

Handläggare
Solveig BlidTill
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsnämnd

Telefon: 08-508 14 552

M

BL-upplaga

Verksamhetsplan 2018 för Enskede- Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

1. Verksamhetsplan 2018 för Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen.
2. Ansökan om medel för särskild kompetensutvecklingsinsats (KUS) görs för fem projekt om totalt 2,6 mnkr enligt bilaga 3-6 och 15.
3. Ansökan om budgetjustering hos kommunstyrelsen med 21,5 mnkr för klimatinvesteringar.
4. Ansökan om budgetjustering hos kommunstyrelsen med 15,4 mnkr för trygghetsskapande arbete.
5. Ansökan om budgetjustering hos kommunstyrelsen med 1,8 mnkr för arbete med hållbara boendeformer, motverka hemlöshet.
6. Ansökan om budgetjustering hos kommunstyrelsen med 4,6 mnkr för ökade kostnader för maskiner och inventarier.
7. Ansökan om budgetjustering hos kommunstyrelsen med 1,0 mnkr för insatser för en giftfri förskola .
8. Priser till nämndens utförarenheter fastställs i enlighet med detta ärende.
9. Resultatenheter fastställs i enlighet med detta ärende.
10. Internkontrollplan samt system för intern kontroll godkänns.
11. Omslutningsförändringar om 395,1 mnkr godkänns och anmäls till kommunstyrelsen.
12. Riktlinjer för kommunikation 2018 godkänns.
13. Förvaltningschefen ges delegation för att ansöka om medel från sociala investeringsfonden.
14. Klimat- och miljöhandlingsplan godkänns.

**Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsnämnd**Box 81
121 22 Johanneshov
08-508 14 552
08-508 14 000
eav@stockholm.se

stockholm.se

Lena Lundström Stoltz
stadsdelsdirektör

Ärendets beredning

Verksamhetsplanen har tagits fram av ekonomiavdelningen i samarbete med övriga avdelningar. Förvaltningen lämnar MBL-information den 29 november 2017 och MBL-förhandling sker den 6 december 2017. Pensionärsrådet och rådet för funktionshinderfrågor behandlar ärendet den 8 december 2017 respektive 11 december 2017.

Bakgrund

Kommunfullmäktige har fastställt budget för staden.

Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnande styrdokumentet för stadens nämnder och bolag. Stadens integrerade system för ledning och styrning (ILS) är styrande i nämndernas arbete med budget och verksamhetsplan. I kommunfullmäktiges budget fastställs kommunfullmäktiges inriktningsmål, kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet samt indikatorer och aktiviteter. I nämndens verksamhetsplan fastställs nämndens mål, aktiviteter och indikatorer.

Innehållsförteckning

Inledning	5
1. Ett Stockholm som håller samman	12
1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor.....	12
1.2 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla	17
1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar	23
1.4 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo	27
1.5 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla	29
1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande	31
1.7 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet	32
2. Ett klimatsmart Stockholm	36
2.1 Energianvändningen är hållbar.....	36
2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade	38
2.3 Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning	39
2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva	41
2.5 Stockholms miljö är giftfri	43
2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund	45
3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm	47
3.1 Stockholm är en världsledande kunskapsregion.....	47
3.2 Stockholm är en företagsvänlig stad	49
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	50
3.4 I Stockholm är det enkelt att utbilda sig genom hela livet	53
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	54
4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm	56
4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika	56
4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor	59
4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering	63
4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention	65
4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld	66
4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla	68
4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande.....	71

4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	73
Uppföljning av ekonomi.....	75
Nämndens ekonomiska förutsättningar	75
Investeringar.....	85
Resultatenheter	86
Budgetjusteringar	87
Omslutningsförändringar.....	88
Kvalitetsarbete.....	89

Bilagor

- Bilaga 01: Prisbilaga*
- Bilaga 02: Kompetensförsörjningsplan*
- Bilaga 03: KUS Silviasjuksköterskor*
- Bilaga 04: KUS socialpsykiatrins boendestöd*
- Bilaga 05: KUS Anhörigstöd*
- Bilaga 06: KUS Kognitiv Affektiv Träning*
- Bilaga 07: Ansökan medel hemlöshet hållbart boende*
- Bilaga 08: Ansökan om Klimat-investeringsmedel*
- Bilaga 09: Ansökan Trygghetskapande åtgärder*
- Bilaga 10: Internkontrollplan och VoR*
- Bilaga 11: Plan för upphandling*
- Bilaga 12: Riktlinjer för kommunikation 2018*
- Bilaga 13: Blanketter till SLK*
- Bilaga 14: Klimat- och miljöhandlingsplan*
- Bilaga 15: KUS Kompetenstrappa*

Inledning

Verksamhetsplanen för Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd anger inriktningen för förvaltningens verksamhet under 2018. Verksamhetsplanen knyter an till kommunfullmäktiges fyra inriktningsmål:

- Ett Stockholm som håller samman
- Ett klimatsmart Stockholm
- Ett ekonomiskt hållbart Stockholm
- Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Utifrån stadens Vision 2040 har förvaltningen utformat ett grundläggande perspektiv för förvaltningens arbete:

"Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning - ett stadsdelsområde för alla

- Vi skapar goda möjligheter för alla att vara delaktiga i vår stadsdel.
- Vi arbetar för ett jämställt bemötande.
- Vi är en innovativ och lärande organisation.
- Vi samverkar med fokus på kvalitetsutveckling och hälsa."

Som ett stöd att uppnå de av kommunfullmäktige beslutade fyra inriktningsmålen har förvaltningen tre fokusområden:

- Attraktiv arbetsgivare
- Jämställdhet
- Bemötande

Kommunfullmäktige har beslutat om en nettobudget för stadsdelsnämnden för 2018 om 2 307 miljoner kronor. Förvaltningen har i budgetarbetet i första hand utgått från att de olika verksamheterna ska få den budgettilldelning som kommunfullmäktige utdelat via fördelningsnycklarna.

Stadsdelsområdet växer kraftigt. 24 400 bostäder är planerade att byggas inom ca 15 år. Förvaltningen avsätter resurser för att säkerställa att nödvändiga lokaler för att driva förvaltningens verksamheter finns med i denna planering.

Trygghet

Det trygghetsskapande arbetet inom förvaltningen ska stärkas och utvecklas i samverkan med polis och andra externa aktörer samt internt inom staden och förvaltningen. Att kunna känna sig trygg i vardagen, där flickor och pojkar, kvinnor och män bor och vistas, är en grundläggande rättighet och förutsättning för att kunna delta i samhällslivet. Utformningen av arbetet utgår från de lokala behoven och förutsättningarna i varje stadsdel.

För att skapa trygghet behövs flera delar, som var och en är viktig men som också samverkar med varandra:

- Tillit mellan människor och förtroende för myndigheter främjar den sociala sammanhållningen i samhället, vilket i sin tur kan minska risken för sociala oroligheter och bidra till människors känsla av trygghet.
- Genom ett gott bemötande vid kontakten med förvaltningens verksamheter, genom att stimulera utvecklingen av sociala nätverk, såsom föreningar och mötesplatser, samt

genom att erbjuda reella möjligheter att påverka utvecklingen i stadsdelsområdet ökar vi tryggheten för flickor och pojkar, kvinnor och män som bor och vistas i våra stadsdelar.

- Genom gemensamt omhändertagande och utveckling av den fysiska miljön i stadsdelsområdet ökar förutsättningarna för att känna trygghet i vardagen.

Under året ska flera styrdokument med koppling till trygghetsfrågan implementeras i förvaltningens arbete.

Förebyggande arbete

Det förebyggande arbetet kommer att vara fortsatt prioriterat inom förvaltningens verksamheter. Det bygger på kunskapen om vilka risk- och skyddsfaktorer som ökar respektive minskar risken för ogynnsam utveckling. Många av ungdomens och vuxenårens problem kan kopplas samman med risk- och skyddsfaktorer, som visar sig redan under förskoleåldern. Risk- och skyddsfaktorer finns på samhällsnivå, i närmiljön, i kamratkretsen, i familjen och hos individen. Ju fler risk- och skyddsfaktorer på individ-, grupp- och samhällsnivå som kan påverkas, desto större blir den förebyggande effekten. Förvaltningen bedriver förebyggande arbete på olika nivåer beroende på målgrupp, åtgärder riktas mot hela befolkningsgrupper, mot vissa riskgrupper eller mot särskilt utsatta individer.

Arbetsmiljö

För att förbättra arbetsmiljön för socialsekreterare, biståndshandläggare, barnskötare och förskollärare kommer förvaltningen att arbeta utifrån de stadsövergripande handlingsplaner som tagits fram eller kommer att tas fram. För att öka andelen förskollärare kommer förvaltningen att arbeta enligt den lokala handlingsplan som tagits fram.

Extra HR-resurser ger enhetscheferna stöd i rehabiliteringsarbetet inom de avdelningar som har hög sjukfrånvaro. Förvaltningens kompetensförsörjningsplan bryts ner på avdelningsnivå.

Lokala Utvecklingsprogram (LUP)

I Enskede-Årsta-Vantör har de geografiskt prioriterade områdena inom programmet varit Hagsätra, Högdalen, Rågsved och Östberga. Under 2018 omfattar LUP:s prioriterade områden även Dalen. Programmets mål omfattar trygghet, sysselsättning och delaktighet.

LUP fokuserar under 2018 på samma åtgärder som under 2017, det vill säga:

- Förebyggande trygghetsåtgärder riktade mot familjer och barn i skola.
- Åtgärder för tryggare utemiljöer.
- Åtgärder för att människor ska mötas.
- Åtgärder för att främja det lokala näringslivet.
- Åtgärder med syfte att kvinnor och män ska ha egen försörjning/bli självförsörjande.
- Åtgärder för att stärka och hitta samarbetsformer med civilsamhället.
- Åtgärder för att stärka och formalisera intern och extern samverkan.
- Åtgärder för att utveckla flickor och pojkars demokratiska delaktighet och inflytande.

Under 2018 kommer arbetet med dessa åtgärder att fortsätta genom att fördjupas och utvecklas.

Den samverkan som utvecklats under 2017, med en gemensam förståelse om förutsättningar

och behov i områdena, är en förutsättning för ett framgångsrikt arbete. Ett led i utvecklingen för samverkan är att tydligare samla resurserna under projektnamn likt Samverkan Östberga. De nya projektnamnen är Fokusområde Hagsätra-Rågsved, Samverkan Högdalen och Trygga Dalen. LUP fortsätter under 2018 i samverkan med Arbetsmarknadsförvaltningen, Idrottsförvaltningen, Kulturförvaltningen, Trafikkontoret, Utbildningsförvaltningen, Stadsarkivet, Stadsbyggnadskontoret, Socialförvaltningen, Familjebostäder, SISAB, Stockholmshem och Svenska bostäder.

Förvaltningen kommer att öka sin närvaro i Dalen och samordna resurser från bolag och fackförvaltningar samt verka för att stärka föreningslivet. Under namnet "Trygga Dalen" kommer en samverkansgrupp starta med verksamheter från Kulturförvaltningen, Trafikkontoret, Utbildningsförvaltningen och Idrottsförvaltningen. Trygga Dalen kommer att ta fram en åtgärdslista till tertialrapport 1.

Nytt i Verksamhetsplanen 2018

Övergripande satsningar

- Förvaltningen blir "Modellstadsdel" för andra stadsdelsförvaltningar i staden kring programmet V.I.P (Viktig intressant person) vars syfte är att förebygga våld i nära relation för personer med intellektuella/psykiska funktionsvariationer.
- Förvaltningen ska, med stöd av stadsledningskontoret och i samarbete med Skarpnäck, Älvsjö och Farsta stadsdelsförvaltningar, utveckla arbetet med jämställdhetsintegrering genom att fungera som modellstadsdel i Sveriges kommuner och landstings (SKL) projekt "Modellkommuner".
- Förstärka receptionen med en samhällsvägledare.
- Förbereda för att öppna ett bibliotek i Rågsved.
- Stabsenheten ansvarar för att driva utvecklingsarbetet kring frågor om mänskliga rättigheter med mera.
- Tjänsteutlåtanden ska innehålla analyser av förslagen utifrån jämställdhets- och barnperspektiv samt utifrån tillgänglighetsperspektiv.
- Utveckla introduktionsprogram för nyanställda chefer.
- Utveckling av introduktionsdagen för nyanställda.
- Ökad samverkan mellan förvaltningens avdelningar kring kompetensutvecklingsåtgärder för socialsekreterare och biståndshandläggare.
- Samverka med Farsta och Skarpnäcks stadsdelsförvaltningar kring att söka medel via stadens Kompetensutvecklingsåtgärder (KUS) för kompetensutveckling av socialsekreterare och biståndshandläggare, "Kompetenstrappa".
- Ökad samverkan mellan förvaltningens avdelningar kring hemlöshet och hållbart boende för olika målgrupper. Söka medel från central medelsreserv.
- Söka Lokala utvecklingsmedel (LUM) för möjlighet till utökad stöd i utvecklingsarbetet med boendefrågan.
- Utveckla samverkan med samverkansparter genom Idéburet Offentligt Partnerskap (IOP).
- Handläggning av alla föreningsbidrag görs av Avdelning kultur, fritid och demokrati.
- Fokus Hagsätra-Rågsved utifrån LUP.
- Dalen blir ett prioriterat område utifrån LUP.

- Jämställdhetsanalyser genomförs och åtgärdsplaner tas fram samt genomförs där ojämslällda mönster framkommer.
- Ekonomiska analyser utifrån jämställdhetsperspektiv ska genomföras.
- Implementera handlingsplaner:
 - Enskede-Årsta-Vantörs handlingsplan mot våldsbejakande extremism.
 - Program för ett jämställt Stockholm
 - Stockholms stads program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck.
 - Stadens trygghets- och säkerhetsprogram.
 - Program för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad.
 - Program för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet och könsuttryck.
 - Kommunikationsprogram för Stockholms stad.
 - Program för delaktighet i Stockholms stad.

Avdelning ekonomi

- Förvaltningen tar fram ett metodstöd för tillämpning av lekvärdesfaktorer vid utveckling av förskolors utemiljöer.
- Förvaltningen deltar i det stadsövergripande arbetet med att vidareutveckla det kartverktyg för förskoleplanering som arbetats fram på initiativ av förvaltningen under 2017.
- Förvaltningen ingår i den strategiska samordningsgruppen samt arbetsgruppen för Grönare Stockholm.
- Förvaltningen ingår i samordningsgruppen för Vattenförekomst.
- Förvaltningen deltar i arbetsgrupper för framtagande av föreskrifter för de tre nya naturreservaten i stadsdelsområdet.
- Utveckling av schaktlager i DP-map.

Avdelning förskola

- Fler förskollärare kommer att delta i Verksamhetsförlagd utbildning- (VFU) handledarutbildning.
- Se över möjlighet att använda kostdatasystemet till att väga och registrera matsvinn samt mäta matens klimatpåverkan.
- Utveckling av arbetet med barns språkutveckling bland annat genom att revidera språkprogrammet.
- Läslyftet ska initieras.
- Implementering av handlingsplan för att öka andelen förskollärare ska påbörjas.
- Riktlinjerna för övergången mellan förskola och skola ska revideras på Utbildningsförvaltningen, förvaltningen ska vara delaktig i det arbetet.
- "Skolplattform Stockholm" , en digitaliserad närvaro-frånvaro och ett pedagogiskt verktyg för bland annat planering, ska införas.
- Förskolorna går in i forskningsprogrammet "Flerstämmig undervisning i förskolan".

Avdelning kultur, fritid och demokrati

- Uppstart av introduktionsförskola inom öppna förskolans verksamhet.
- Öppna Familjens hus i Högdalen.

- Öppna Allaktivitetshus i Östberga.
- Fältassistenterna utökar sin målgrupp till barn och ungdomar i åldern 10-17 år.
- Informationsinsatsning i syfte att öka valdeltagandet.
- Inleda samverkan med folkhögskolor kring utbildning av fritidsledare.
- Verka för en öppen mötesplats för nyanlända på Rågsveds Folkets Hus.
- Stärka kvinnors organisering.
- Erbjud det nya föräldrastödsprogrammet Föräldraskap i Sverige till nyanlända föräldrar.
- Starta Dalens community center (DCC).

Individ och familjeomsorgen barn och unga

- Relationsvåldscentrum sydost (RVCS) får utvidgat uppdrag att samverka med polismyndighet och åklagarmyndighet i syfte att våldsutsatta och våldsutövare ska få likvärdigt stöd i hela staden.
- Förstärka samverkan både internt och externt med bland annat förskola och skola.
- Ensamkommande flickor och pojkar ska erbjudas mer stöd för att bli självförsörjande och leva ett självständigt liv.
- Mer stöd ska ges till familjehemsplacerade barn som ska flytta hem till biologiska föräldrar.
- Utarbeta en modell för skolsociala stödteam tillsammans med Socialnämnd och Utbildningsnämnden.
- Samverka med Individ och familjeomsorgen vuxna kring ett antal ärenden som är aktuella på båda avdelningarna, med fokus på ensamstående kvinnor med barn som bor i Rågsved.
- Ungdomsmottagningen ska höja sin kompetens om ungas utsatthet för pornografi och dess påverkan på hälsan.

Individ och familjeomsorgen vuxna

- Inom missbruksvården ska handlingsplanen implementeras som kommer att leda till en HBTQ-diplomering.
- Utveckla det vräkningsförebyggande arbetet avseende hyresrådgivning och budget- och skuldrådgivning. Söka medel från sociala investeringsfonden för möjlighet till utökat stöd i utvecklingsarbetet.
- Kompetensutveckling avseende spelmissbruk.
- Utvecklade samverkan kring arbetsinriktad rehabilitering.
- Särskild inriktning på bidragsberoende ensamstående kvinnor med barn, som bor i Rågsved. Söka medel från sociala investeringsfonden för möjlighet till utökat stöd i utvecklingsarbetet. Ökad samverkan med Individ och familjeomsorgen barn och unga.
- Genomföra åtgärdsplan utifrån analyser inom jämställdhetsarbetet.
- Ökat antal feriearbetsplatser för ungdomar.
- Större tillgänglighet till Budget- och skuldrådgivningens öppna mottagning.

Beställaravdelningen

- Samverkan för fler boenden enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) i staden.

- Fokus på sysselsättning för personer med psykiska funktionsvariationer.
- Samverkan för att personer inom daglig verksamhet ska ges möjlighet till ordinarie arbete
- Utökat fokus för att beakta barnperspektivet i utredningen både vid insatser för barn och vuxna med barn.
- Stärka informationen till brukare om personliga ombud inom socialpsykiatri.
- Stärka informationen om personligt ombud för äldre hemlösa som tillhör målgruppen för personligt ombud.
- Folkhälsoperspektiv integreras i utredningarna.
- Biståndshandläggarna ska arbeta proaktivt med uppsökande verksamhet för personer över 80 år och informationsinsatser för att hjälpa de äldre till ett anpassat boende.
- Införa rambeslut för att öka äldres inflytande och förbättra samverkan mellan beställare och utförare.
- Förvaltningen ska delta i projektet ”Tryggt mottagande i hemmet”.
- Äldre ska vid behov erbjudas råd och stöd relaterat till bostadssökande och myndighetskontakter.

Avdelning egen regi

- Ansökan görs om resurser via KUS för att vidareutveckla boendestödet.
- Två ansökningar görs om resurser via KUS, för åtta Silviasjuksköterskor inom särskilda boenden samt för att ta fram en utbildningsmodell kring strategiskt anhörigstöd.
- Ansökan görs om resurser via KUS för att utveckla kommunikationsmodellen Kognitiv Affektiv Träning (KAT) inom gruppboenden och serviceboenden enligt LSS.
- Fler enheter påbörjar utbildningsmodellen Stjärnmärkt demenskompetens och fler Silviasystrar utbildas.
- Hemtjänsten samarbetar med Kostenheten kring utbildning i enklare matlagning för att utveckla mat och måltider.
- En vidareutveckling av teamarbetet kring brukaren fortsätter, bland annat förstärks enheternas kompetens kring vård i livets slut inom teamen med 40 nyutbildade palliativa ombud.
- Förvaltningen deltar, genom en hemtjänstenhet, i ett pilotprojekt för att stärka medarbetarna i sin yrkesroll och skapa möjlighet till kollegialt lärande.
- Verklighetslabb Stureby utvecklar ett virtuellt verklighetslabb som ska utgöra en internationell mötesplats.
- Samverkan med gymnasie- och högskolor utökas, alla verksamheter har lokala överenskommelser för mottagande av praktikanter/studenter. Studenter som omvandlar utländsk examen till svensk legitimation, kommer också att kunna erbjudas VFU.
- Trygghetslarmet på Stureby vård- och omsorgsboende moderniseras och byts ut för att öka tryggheten hos boende.
- En ny mötesplats för anhöriga, Anhörigcenter, startas
- Under förutsättning att förvaltningen erhåller sökta projektmedel kommer projektet ”Nollvision-Undernäring” realiserats genom att det ska tas fram en app med förenklad information om tips/råd vid mat, måltider och näring.

- Två aktivitetscenter nyinrättas inom Rågsved och Enskede Nya seniorboenden.
- För ökad bemanning och kvalitet inom äldreomsorgen söks stimulansmedel via Äldreförvaltningen.
- Hemtjänsten ordinärt boende och servicehusen inför ramtid.
- Arbets sätt för brukare med samlarsyndrom implementeras.
- Personalen inom omsorgs verksamheterna arbetar hälsofrämjande genom att särskilt fokusera på fysisk hälsa bland brukarna.
- Två grupper för brukare inom ramen för programmet V.I.P utvärderas och implementeras för att bli en permanent del av den ordinarie verksamheten.
- Klimatsmart matsedelsplanering införs inom Kostenheten för att laga maträtter med så lågt koldioxidutsläpp som möjligt.
- Fler dagsutflykter, i samverkan med idéburna organisationer, erbjuds för äldre under sommaren.
- Två hälsoveckor och en seniormässa arrangeras.
- Enskede Nya Servicehus, med finsk-svensk inriktning, installerar och inreder en bastu med tillhörande spa- och relaxdel.
- Möjlighet för äldre att söka information ska öka genom tillgång till datorer och stöd på de öppna mötesplatserna.
- Undersöka möjligheten att utöka användandet av enkätverktyget Pict-O-Stat för att presentera och förtydliga frågeställningar samt svarsalternativ och säkra delaktighet bland brukare med kognitiv funktionsvariation.
- Smart låsteknik intensifieras genom Årsta hemtjänsts deltagande i projekt för ökad trygghet och bättre arbetsmiljö.
- Utredda möjligheten till en vikariepool för ökad kvalitet, utveckling och trygghet i verksamheten samt minska antalet timanställda.
- Förvaltningen deltar i utredning om den framtida organiseringen av hemsjukvård 2020 i ordinärt boende. Syftet är att förbereda staden för ett övertagande av ansvaret för hemsjukvård i ordinärt boende.
- Gruppboenden Poppelgården, enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), kommer under året att färdigställas och startas upp.
- Ny lokal för daglig verksamhet LSS Tallbacken Planterarvägen förbereds på grund av tunnelbanebygge.
- I syfte att skapa goda förutsättningar för chefer att utöva ett nära ledarskap och skapa en god arbetsmiljö ska enhetschefer/biträdande enhetschefer ha max 30 – 35 medarbetare.
- Riktade, trygghetsskapande insatser ges för att nå äldre med större behov, till exempel de som lider av psykisk ohälsa, funktionsvariation eller är socioekonomiskt svaga.

KF:s inriktningsmål:

1. Ett Stockholm som håller samman

För att bidra till kommunfullmäktiges inriktningsmål främjar stadsdelsförvaltningen barnets utveckling och lärande utifrån individuella förutsättningar. Arbetet med språkutveckling, modersmål och flerspråkighet har stort utrymme i förskolan. Förskolorna ska bland annat arbeta med barns språkutveckling genom kompetensutvecklingssatsningen läslyftet och språksatsningen i Östberga.

Vårdnadshavare får stöd i sin föräldraroll genom kurser som ges i föräldrastöd, ABC och KOMET (Alla Barn i Centrum och KOMunikationsMETod).

För att fler barn ska ges möjlighet att gå i förskola ska samverkan mellan förvaltningens förskolor och öppna förskolor utökas. Information om förskolans verksamhet förmedlas också genom de öppna förskolorna och genom stadsdelsmammornas uppsökande arbete.

Att öka andelen förskollärare är centralt. Den handlingsplan som tagits fram för att öka andelen förskollärare ska börja implementeras.

Som ett led i integrationsarbetet ska förvaltningen under året utöka verksamheten i öppna förskolan i Rågsved. Verksamheten kommer omfatta introduktionsförskola riktad gentemot nyanlända och föräldrar som inte kan svenska.

Vid utredningar gällande barn som far illa används metoden Barns behov i centrum (BBIC) för att stärka barnperspektivet och delaktigheten för flickor och pojkar.

Barnkonsekvensanalyser görs för att se vilka konsekvenser beslutet kan innebära för det enskilda barnet.

Barn som lever i familjer som har ett långvarigt behov av försörjningsstöd ska kunna ha en aktiv och meningsfull fritid, därför kan extra bidrag beviljas till fritidsaktiviteter.

Förvaltningen samverkar internt och externt för ökad trygghet i stadsdelsområdets stadsdelar. Samverkan med civilsamhället utvecklas.

Fler aktiviteter för hemmavarande barn och ungdomar kommer att anordnas under skolloven.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor

Nämnden bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet genom nämndmålet ”Alla flickor och pojkar i Enskede-Årsta-Vantör har jämlika uppväxtvillkor och goda möjligheter till utveckling samt lärande”.

Förvaltningen ska börja implementera handlingsplanen för att öka andelen förskollärare, som tagits fram under 2017. Handlingsplanen innehåller även åtgärder till att öka likvärdigheten i förskolan och öka den pedagogiska kvaliteten.

Utförandet av barnomsorg på obekvämt arbetstid ligger på stadsdelsförvaltningarna och Utbildningsförvaltningen. Från årsskiftet 2017/2018 kommer ett projekt med fyra nav för omsorg på obekvämt arbetstid för barn i åldern 1-13 år att starta. Naven har sin utgångspunkt i ett samarbete mellan Utbildningsförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna. Ett av naven kommer att ligga i Enskede-Årsta-Vantör med Utbildningsförvaltningen som ansvarig.

Förvaltningens barnomsorg på obekväm arbetstid kommer under 2018 att övergå från nuvarande Förskolan Terrassen till stadens pilotprojekt, som kommer att drivas under ett år. Om pilotorganisationen sedan permanentas kommer barnomsorg på obekväm arbetstid på Förskolan Terrassen att avvecklas.

Förskolorna ska stödja flerspråkighet hos barn med annat modersmål och en kartläggning av modersmål i förskolan ska genomföras. Förskolorna ska bland annat arbeta med barns språkutveckling, till exempel genom kompetensutvecklingssatsningen "läslyftet", som är en kompetensutvecklingsinsats i språk-, läs- och skrivutveckling och genom språksatsningen i Östberga, där utgångspunkten är barns litteracitet. Det innebär att barnen ska få möta text, bilder, läsning och berättande för att skapa intresse i deras tidiga läs- och skrivprocesser.

Som ett led i förskolornas digitaliseringsarbete ska förvaltningen starta införandet av "Skolplattform Stockholm". Skolplattformen innehåller moduler med nytt barn- och elevregister och ett pedagogiskt verktyg för planering, dokumentation och uppföljning samt närvaro-frånvarohantering. Plattformen kommer också att förenkla kommunikationen mellan förskolan och vårdnadshavare. Ett effektivt IT-stöd kommer att bidra till en ökad likvärdighet mellan förskolorna genom arbetsätt, ökad delaktighet och digitalt stöd.

För att minska den sociala utsattheten hos barn som lever i familjer som har försörjningsstöd, eller barn som har föräldrar med missbruksproblem, pågår utvecklingsarbete kring vilka frågor som är lämpliga att ställa till föräldrar om barnens situation, hur beslut kan påverka barnen och hur detta ska dokumenteras. För att barn som lever i familjer med ett långvarigt behov av försörjningsstöd ska kunna ha en aktiv och meningsfull fritid kan extra bidrag beviljas till fritidsaktiviteter. Fritidsklubb kan också beviljas, framförallt till barn i socialt utsatta områden.

För att förhindra att barnfamiljer blir vräkta från en bostad med eget kontrakt, på grund av hyresskuld, har förvaltningens hyresrådgivare ett särskilt uppdrag riktat till barnfamiljer. Barnkonsekvensanalyser ska göras om det blir aktuellt att pröva rätten till ekonomiskt bistånd till hyresskuld.

Nya arbetsätt ska tas fram och implementeras för att barnens behov ska belysas i utredningar inom Beställarenheten funktionsnedsättning och socialpsykiatri.

Barnsamtal ska följas upp inom socialtjänstens alla faser med syftet att säkerställa barns möjligheter att komma till tals.

Ökad inskrivningsgrad

Som ett led i att öka inskrivningsgraden i förskolan ska samverkan mellan förvaltningens förskolor och öppna förskolor utökas. Information om förskolans verksamhet förmedlas genom de öppna förskolorna samt genom stadsdelsmammornas uppsökande arbete. Öppna förskolan kommer även att samarbeta med Arbetsmarknadsförvaltningen och Jobbtorg för att stötta kvinnor till arbete eller studier efter avslutad föräldraledighet. Förvaltningen kommer också fortsatt att informera om förskolan genom sociala medier och i tidningar.

En så kallad introduktionsförskola ska startas på en av förvaltningens nuvarande öppna förskolor. Introduktionsförskolan kommer erbjuda Svenska för invandrare (SFI) samt andra integrationsfrämjande aktiviteter och är ett sätt att introducera nyanlända till förskoleverksamheten.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	3,4 %	3,0 %	Tertial
 Andel förskollärare av totalt antal anställda (Årsarbetare)	41 %	41 %	Tertial
 Andel nöjda föräldrar	90 %	90 %	År
 Antal barn per grupp	15,9	16	Tertial
 Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	4,9	4,9	Tertial
 Inskrivningsgraden i förskoleverksamheten (2-5 år)	96 %	96 %	År
 Kvalitetsindikatorn - Självvärdering utifrån läroplansuppdraget	3,8	3,8	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samråd med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna följa upp tillämpningen av förskolans socioekonomiska tillägg i stadens resursfördelningsmodell samt göra en kartläggning av nuvarande hantering och bedömningar av ansökningar om tilläggsbelopp för barn i behov av särskilt stöd	2018-01-01	2018-12-31
 Utbildningsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna arbeta för att förbättra vägledning inför val av förskoleklass samt revidera riktlinjerna för övergång från förskola till skola i enlighet med skolprogrammet	2018-01-01	2018-12-31

Nämndmål:

Alla flickor och pojkar i Enskede-Årsta-Vantör har jämlika uppväxtvillkor och goda möjligheter till utveckling samt lärande

Beskrivning

Med goda möjligheter till utveckling menas att alla flickor och pojkar ska kunna ta del av verksamhet som utgår från deras intressen och förutsättningar.

Med jämlika uppväxtvillkor menas att alla flickors och pojkars behov, oavsett funktionsnivå och uppväxtvillkor ska uppmärksammas, respekteras och vägas in i beslut som fattas.

Med goda möjligheter till lärande menas att alla flickor och pojkar ska gå i förskolan och ta del av en pedagogisk verksamhet som utgår från läroplanen.

Flickor och pojkar lever i familjer med stabila bostadsförhållanden och en stabil ekonomi.

Verksamheter som berörs är kommunala förskolor, fritidsgårdar, öppna förskolor, parklekar, individ- och familjeomsorgen och barn inom omsorgen om personer med funktionsvariation.

Förväntat resultat

Struktur:

Det finns en organisation och struktur för förvaltningens systematiska kvalitetsarbete.

Process:

Flickors och pojkars behov, rättigheter och perspektiv uppmärksammas och synliggörs i dokumentation.

Alla arbetslag inom förskolan genomför en självskattning för barnens utveckling och lärande

samt genomför förbättringsåtgärder utifrån resultaten.
Förvaltningen ger stöd till personer som riskerar att bli vräkta från sin bostad. Särskilt fokus på barnfamiljer.
Föräldrar och vårdnadshavare får stöd för att bli självförsörjande.

Resultat:

Andelen förskollärare är hög i förskolan
Barnomsorgsgarantin uppfylls.
Vårdnadshavare är nöjda med förskolans verksamhet.
Vårdnadshavare upplever förskolan som trygg.
En hög andel flickor och pojkar har plats i förskolan
Inga barnfamiljer som har eget kontrakt på bostad vräks från sin lägenhet.
Färre flickor och pojkar lever i familjer som har ekonomiskt bistånd.
Flickors och pojkars behov, rättigheter och perspektiv vägs in i beslut som fattas.

Kommentar

För att ge barnen goda möjligheter till utveckling och lärande erbjuder förskolorna en verksamhet som bygger på en helhetssyn på barnet, där barnets behov och intressen tas tillvara så att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. Barnen uppmuntras att uttrycka sina tankar och åsikter, förskolan grundlägger också en förmåga att förstå och handla efter demokratiska principer. Grundläggande är att alla flickor och pojkar ska ha lika goda möjligheter till utveckling och lärande samt samma möjligheter att pröva och utveckla förmågor och intressen utan begränsningar från stereotypa könsroller. Arbetet utgår och utvecklas utifrån läroplanen samt resultaten från arbetslagens självskattning, den så kallade kvalitetsindikatorn, brukarundersökningen och från pedagogisk dokumentation.

Förvaltningen kommer, i samarbete med ansvariga förskolechefer, systematiskt att följa upp de förskolor som har låga resultat i brukarundersökningen. I detta systematiska arbete kommer en handlingsplan att tas fram och extern hjälp tas in i syfte att förbättra kvalitet samt nöjdhet hos vårdnadshavare.

För att lägga grunden till det positiva sambandet mellan kost, rörelse och hälsa erbjuder förskolorna inom- och utomhusmiljöer som lockar till rörelselek. Rörelseglädjen stimuleras genom att det dagligen erbjuds aktiviteter som utvecklar motorik, koordinationsförmåga samt kroppsuppfattning. Till tertialrapport 1 ska förvaltningen undersöka möjligheten att söka medel för utbildning inom måltidspedagogik. Måltidspedagogik handlar om att locka fram barns nyfikenhet för olika typer av mat och maträtter och är en del i arbetet med kost och hälsa.

Språket är ett viktigt redskap i det sociala samspelet och en nyckel till gemenskap. En viktig uppgift i förskolans språkutvecklande arbete är att ge varje enskilt barn förutsättningar att erövra och utveckla ett rikt språk. Det språkprogram som finns i förvaltningen, som stöd i arbetet, ska revideras under 2018. För att utveckla nya metoder, ta del av forskning och möjliggöra för förskollärare och barnskötare att få ta del av kompetensutveckling genom kollegialt lärande ska förskolornas språknätverk fortsätta under 2018. Språknätverket där förskollärare och barnskötare medverkar från olika förskolor leds av förvaltningens språkpedagog.

Riktlinjerna för övergången mellan förskola och skola ska revideras av

Utbildningsförvaltningen, förvaltningen ska vara delaktig i det arbetet.

Som ett led i integrationsarbetet ska förvaltningen under året utöka verksamheten i öppna förskolan i Rågsved. Verksamheten kommer omfatta introduktionsförskola riktad gentemot nyanlända och föräldrar som inte kan svenska. Tidigare har föreningsdriven språkträning i form av Svenska för baby genomförts. Nu kommer även den kommunala vuxenutbildningen SFI att erbjudas vilket möjliggör för hemmavarande föräldrar att delta i kvalificerad språkutbildning. Verksamheterna ska även erbjuda andra integrationsfrämjande aktiviteter som bland annat cykelskola och olika former av fysisk träning.

Om Barnkonventionen blir lag från den 1 januari 2020, vilket är ett förslag från regeringen, kommer det att ställas större krav på att prata med barnen i familjer som har försörjningsstöd. Utbildningsåtgärder kommer att påbörjas under året kring vilka frågor som är lämpliga att ställa till barn.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel besökare i öppna förskolan som anser att alla barn oavsett kön ges lika möjligheter till lärande och utveckling	90 %		År
♀ Andel kvinnor och män som besöker öppna förskolan som känner att de har inflytande i verksamheten	90		År
♀ Andel kvinnor och män som besöker öppna förskolan som tycker att alla barn, oavsett kön, ges lika möjligheter till lärande och utveckling	90		År
♀ Andel vårdnadshavare som upplever att barnen i förskolan uppmuntras att utveckla språk	85 %		År
♀ Andel vårdnadshavare som upplever att den pedagogiska miljön på förskolan uppmuntrar till lek, utveckling och lärande	85 %		År
♀ Andel vårdnadshavare som upplever att deras barn känner sig trygga på förskolan	90 %		År
Förskolornas resultat på område "Barns språkliga och kommunikativa utveckling" i kvalitetsindikatorn (WKI)	3,6		År
Förskolornas resultat på område "Pedagogisk miljö och material" i kvalitetsindikatorn (WKI)	3,6		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Beställaravdelningen ska vidta åtgärder utifrån funktionshinderinspektörernas återkoppling efter granskning av barns delaktighet i utredningar inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning	2018-01-01	2018-12-31
Språksatsning på förskolan Ädelstenen	2018-01-01	2018-12-31
Utvecklingsarbete för att stärka folkhälsan bland barn och unga i Rågsved.	2018-01-01	2018-12-31
Workshops på temat "Hur skapar vi en likvärdig förskola" för förskolepersonal i Rågsved och Hagsätra.	2018-01-01	2018-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla

Nämnden bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet genom nämndmålet "Alla flickor och pojkar, kvinnor och män lever ett självständigt liv".

Förvaltningen ska i samverkan med Utbildningsnämnden och Socialnämnden utarbeta en modell för skolsociala stödteam i syfte att förbättra skolresultaten för de flickor och pojkar som riskerar att inte klara kunskapsmålen. Modellen som ska tas fram under året utgår från lärdomar och erfarenheter som kommit genom Pilotprojekt skola och socialtjänst (PPSS).

För att stärka barnperspektivet och delaktigheten för pojkar och flickor används metoden Barns behov i centrum (BBIC) vid utredningar gällande barn som far illa. I samtliga utredningar genomförs en barnkonsekvensanalys för att se vilka konsekvenser beslutet kan innebära för det enskilda barnet.

För att stärka barnens röst och delaktighet inom socialtjänstens alla faser och för att förbättra kvaliteten på utredningar och insatser ska mottagningsenheten, utredningsenheten samt öppenvården följa upp barnsamtal, alternativt göra noga överväganden och analyser när det inte är lämpligt att höra barnet. Bakgrunden är den forskningsrapport som visar att barns möjlighet att komma till tals inom socialtjänsten försvagas för varje ny fas i socialtjänstens organisation, barnen syns mest i förhandsbedömningen och minst vid insatser.

För att placerade flickor och pojkar ska få bättre livsförutsättningar fokuserar familjevården på uppföljning av barnens skolresultat. Detta utifrån att en lyckad skolgång är en av de viktigaste skyddsfaktorerna för en positiv utveckling. Skolfam är en förebyggande arbetsmodell för familjehemsplacerade barn som syftar till att öka förutsättningarna för en god utveckling. En del av de familjehemsplacerade barnen är aktuella inom Skolfam.

Ett förbättringsteam inom Individ och familjeomsorgen vuxna har som uppdrag att arbeta med att på olika sätt förtydliga informationen om avdelningens verksamheter i exempelvis receptionen, på hemsidan eller på andra medier. Detta för att underlätta för den enskilde att förstå förutsättningar och möjligheter när det gäller att få stöd för missbruks/beroendeproblematik, ansöka om försörjningsstöd med mera.

För att öka jämställdheten, självständigheten och inkluderingen bland boende i Rågsved kommer individ- och familjeomsorgens båda avdelningar samverka kring gemensamma ärenden. Ensamstående kvinnor kommer att prioriteras. Samverkan kommer även omfatta Jobbtorg, SFI och Arbetsförmedlingen för att hitta effektiva insatser som leder till självförsörjning.

För att fler som bor i stadsdelsområdet ska ha en trygg livssituation och ett självständigt samt stabilt boende ska förvaltningens arbete med boendefrågor utvecklas och flera avdelningar inkluderas i arbetet. Förvaltningen ansöker om medel från central medelsreserv för att utveckla det utvidgade samarbetet kring hemlöshet och hållbart boende. Förvaltningen avser även att ansöka om LUM för stöd i utvecklingsarbetet och forskningsstöd för att följa upp arbetet.

Förvaltningens boendelotsar ger personer som bor i tillfälligt boende stöd i att söka ett mer stabilt boende.

För att fler kvinnor och män ska klara av att fullfölja sin missbruksbehandling fortsätter

arbetet med att förtydliga informationen under utredningstiden och utveckla matchningen av insatser mot den enskildes behov, med mera. I och med utvecklingen av den egna öppenvården finns nu goda möjligheter både att matcha kvinnors och mäns behov mot de insatser som erbjuds samt att nå ut till flera målgrupper, såsom unga, kvinnor och kvinnor samt män med annan härkomst. Förvaltningens Globenmodell används som inspiration för att tydliggöra arbetet inom missbruksvården.

För ökad självständighet och för att ge bättre stöd till personer som är aktuella inom både missbruksvården och försörjningsstödet samt står långt från arbetsmarknaden förstärks insatserna efter genomförd primärbehandling genom gemensamma arbetsinriktade aktiviteter/rehabiliteringsåtgärder. Viktiga samverkansparter i arbetet är Jobbtorg, KrAmi och Arbetsförmedlingen.

I och med att spelmissbruk likställs med alkohol och beroendeproblematik kommer kompetensutvecklingsåtgärder att genomföras inom missbruksvården.

För att öka tillgängligheten till Budget- och skuldrådgivningen kommer fler personer att kunna tas emot på den öppna mottagningen.

För att förebygga hemlöshet kan personer som riskerar att bli av med sin lägenhet få stöd från förvaltningens hyresrådgivare och förvaltningens samverkansforum Bosam. Förvaltningens handlingsplan för vräkningsförebyggande arbete ska under året ses över och vid behov revideras.

Förebyggande ungdoms- och fritidsarbete

För att alla barn ska ha jämlika livschanser är det förebyggande och uppsökande sociala arbetet en viktig grund i att identifiera de mest utsatta flickorna och pojkarna. Förvaltningen kommer därför att stärka och utveckla samarbetsformer mellan socialtjänst och förskolor. Även samverkan mellan socialtjänst och fritiden kommer att utvecklas.

Fältassistenterna kommer att utveckla en struktur för samverkan med skolan. Genom arbetet med Mentorerna i våldsprevention (MVP) kan våld bland barn och unga förhindras. Arbetet med MVP omfattar under 2018 fler skolor än tidigare.

Fältassistenternas målgrupp utökas till 10-17 år för att de tidigare ska kunna nå unga i behov av stöd och förebyggande insatser.

Socialt stöd till nyanlända under etableringstiden.

För att öka inkluderingen av nyanlända som bosätter sig i stadsdelsområdet ger inkluderingslotsen information, råd och praktiskt stöd. För att nyanlända ska få information om att stödet finns kommer särskilda informationsträffar för nyanlända ordnas. Ensamkommande flickor och pojkar som bor i stadsdelsområdet får vid behov information om förvaltningens verksamheter såsom fritidsgårdar och ungdomsmottagningen, samt stöd med länkning till fritidsverksamhet. Ungdomsmottagningen kommer att ge gruppinformation om psykosocial hälsa till ensamkommande flickor och pojkar som bor på HVB-hem inom stadsdelsområdet.

Förvaltningen fortsätter erbjuda föräldrakurserna ABC och Komet för föräldrar och vårdnadshavare i hela stadsdelsområdet. Förvaltningen inleder ett nytt samarbete med Bäckahagens skola som innefattar att skolan tar initiativet och föreslår för föräldrarna att delta i kurserna. För att nå fler arabisktalande föräldrar fortsätter samarbetet med Rågsvedsskolan

vilket innebär att elevernas föräldrar erbjuds ta del av ABC-kursen såväl på svenska som på arabiska.

En viktig resurs för att nå kvinnor, som varit kortare eller längre tid i Sverige och fortfarande saknar jobb eller studier, är de stadsdelsmammor som ska arbeta uppsökande för att nå målgruppen. Stadsdelsmammorna har fått en grundlig utbildning i samhällsorienterande frågor. Målsättningen är att stadsdelsmammorna genom sin kunskap och sitt kontaktnät ska lyckas nå målgruppen och verka integrationsfrämjande genom att ge kvinnorna behovsanpassad stöttning och vägledning till att ta större del av samhället. Arbetet med stadsdelsmammor ska utvärderas och utvecklas under 2018.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen (Utredningstyp BoU eller Vuxen) och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats (inom IoF, BoU och Vuxna, 0-19 år)	85 %	84 %	Tertial
 Andel enskilda som klarar mer på egen hand inom socialpsykiatri	25 %	25 %	År
Kommentar			
Målvärdet för år 2018 kan komma att justeras i samband med T1 utifrån utfallet för år 2017.			
 Andel insats/insatser avslutade enligt plan inom vuxna missbruk	60 %	37 %	Tertial
 Andel personer med insatser inom socialpsykiatri som är nöjda med hur utredningen av deras behov av stöd genomfördes	75 %	80 %	År
 Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder alkohol	60 %	60 %	År
 Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder narkotika	91 %	91 %	År
 Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder tobak	90 %	90 %	År
 Andelen försökslägenheter som övergått till eget kontrakt relaterat till totala antalet försökslägenheter i nämnden	40 %	26 %	År
 Antal hemlösa	180 st	tas fram av nämnden	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med socialnämnden och stadsdelsnämnderna utveckla och implementera former för det sociala stödet till nyanlända	2018-01-01	2018-12-31
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med utbildningsnämnden, stadsdelsnämnderna och stadens ungdomsmottagningar genomföra en särskild satsning på sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter	2018-01-01	2018-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska implementera rutiner för att säkerställa att hänsyn tas till barnperspektivet i ärenden där en förälder/vårdnadshavare aktualiseras hos socialtjänsten	2018-01-01	2018-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska säkerställa stödet till barnfamiljer som lever i osäkra boendeförhållanden, exempelvis genom att tillhandahålla särskilda bo-lotsar som ger stöd i bostadssökande och genom kompensatoriska åtgärder riktade till barnen	2018-01-01	2018-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stadsdelsnämnderna ska öka delaktigheten för målgruppen inom socialpsykiatri genom att stödja brukarorganisationernas deltagande i brukarråd och brukarrevisioner	2018-01-01	2018-12-31

Nämndmål:

Alla flickor och pojkar, kvinnor och män lever ett självständigt liv

Beskrivning

Med självständigt liv menas att flickor och pojkar, kvinnor och män som bor i stadsdelsområdet har tillgång till bostad, utbildning, arbete och samhällsservice samt har en meningsfull fritid.

De grupper nämnden behöver ge särskilt stöd för att uppnå målet är:

- Kvinnor och män med behov av insatser från socialpsykiatri.
- Kvinnor och män med behov av missbruksvård.
- Flickor och pojkar med behov av social barn- och ungdomsvård
- Kvinnor och män som lever i hemlöshet eller riskerar att bli hemlösa.
- Flickor och pojkar som lever i osäkra boendeförhållanden.
- Nyanlända flickor och pojkar, kvinnor och män.
- Ensamkommande flickor och pojkar.

Förväntat resultat

Struktur:

Förvaltningens verksamheter arbetar med evidensbaserade metoder

Det finns en organisation för stöd, insatser och förebyggande arbete riktade mot de målgrupper som avses

Process:

Förvaltningen erbjuder stöd för att länka till samhällsservice, utefter den enskildes behov.

Nyanlända erbjuds praktiskt stöd för att kunna hantera vardagliga uppgifter samt erbjuder en rådgivande, informativ och vägledande dialog

Förvaltningen säkrar kvalitet i verksamheterna genom kontinuerliga uppföljningar på individ- och verksamhetsnivå.

Resultat:

Flickor och pojkar, kvinnor och män med behov av stöd och insatser från förvaltningens verksamheter:

- är delaktiga i utredningen av sina behov
- har inflytande över hur insatser utförs
- är nöjda med genomförandet av insatser
- får hjälp till varaktig självständighet.

Ensamkommande flickor och pojkar integreras i de fritidsaktiviteter som förvaltningen erbjuder.

Ensamkommande flickor och pojkar har en fungerande skolgång.
Kvinnor och män har en stabil boendesituation.

Kommentar

Fältassistenterna kommer arbeta med ett större åldersspann än tidigare för att tidigare kunna komma in i preventionsarbetet. Arbetet kommer nu att riktas till 10-17-åringar i stället för, som tidigare, 13-17-åringar. Det kommer ställa krav på fältverksamheten att utveckla samverkan med nya aktörer, där den yngre målgruppen finns. Med anledning av det utökade uppdraget kommer en översyn av fältassistenternas arbete att göras under året.

Varje fritidsgård ska ta fram en handlingsplan som omfattar mål och åtgärder för en strukturerad samt organiserad verksamhet, för ökat miljöarbete och för hur trygghetsplanen ska implementeras i verksamheten. Handlingsplanen ska också omfatta åtgärder för att öka andelen flickor som besöker fritidsgårdsverksamheten. Till tertialrapport 2 skall en översyn av fritidsgårdarnas öppettider, besökarantal och bemanning göras. Den inre miljön på fritidsgårdarna i Östberga och Rågsved ska rustas upp under året.

Samarbetet mellan Hagsätra fritidsgård och Hagsätraskolan kommer att intensifieras för att i större utsträckning nå flickor och engagera dem i stimulerande aktiviteter. Arbetet med strategin för utveckling av fritidsgårdarna i Enskede-Årsta-Vantör fortsätter för att skapa en meningsfull fritid och för att öka ungdomsinflytandet.

Fritidsverksamheten ska utveckla samarbetet med föreningslivet och tillsammans med fritidslotsen och fältassistenterna stimulera barn och ungdomar, att utifrån sina intressen, engagera sig i de aktiviteter som erbjuds för målgruppen.

Ungdomsmottagningen utökar sitt samarbete med gymnasieskolorna, bland annat för att bättre nå ut till pojkar.

Individ och familjeomsorgen barn och ungas öppenvård kommer under året arbeta fram metoder för att utvärdera effekterna av de insatser som ges.

Förvaltningen kommer att utreda möjligheten att överta ett boende där 7-8 ungdomar skulle kunna bo och med stöd förberedas för ett självständigt vuxenliv. En möjlighet är att till exempel ensamkommande flickor och/eller pojkar skulle placeras där.

De förebyggande insatser som förvaltningen tillhandahåller, i form av till exempel MVP, Rågsved community center (RCC), Östberga community center (ÖCC), öppna förskolor, Familjens Hus i Högdalen och stadsdelsmammor bedöms vara insatser som på sikt medför att flickor, pojkar, kvinnor samt män blir mer integrerade i samhället och att sysselsättningen kommer öka. Även Ungdomsmottagningens arbete riktat mot ensamkommande flickor och pojkar är ett arbete för att nå ökad integrering. I det längre perspektivet kommer detta även innebära lägre inströmning av barnären den till socialtjänsten.

Inkluderingslotsen överförs organisatoriskt till Avdelning kultur, fritid och demokrati.

Verksamheten med sociala insatsgrupper (SIG) riktas till personer som vill lämna en kriminell livsstil. Inom ramen för SIG finns även möjlighet att ta emot personer som vill lämna extremistmiljöer. Deltagarna till SIG för vuxna, 19-29 år, ökar successivt och utvecklingen är att det blir lättare att nå ut till unga kvinnor. Det är svårare att nå ut till den yngre målgruppen, 13-18 år, både flickor och pojkar. En analys av att få ungdomar aktualiseras inom SIG kan

vara att de unga ännu inte börjat se de negativa konsekvenserna av sin kriminella livsstil. Utifrån att flertalet som deltar i SIG har missbruksproblem fortsätter arbetet med att utveckla behandlingsinsatser som matchar målgruppens behov. För den yngre målgruppen blir fokus på att motivera dem till att fullfölja insatsen enligt plan.

För att säkerställa att det hälsofrämjande perspektivet stärks och att behov för kvinnor och män inom socialpsykiatri tillgodoses ska överenskommelsen med träfflokalen Flotten följas upp. I syfte att tillgodose behov av sysselsättning för målgruppen kommer biståndshandläggarna särskilt uppmärksamma de behoven.

Enheten för Socialpsykiatri ska arbeta för att öka intresset och öka antalet deltagare på Hälsoträffen. Målet är att öka psykiskt och fysiskt välbefinnande bland brukarna. Gruppbestäderna ska utarbeta ett program kring kost och hälsa i samarbete med dietist, där fysisk aktivitet ingår som en del i hälsoprojektet.

För att kvinnor och män inom socialpsykiatri ska känna till möjligheten till personligt ombud ska biståndshandläggarna informera om detta.

Förvaltningens två enheter för boendestöd samordnas under Enheten för socialpsykiatri för att kunna arbeta mer specialiserat utifrån brukarnas behov.

Det utvecklingsprojekt för brukare med samlarsyndrom, som startades under 2017, fortsätter.

Som ett led i den fortsatta utvecklingen gällande brukarinflytande kommer de regelbundna brukarmöten som äger rum i verksamheterna att fokusera på trygghet och inflytande.

Möjligheten att använda sig av terapihund för att öka nöjdhet, trygghet och välbefinnande kommer att utredas inom socialpsykiatriens gruppbestäder.

Ansökan görs om resurser via KUS för att vidareutveckla boendestödet.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel deltagare som kan rekommendera föräldrautbildningen ABC till andra	90 %		År
Andel deltagare som kan rekommendera föräldrautbildningen Komet till andra	90 %		År
♀ Andel familjehemsplacerade flickor och pojkar som uppnår skolans kunskapskrav.	80 %		År
♀ Andel flickor och pojkar som besökt Ungdomsmottagningen som upplever att de fått ett bra eller mycket bra stöd	97 %		År
♀ Andel flickor och pojkar som tycker att de har inflytande och är delaktiga på fritidsgården	80 %		År
♀ Andel flickor och pojkar som är nöjda med fritidsgårdarnas verksamhet	90 %		År
Andel flickor som besöker fritidsgårdar	40 %		År
Andel föräldrar som upplever att relationen till barnen har stärkts efter avslutad ABC-kurs	90 %		Tertial
♀ Andel kvinnor och män som bor i stödboende som flyttar till eget boende i träningslägenhet	20 %		År
♀ Andel kvinnor och män som fullföljer öppenvårdsbehandling	45 %		Tertial
♀ Andel kvinnor och män som tycker att stödet de fått beviljat av Enheten för utredning och öppenvård vuxna har inneburit en förändring till det bättre	90 %		År

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
♀ Andel personer som avslutas inom social insatsgrupp (SIG) som fullföljt sin planering	38 %		Tertial
♀ Andelen nöjda omsorgstagare inom socialpsykiatri i egen regi	90 %		År
♀ Andelen omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs inom socialpsykiatri i egen regi	90 %		År
♀ Andelen trygga omsorgstagare inom socialpsykiatri i egen regi	90 %		År
Antal barnfamiljer med eget kontrakt på bostad som vräks	0 st		År
Antal unga kvinnor som beviljas stöd via SIG	4 st		År
Kommentar			
Indikatoren omfattar nu enbart SIG för unga kvinnor.			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Som ett led i att säkerställa den enskildes möjlighet till ett så självständigt liv som möjligt anställs en arbetsterapeut inom beställaravdelningen.	2018-01-01	2018-12-31
Uppföljning månatligen av att förhandsbedömningar och utredningar kring barn och unga görs inom lagstadgade handläggningstider.	2018-01-01	2018-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar

Nämnden bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet genom nämndmålet "Flickor och pojkar, kvinnor och män som bor och besöker stadsdelsområdet känner sig trygga i de olika stadsdelarna och upplever dem som levande".

För att kunna uppnå förväntade resultat av det trygghetsskapande arbetet ser förvaltningen ett behov av att förbättra den interna och externa samverkan samt stärka koordineringen av insatserna inom det trygghetsskapande arbetet.

För att skapa jämställda, attraktiva och trygga motionsplatser samt träffpunkter stärks samarbetet med Idrottsförvaltningen, vilket är en del av arbetet med LUP.

Förvaltningen verkar i olika sammanhang för en förbättring av stadsdelsområdets centrum, bland annat inom ramarna för LUP och fokusområde Hagsätra- Rågsved. Trafikkontoret, Stadsbyggnadskontoret, Exploateringskontoret och centrumägare är viktiga aktörer för att få till en positiv utveckling.

Samverkan med fastighetsägare för trygghetsskapande åtgärder fortsätter och sker primärt i stadsdelarna Dalen, Rågsved och Östberga. I Rågsved ska förvaltningen ha en person som arbetar operativt med trygghetsskapande arbete.

För ökad trygghet i Östberga, för att förebygga och förhindra utanförskap för gruppen barn och unga 12-30 år fortsätter samverkansavtalet om IOP med Fryshuset. Samarbetet omfattar en ökad närvaro i Östberga, att knyta kontakter med ungdomar och unga vuxna i området samt motivera till att delta i organiserade aktiviteter. Avtalet med Fryshuset förstärker ytterligare insatserna för att uppnå målen om Östberga som en trygg del av staden att bo och verka i. Arbetet sker i samverkan med fritidsverksamheten, ÖCC och fältassistenter.

Utifrån de erfarenheter som kommit av arbetet med medborgardialoger i Östberga kommer

förvaltningen inom ramen för fokus Hagsätra-Rågsved att genomföra medborgardialog även i Hagsätra-Rågsved. För att förstärka arbetet med ökad trygghet i Östberga kommer förvaltningen att genomföra en ny medborgardialog under rubriken ”En uppväxt fri från våld”. SKL kommer att bistå med konsult- och metodstöd. Dialogarbetet kommer att ledas av processledarutbildade medarbetare.

I syfte att medvetandegöra ungdomar om maskulinitetsnormer, kopplade till våld och åskådarperspektiv, samt för att skapa en gemensam syn på vad våld innefattar, samverkar socialtjänst, skola, fritidsverksamhet, polis, fältassistenter och fritidslots i Rågsved och Hagsätra kring arbetet med MVP och "Agera tillsammans". MVP ska också genomföras tillsammans med Hammarbyskolan Södra som har många elever från Dalen.

I syfte att öka tryggheten i Dalen och minska utanförskapet kommer flera åtgärder genomföras såsom att socialsekreterare kommer att samarbeta med skolor, fritidsgårdar och fältassistenter samt arbeta uppsökande för att identifiera barn och ungdomar som kan vara i behov av stöd på olika sätt. Förvaltningens närvaro kommer stärkas genom DCC riktat mot unga vuxna som saknar arbete eller studier. DCC kommer att arbeta uppsökande för att erbjuda målgruppen möjligheter till en strukturerad vardag. Samarbete sker med civilsamhället och Jobbtorgs uppsökande verksamhet.

Föreningslivet ska stödjas och möjliggöra fler meningsfulla aktiviteter för ungdomar, fältassistenter ska ge ungdomar pop-up-aktiviteter när behov föreligger.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andelen som upplever trygghet i den stadsdel där man bor	76 %	76 %	År
 Stockholmarnas nöjdhet med rent och städad	70 %	70 %	År
 Stockholmarnas nöjdhet med skötsel av park och grönområden	74 %	70 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med trafiknämnden och stadsdelsnämnderna verka för ökad trygghet i stadens utemiljöer med fokus på situationell brottsprevention	2018-01-01	2018-12-31
 Kommunstyrelsen ska, i samarbete med stadsdelsnämnderna följa upp och förvalta de lokala samverkansöverenskommelserna med polisen	2018-01-01	2018-12-31
 Trafiknämnden ska, i samarbete med stadsdelsnämnderna, verka för en tryggare utemiljö genom exempelvis förbättrad belysning, parkmöbler och genom att hantera växtlighet i det offentliga rummet	2018-01-01	2018-12-31

Nämndmål:

Flickor och pojkar, kvinnor och män, som bor och besöker stadsdelsområdet, känner sig trygga i de olika stadsdelarna och upplever dem som levande

Beskrivning

Med trygga avses att flickor och pojkar, kvinnor och män inte är rädda för att utsättas för våld i det offentliga rummet.

Med levande avses:

- Ett aktivt civilsamhälle bestående av föreningsliv och engagerade samhällsmedborgare.
- Utemiljöer som inbjuder boende och besökare till att röra sig i närmiljön.

En del av arbetet genomförs inom ramen för LUP.

Förväntat resultat

Struktur:

Det finns kompetens, resurser och samverkansforum för att verka för trygga och levande stadsdelar.

Förvaltningens strategiska plan för samarbete med civilsamhället är utgångspunkten för det förebyggande och främjande arbetet.

Process:

Förvaltningen samverkar med invånare, civilsamhälle och externa parter (föreningar, polis, fastighetsägare) i syfte att arbeta trygghetsskapande och brottsförebyggande.

Resultat:

Flickor och pojkar, kvinnor och män har möjlighet till delaktighet och inflytande.

Flickor och pojkar, kvinnor och män upplever trygghet i stadsdelsområdet.

Kommentar

All planering av stadsdelsområdets offentliga miljöer och lokaler ska ske utifrån ett jämställdhetsperspektiv, med särskild hänsyn till behoven hos barn, äldre och personer med funktionsvariation.

Lokal- och stadsmiljöenheten driver arbetet med att utveckla samverkansformer, med särskild fokus på att stärka samarbetet med Idrottsförvaltningen för att skapa jämställda, attraktiva och trygga motionsplatser samt träffpunkter.

Förvaltningen ska under året genomföra jämställdhetsanalys och barnkonsekvensanalys vid större investeringsprojekt i parkmiljön. Samordning kring stadsdelsområdets gröna kvaliteter fortsätter i huvudsak genom samordningsgruppen för Grönare Stockholm. Inför större investeringar i parkmiljön ska förskolor och skolor i närområdet involveras.

Förvaltningen kommer göra en kompetensutvecklingsinsats i våldsbejakande extremism, där bland annat medarbetare i SIG deltar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
-----------	------------	-----------

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Erbjuda föreningar och bolag utbildningar för att förebygga våld och öka kunskapen om våldsutsatta	2017-01-01	2018-12-31
Förvaltningen kommer söka medel ur trygghetsfonden för trygghetshöjande åtgärder, såsom t.ex. belysning och trygghetsröjningar.	2018-01-01	2018-12-31
Förvaltningen ska främja och underlätta skapande av gatukonst i stadsmiljön.	2018-01-01	2018-12-31
Förvaltningen ska ha en nära dialog med förskolor och skolor i samband med parkutvecklingsprojekt.	2018-01-01	2018-12-31
Förvaltningen ska i samverkan med Trafiknämnden genomföra åtgärder från stadens gångplan.	2018-01-01	2018-12-31
Förvaltningen ska utveckla tillämpningen av medborgardialoger kopplade till parkutvecklingsprojekt.	2018-01-01	2018-12-31
Implementera Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnds handlingsplan mot våldsbejakande extremism.	2018-01-01	2018-12-31
Implementera Stadens trygghets- och säkerhetsprogram.	2018-01-01	2018-12-31
Information rörande stadens städgaranti ska tydliggöras. Stadens städgaranti innebär att städning och tömning av offentliga papperskorgar ska ske inom 24 timmar efter anmälan.	2018-01-01	2018-12-31
Neutraliserande fotarbete, fler människor befinner sig ute i stadsdelsområdena på olika tider, för att skapa trygghet.	2017-01-01	2018-12-31
Samarbete med Idrottsförvaltningen om jämställda, attraktiva och trygga motionsplatser samt träffpunkter	2017-01-01	2018-12-31
Samarbete mellan skola och socialtjänst med ett våldsförebyggande arbete - MVP	2017-01-01	2018-12-31
Undersöka möjligheterna till vidare upprustning av Ädelstenens utemiljö	2017-01-01	2018-12-31
Utreda och föra dialog med invånarna om vad som behövs för att göra utemiljön tryggare	2017-01-01	2018-12-31
Utveckla den fysiska miljön och samarbetet mellan fastighetsägarna i området. Ska ske tillsammans med Trafikkontoret, SISAB, Svenska bostäder och bostadsrättsföreningarna.	2018-01-01	2018-12-31
Utveckla lokaler för konferenser och arbetsmöten	2017-01-01	2018-12-31
Utveckla samverkan med stadens bostadsbolag kring arbetet med störningsfrågor	2017-01-01	2018-12-31
Utveckla Östberga Torg för ökad trygghet och med fler aktiviteter som främjar möten människor emellan. Ska ske tillsammans med Trafikkontoret, SISAB, Svenska bostäder, Stadsbyggnadskontoret, Kulturförvaltningen, Utbildningsförvaltningen och i dialog med invånare.	2018-01-01	2018-12-31
Utvärdera projektet med elektroniska grillar som placerades i parkerna Utkiksberget och Stacken under 2017. Detta kan sedan utgöra underlag inför eventuella framtida satsningar på elektroniska grillar i stadsdelsområdets parker.	2018-01-01	2018-12-31
Verka för samordning av skötsel, underhåll och investeringar av den offentliga miljön	2018-01-01	2018-12-31
Öppna ett Allaktivitetshus i Östberga	2018-01-01	2018-12-31
Öppna Familjens Hus i Högdalen	2017-01-01	2018-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo

Nämnden bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet genom nämndmålet: ”Kvinnors och mäns behov av bostäder tillgodoses oavsett funktionsnivå och ålder”.

För att LUP ska integreras i olika stadsutvecklingsprojekt och minska skillnaderna i Stockholm, är förvaltningen representerad i projektgrupper för större stadsutvecklingsprojekt. Representanter från Stadsbyggnadskontoret och Exploateringskontoret är med i olika arbetsgrupper inom ramarna för LUP, för att säkerställa ett brett perspektiv i stadsutvecklingsarbetet.

För att samla resurser och utveckla olika stadsdelar lyfts Hagsätra-Rågsved fram som ett fokusområde i Översiktsplaneringen för social hållbarhet. För att säkra styrningen och samordningen inom Fokus Hagsätra-Rågsved hämtar förvaltningen erfarenhet från Fokus Skärholmen. Förvaltningen skapar en organisation med utgångspunkt i de behov som identifierats i LUP och befintliga stadsutvecklingsplaner för området.

För att säkerställa att offentliga verksamheter och miljöer utvecklas i takt med att bostäder byggs deltar förvaltningen i större stadsutvecklingsprojekt. En fortlöpande dialog med Exploateringskontoret och Stadsbyggnadskontoret upprätthålls för att bevaka att samtliga detaljplaner som pågår eller startas upp inom stadsdelsområdet beaktar de behov som finns avseende offentliga verksamheter samt miljöer, att de genomsyras av ett barn- och tillgänglighetsperspektiv, samt bidrar till en positiv utveckling av närområdet.

Förvaltningen verkar också för att kommande bostäder bidrar till en balans av upplåtelseformer, storlekar och priser som motsvarar behovet. För att tillgodose bostadsbehovet för unga och andra mindre kapitalstarka grupper behöver det framförallt byggas hyresrätter med rimliga hyresnivåer, Förvaltningens utgångspunkt är att exploatering och utveckling av nya områden ska användas som ett verktyg för att motverka boendesegregation och öka mångfalden i stadsdelsområdets olika bostadsområden.

Förvaltningen har tagit fram ett prognosverktyg för förskoleutveckling i Stockholms stads kartproduktionssystem, DpMap. Under 2018 kommer detta arbete utvecklas genom att övriga stadsdelsförvaltningar deltar och bildar en stadsövergripande arbetsgrupp för framtida utveckling.

För att tillgodose behovet av bostäder bedömer förvaltningen alltid lämpligheten av att nybyggnadsprojekt innehåller minst fem procent lägenheter avsedda för personer med funktionsvariation eller personer aktuella inom socialpsykiatri. Bostäderna ska integreras med det övriga bostadsbeståndet och få en geografisk spridning i stadsdelsområdet.

För att tillgodose behovet av bostäder enligt LSS kommer Poppelgården, som tidigare var ett demensboende byggas om och färdigställas till ett LSS-boende. Detta är i linje med det minskade behovet av särskilda boenden inom äldreomsorgen och det ökade behovet av LSS-boenden inom staden.

Förvaltningen ska ta fram ett metodstöd för lekvärdesfaktorer i förskolors utomhusmiljöer. Metodstödet ska tillämpas för att utvärdera förslag på utomhusmiljöer vid nybyggnation av förskolor, samt tydliggöra kravställning från förvaltningens sida gentemot byggaktörer

avseende utomhusmiljöers storlekar och kvaliteter. Metodstödet ska även kunna användas för att utvärdera befintliga förskolegårdar och som underlag vid budgetfördelning för upprustningsåtgärder.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Antal färdigställda bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	6	tas fram av nämnden	År

Nämndmål:

Kvinnors och mäns behov av bostäder tillgodoses oavsett funktionsnivå och ålder

Beskrivning

Nämnden ska i samverkan med berörda parter säkerställa att boendesegregation motverkas och att mångfalden i stadsdelsområdets olika bostadsområden ökar.

Personer inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning, socialpsykiatri och äldreomsorgen har ett tillgängligt boende, anpassat efter deras behov.

Förväntat resultat

Struktur:

Det finns upparbetade och väl fungerande samverkansformer mellan förvaltningen, Exploateringskontoret och Stadsbyggnadskontoret vid nybyggnation.

Process:

Förvaltningen bevakar att förskolor planeras i takt med att bostadsområden utvecklas.

Förvaltningen bevakar att fullgoda utomhusmiljöer uppförs vid nyproduktion av förskolor.

Förvaltningen bevakar att det byggs bostäder för äldre och för kvinnor och män med funktionsvariation.

Förvaltningen bevakar att offentliga verksamheter och miljöer i så hög grad som möjligt är tillgängliga för alla, oavsett ålder eller funktionsförmåga.

Resultat:

Förskoleutbyggnaden tillgodoser det behov som nyproduktion av bostäder genererar.

Utbyggnaden av särskilda bostäder tillgodoser målgruppernas behov.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen kommer under året arbeta fram ett metodstöd för lekvärdesfaktorer i förskolors utomhusmiljöer	2018-01-01	2018-12-31
Inom ramen för fokus Hagsätra-Rågsved arbeta aktivt med LUP i syfte att utjämna skillnader.	2018-01-01	2018-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.5 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla

Nämnden bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet genom nämndmålet: ”Flickor och pojkar, kvinnor och män har en meningsfull fritid”.

Förvaltningen fortsätter under året upprustningen av parkleken Backen i Östberga. Ett parklekshus för Backens parklek planeras att byggas och kommer att tas med i detaljplanearbetet för förskolan Ädelstenens gamla tomt. Ett parklekshus kommer att förlänga säsongen som parkleken kan vara öppen.

Utifrån barn och ungas höga deltagande i tidigare sommarlovsaktiviteter kommer förvaltningen att erbjuda fler aktiviteter för hemmavarande barn och unga under skollov. Lovprogrammen kommer att planeras med särskild hänsyn till de prioriterade LUP-områdena, där behoven bedöms som störst, samt till att nå de ungdomar som är underrepresenterade i den ordinarie fritidsverksamheten. I syfte att stimulera det goda mötet bland barn och unga kommer förvaltningen sträva efter att ge förutsättningar för barn och unga med olika bakgrund att engagera sig tillsammans i fritidsaktiviteter.

Förvaltningen planerar för att undersöka ungdomars egna intressen och prioriteringar för att skapa fritidsaktiviteter samt mötesplatser utifrån ungdomarnas aktuella behov.

Fritidslotsen fortsätter bygga kontakter med ungdomar i Hagsätra och Rågsved samt motivera och inspirera till deltagande i olika fritidsaktiviteter. Förvaltningen samarbetar med Stockholmsidrotten och Idrottsförvaltningen samt föreningslivet för att få fler ungdomar att engagera sig i hälsofrämjande aktiviteter. Prioriterade grupper att nå ut till är framför allt flickor och ungdomar med funktionsvariation.

För att öka simkunnigheten erbjuder förvaltningen simträning för barn och ungdomar som följer med till sommarlovsaktiviteterna på Gålö.

Under sommaren kommer stadsdelsområdets ungdomar att kunna ta badbussarna till Gålö, för att uppleva skärgård och sommaraktiviteter. För att ge flickor och pojkar med funktionsvariation tillgång till sommaraktiviteter i skärgårdsmiljö erbjuder förvaltningen en särskild anpassad verksamhet för målgruppen under en vecka, på Simpvik.

För att motivera och engagera flickor och ungdomar med funktionsvariation i hälsofrämjande aktiviteter pågår ett regelbundet samarbete mellan förvaltningen, Idrottsförvaltningen och Stockholmsidrotten.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andelen ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla idrotts- och fritidsaktiviteter	80 %	79 %	År

Nämndmål:

Flickor och pojkar, kvinnor och män har en meningsfull fritid

Beskrivning

Med meningsfull fritid avses här att ha tillgång till ett varierat utbud av aktiviteter som alla kan delta i, utifrån sina förutsättningar.

Förväntat resultat

Struktur:

Det finns en plan för de medborgardialoger som genomförs för att fånga upp invånarnas synpunkter på bland annat möjligheterna till en meningsfull fritid i stadsdelsområdet. Förvaltningen har utarbetat rutiner och checklistor för att mäta tillgängligheten till ytor för lek och spontanidrott.

Process:

I bedömningen av ansökningar om föreningsbidrag tas bland annat särskild hänsyn till tillgänglighetsaspekten. Genomförda park- och miljöinvesteringar granskas ur ett jämställdhets-, barn- och tillgänglighetsperspektiv. Förvaltningen håller ytor för lek och spontanidrott öppna samt tillgängliga året runt genom snöröjning och annat underhåll. Förvaltningen arbetar aktivt med systematiskt förbättringsarbete utifrån inlämnade synpunkter och klagomål. Förvaltningen har samverkan med civilsamhället.

Resultat:

Flickor och pojkar med funktionsvariation är nöjda med tillgången till fritidsaktiviteter. Flickor och pojkar känner sig lika välkomna till förvaltningens fritidsverksamheter. Alla flickor och pojkar i stadsdelsområdet har möjlighet att delta i minst en aktivitet som förvaltningen arrangerar under sommar- respektive jullovet. Alla färdigställda ytor för lek och spontanidrott är anpassade för att passa såväl flickor som pojkar, kvinnor som män. Alla färdigställda ytor för lek och spontanidrott är anpassade för att passa personer med olika typer av funktionsvariation. Det finns ett levande föreningsliv i stadsdelsområdet.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel som tycker att det finns goda möjligheter till spontanidrott i stadsdelsområdet.	81 %		År

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande

Nämnden bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet genom nämndmålet: "Flickor och pojkar, kvinnor och män har tillgång till kultur och eget skapande".

För att låta de yngsta invånarna ta del av kulturella upplevelser kommer alla förskolebarn att erbjudas minst en professionell kulturupplevelse per år. Alla förskoleenheter ska ha ett utsett kulturombud som samordnar enhetens arbete med att låta barn uppleva och själva skapa kultur. Förvaltningens kultursekreterare ska stötta och inspirera kulturombuden genom regelbundna nätverksmöten. Stödet ska särskilt inriktas mot att de yngsta barngrupperna ska ges möjligheter att ta del av och skapa kultur.

Som ett led i arbetet med att öka ungdomsinflytandet kommer den kulturfestival som anordnades i Rågsved under sommaren 2017, utifrån förslag från den lokala ungdomskommissionen, att vidareutvecklas. Festivalen kommer även att organisera forum för ungdomar och politiker att mötas samt diskutera kring aktuella frågor. Barn och ungdomar ska få möjlighet att ta del av musik, uppträdanden och kulturella aktiviteter. Samarbete sker med andra förvaltningar och civilsamhället.

För att ta tillvara på ungas egna idéer och engagemang för att arrangera kulturaktiviteter ska förvaltningen stärka samarbetet mellan de kulturcoacher som finns inom de förebyggande samt främjande verksamheterna.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla kulturaktiviteter	75 %	74 %	År

Nämndmål:

Flickor och pojkar, kvinnor och män har tillgång till kultur och skapande aktiviteter

Beskrivning

Med tillgänglighet menas att alla flickor och pojkar, kvinnor och män har möjlighet att delta i förvaltningens verksamheter, utifrån sina förutsättningar

Förväntat resultat

Struktur:

Förvaltningens verksamheter samarbetar internt och externt med att erbjuda kultur och skapande aktiviteter.

Process:

Förvaltningen erbjuder ett utbud av kultur och skapande aktiviteter.

Resultat:

Brukare inom förvaltningens verksamheter tycker att de har tillgång till meningsfulla kulturella och skapande aktiviteter.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.7 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet

Nämnden bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet genom nämndmålet: ”Äldre kvinnor och män har möjlighet till en trygg ålderdom”.

Äldre ska i god tid få information om möjligheter till ett anpassat boende.

Biståndshandläggare ska genom uppsökande verksamhet erbjuda hembesök till personer det år de fyller 80. Vid hembesöket ska den enskilde informeras om boendevalternativ. Utöver det ska den enskilde, i samband med biståndshandläggningen, få mer information om alternativa former av anpassat boende.

För att ge den enskilde ett ökat inflytande ska så kallad ramtid införas inom hemtjänsten. Det innebär att beställningen av insatser ska lägga fast behov, syfte och ramtid för insatserna. Hur och när insatserna ska genomföras gör sedan utföraren upp tillsammans med den enskilde.

Folkhälsoperspektivet ska förstärkas i verksamheterna och de sociala mötesplatserna ska utvecklas. Fler dagsutflykter, i samverkan med idéburna organisationer, erbjuds för äldre personer inom stadsdelsområdet under sommaren. Två hälsoveckor och en seniormässa arrangeras inom Förebyggande verksamheten. De sociala mötesplatserna ska kompletteras med aktivitetscentra i anslutning till stadsdelsområdets två seniorboenden.

För att förbättra folkhälsan bland äldre ska förvaltningen utveckla de öppna sociala mötesplatserna för äldre som främjar social gemenskap, goda matvanor, fysisk träning och friskvård. Riktade, trygghetsskapande insatser ska nå äldre med större behov, till exempel lider av psykisk ohälsa, eller är socioekonomiskt svaga.

För äldre som har biståndsbedömda insatser ska tryggheten ökas och stödet anpassas till dagsaktuella behov genom utvecklade individuppföljningar. De kommunala hemtjänstutförarnas effektivitet och organisation ska också ses för över för att öka handlingsfriheten för personalen att tillmötesgå den äldres dagsaktuella behov och önskemål.

För ökad trygghet ska nya trygghetslarm installeras och moderna lösningar för nyckelhantering utvecklas i projektform under året. Trygghetslarmet byts ut och moderniseras på Stureby vård- och omsorgsboende. Genom att Årsta hemtjänst deltar i projekt ”Smart låsteknik” ska tryggheten för brukare och arbetsmiljön för personal i hemtjänsten förbättras på lång sikt.

Anhörigas behov uppmärksammas genom att ett särskilt anhörigcenter startas upp som bland annat ska arrangera en anhörigdag. Förvaltningen ska ansöka om medel via stadens Kompetensutvecklingsatsning (KUS) för åtta Silviasjuksköterskor inom särskilda boenden och för att ta fram en utbildningsmodell kring strategiskt anhörigstöd.

Förvaltningen ska delta i projektet ”Tryggt mottagande i hemmet” som innebär att ett team av undersköterskor möter upp den enskilde i hemmet efter utskrivning från sjukhusvistelse. Syftet är att erbjuda äldre kvinnor och män med stora omvårdnadsbehov en trygg hemkomst efter sjukhusvistelse.

Förvaltningen ska utveckla nya arbetssätt i samverkan med landstinget för att anpassa sig till kraven i den nya betalningsansvarslagen som träder i kraft den 1 januari 2018.

Personalens kompetens ska stärkas genom utbildningsmodellen ”Stjärnmärkt demenskompetens” som infördes i fem verksamheter under 2017 och ska omfatta ytterligare tre verksamheter under 2018. Fler Silviasystrar ska utbildas för att säkra kompetens inom demensområdet.

Förvaltningen ska utreda möjligheten att inrätta en vikariepool som ska förbättra kvaliteten och minska antalet timanställda i verksamheterna.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att måltiden är en trevlig stund på dagen	72 %	72 %	År
 Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att möjligheten att komma utomhus är bra	63 %	56 %	År
 Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i äldreomsorgen	80 %	85 %	År
 Andel trygga omsorgstagare i äldreomsorgen	89 %	84 %	År
 Andelen nöjda omsorgstagare äldreomsorgen	86 %	85 %	År
 Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod	10	Max 10 personer	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stadsdelsnämnderna ska intensifiera arbetet och registreringen i Senior Alert och Svenska Palliativregistret för att få underlag till förebyggande åtgärder i syfte att bland annat minska fallskadorna	2018-01-01	2018-12-31
 Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda och föreslå förbättringar som ökar likställigheten i staden samtidigt som det avlastar biståndshandläggare från administrativa uppgifter	2018-01-01	2018-12-31
 Äldrenämnden ska initiera ett kvalitetsutvecklingsarbete inom särskilt boende för äldre i samarbete med stadsdelsnämnderna	2018-01-01	2018-12-31

Nämndmål:

Äldre kvinnor och män har möjlighet till en trygg ålderdom

Beskrivning

Med trygg ålderdom menas att äldre kvinnor och män erbjuds förebyggande sociala aktiviteter och, vid behov, en äldreomsorg av god kvalitet.

Med en äldreomsorg av god kvalitet menas att verksamheten följer gällande lagar, föreskrifter, styrdokument på olika nivåer och politiska beslut.

Äldre kvinnor och män erbjuds en personcentrerad vård och omsorg utifrån genomförandeplaner.

Förväntat resultat

Struktur:

Verksamheterna har en tydlig modell för systematiskt förbättringsarbete genom hantering av avvikelser.

Verksamheterna arbetar med evidensbaserade metoder.

Process:

Äldreomsorgen arbetar i specialiserade grupper och team för att öka kvaliteten för den enskilde.

Förvaltningen samverkar internt och externt kring äldre kvinnors och mäns behov.

Kvalitet i verksamheterna säkras genom kontinuerliga uppföljningar på individ- och verksamhetsnivå.

Resultat:

Äldre kvinnor och män är nöjda med bemötandet.

Äldre kvinnor och män känner sig trygga i förvaltningens verksamheter.

Äldre kvinnor och män har inflytande över hur insatser utförs.

Äldre kvinnor och män är delaktiga i utredningen av sina behov.

Kommentar

Maten och måltiderna ska uppmärksammas som ett led i förvaltningens arbete för förbättrad folkhälsa bland äldre. Personal ska få utbildning i enklare matlagning och förvaltningens dietist ska stötta enheterna med kunskap om matens betydelse vid olika högtider. Tillgänglig information ska bidra till att förebygga undernäring, fall och personligt lidande samt ökad livskvalitet. Under förutsättning att förvaltningen erhåller sökta projektmedel kommer projektet ”Nollvision-Undernäring” att realiseras genom att ta fram en app med förenklad information om tips och råd vid mat, måltider samt näring.

De folkhälsofrämjande aktiviteter som förvaltningen erbjuder ska marknadsföras bättre. Förvaltningen ska undersöka möjligheterna till samarbete med primärvården för att arrangera gemensamma informationstillfällen på de sociala mötesplatserna.

Enskede Nya Servicehus ska installera en bastu för att erbjuda brukare möjlighet till finsk kultur, hälsofrämjande bastubad och social samvaro.

Förvaltningen ska undersöka möjligheten till samarbete med kulturaktör för gemensam kulturell aktivitet riktad till brukare på särskilda boenden.

Folkhälsoperspektivet ska integreras i biståndshandläggningen. På Beställaravdelningen ska ledsagning lyftas fram genom stadens nya riktlinjer som ska förbättra möjligheterna för äldre och personer med fysisk samt psykisk funktionsvariation att delta i olika hälsofrämjande aktiviteter.

Vård i livet slutskede ska förbättras genom teamarbete och genom att de kommunala utförarenheternas kompetens ska förstärkas med 40 nyutbildade palliativa ombud.

För ökad trygghet och bättre tillgänglighet ska indelning och arbetssätt förändras inom Beställarenheten äldre. En teambaserad organisation ska införas som bidrar till ökad rättssäkerhet för den enskilde.

För brukarens trygghet, nöjdhet, delaktighet och inflytande samt för fortsatt kvalitetssäkring av dokumentation och genomförandeplaner ska processhandledaruppdraget för social dokumentation permanentas.

Avdelning egen regi deltar i ett pilotprojekt som syftar till att stärka medarbetarna i sin

yrkesroll och skapa möjlighet till kollegialt lärande. Pilotprojektet innebär två timmar handledarledda och schemalagda reflektionsmöten i månaden.

Det förebyggande arbetet i vård- och omsorgsboende ska stärkas genom att arbetet med Senior Alert och Svenska palliativregistret intensifieras.

Avtals- och verksamhetsuppföljningar ska under året fokusera på den äldres inflytande och på mat samt måltidssituationen. Beställaravdelningen ska göra oanmälda kvällsbesök på vård- och omsorgsboenden där mat, aktiviteter och möjligheten att själv välja när man vill gå och lägga sig på kvällen särskilt ska uppmärksammas.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel medarbetare inom förvaltningens egen regi hemtjänstenheter samt Mårtensgårdens vård- och omsorgsboende och Solrosens dagverksamhet som uppfyller kriterierna för stjärnmärkt demenskompetens.	90 %		År
♀ Andel nöjda omsorgstagare i egen regi med hemtjänstinsatser	86 %		År
♀ Andel omsorgstagare med hemtjänstinsatser i egen regi som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs	80 %		År
♀ Andel omsorgstagare på vård- och omsorgsboende och servicehus i egen regi som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs	80 %		År
♀ Andelen nöjda omsorgstagare på vård- och omsorgsboenden och servicehus i egen regi	86 %		År
♀ Andelen trygga omsorgstagare i egen regi med hemtjänstinsatser	89 %		År
♀ Andelen trygga omsorgstagare på vård- och omsorgsboenden och servicehus i egen regi	89 %		År
♀ Antal besökare i genomsnitt per vecka, på de tio öppna sociala mötesplatser för äldre.	350		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Beställaravdelningen ska se över aktuell rutin vid överföring av ärenden vid 65 år för att öka den enskildes trygghet, säkerställa att den enskilde inte drabbas, samt säkerställa att gällande lagstiftning följs	2018-01-01	2018-12-31
Beställaravdelningens uppföljningsgrupp ska under året att fokusera på måltidssituationen	2018-01-01	2018-12-31
Beställaravdelningens uppföljningsgrupp ska under året göra oanmälda besök kvällstid på alla vård- och omsorgsboenden i stadsdelsområdet	2018-01-01	2018-12-31
En ny mötesplats för anhöriga, Anhörigcenter, startas	2018-01-01	2018-12-31
Riktade, trygghetsskapande insatser ges för att nå äldre med större behov, t.ex. de som lider av psykisk ohälsa, funktionsvariation eller är socioekonomiskt svaga	2018-01-01	2018-12-31
Som ett led i arbetet med handlingsplanen för biståndshandläggarnas arbetssituation ska verksamheten förstärkas med en biståndshandläggare/metodutvecklare inom äldreomsorgen	2018-01-01	2018-12-31
Två aktivitetscenter nyinrättas inom Rågsved och Enskede Nya seniorboenden	2018-01-01	2018-12-31
Verksamheter inom äldreomsorg egen regi, som ej ännu uppnått kvalitetsmärkning av demensvård, ska påbörja utbildningsmodellen	2018-01-01	2018-12-31

KF:s inriktningsmål:

2. Ett klimatsmart Stockholm

För att bidra till kommunfullmäktiges inriktningsmål arbetar förvaltningen för att Stockholmska utvecklas till en klimatsmart stad. Förvaltningens medarbetare väljer miljövänliga kommunikationsmedel vid tjänsteresor.

Nämnden ansöker om medel för klimatinvesteringar för att bland annat byta till LED-belysning i lokaler och parkmiljöer.

Barn utsätts inte för farliga kemikalier i förskolan. Förskolorna rensar bland leksaker, ser över städrutiner och väljer kemikaliesmarta förbrukningsartiklar med stöd av Kemikaliecentrums vägledning. Nämnden ansöker om medel för en kemikaliesmart förskola.

Verksamheterna minskar uppkomsten av avfall och sorterar samt återvinner avfall som uppkommer.

Höga krav ställs på faktorer som påverkar ljud- och ljusmiljö vid till exempel byggnadskonstruktioner, materialval, möbler och ytskiktsbehandling.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1 Energianvändningen är hållbar

Nämnden bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet genom nämndmålet: "Nämndens energianvändning är effektiv och enbart förnybara energikällor används."

För att främja en hållbar energianvändning arbetar förvaltningen fortlöpande i linje med den lokala klimat- och miljöhandlingsplanen och enligt Stockholm stads miljöprogram.

För att främja en energieffektiv fysisk miljö ställer förvaltningen höga krav på bland annat materialval och energiförsörjning vid nybyggnation, samt vid upprustning av befintliga förskolor och offentliga lokaler. Befintliga förskolor upprustas fortlöpande för att minska miljöpåverkan. Detta sker bland annat genom att klimatinvesteringsmedel söks för att byta ut äldre vitvaror mot mer energieffektiva alternativ. Förvaltningen verkar samtidigt för klimat- och miljösmart byggande i dialog med Exploateringskontoret och Stadsbyggnadskontoret, inom ramarna för större exploateringsprojekt i stadsdelsområdet.

Förvaltningen ska under verksamhetsåret kontakta klimatkansliet för att undersöka om det är möjligt att ta fram underlag för utsläpp av växthusgaser uppdelat på stadsdelsnivå. Om detta är möjligt ska en hanteringsplan bifogas till T1:an. Om detta underlag inte kan tas fram inleder förvaltningen en dialog med klimatkansliet för att undersöka hur arbetet med att minska utsläpp av växthusgaser ska kunna utvecklas.

Förvaltningen kommer i samband med tertialrapport 1 efterfråga att enheterna rapporterar vilka klimatåtgärder som har vidtagits.

En tät stadsstruktur skapar goda förutsättningar för energieffektiva transportlösningar och förvaltningen verkar för att exploatering ska användas som ett verktyg för att bidra till stadens långsiktiga mål om ett fossilbränsleffritt Stockholm. Detta bevakas genom en nära dialog med Stadsbyggnadskontoret, Exploateringskontoret och andra berörda aktörer, samt genom

remissvar på olika planeringsärenden.

Nämnden ansöker om klimatinvesteringsmedel för att bland annat fortsätta byta till LED-belysning i lokaler och parkmiljöer.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Köpt energi (GWh)	2,148 GWh	1785 GWh	År

Nämndmål:

Nämndens energianvändning är effektiv och enbart förnybara energikällor används

Beskrivning

Nämnden ska aktivt bidra till att fasa ut användningen av fossila bränslen och arbeta för minskad energianvändning i byggnader, verksamheter samt transporter.

Förväntat resultat

Struktur:

Förvaltningens enhets- och avdelningschefer använder klimat- och miljöplanen som vägledning i att göra miljövänliga val vid inköp.

Process:

Vid nybyggnation och ombyggnation bevakar förvaltningen att energianvändningen är effektiv.

Energieffektiva varor inhandlas (till exempel vitvaror eller teknisk utrustning).

Verksamheterna arbetar systematiskt för att minska energianvändningen genom att regelbundet stämma av att verksamheterna bedrivs enligt riktlinjer från förvaltningens klimat- och miljöhandlingsplan.

Vid upphandlingar ställs krav på energieffektivitet, där det är relevant.

Resultat:

Energianvändningen i byggnader och anläggningar ska minska.

Belysningen i parkmiljöer är energieffektiva.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Energisparande åtgärder ska vidtas, exempelvis genom att stänga av lampor och elektronisk utrustning i lokaler och rum som inte används, energieffektivisera genom att t.ex. byta till lågenergilampor, ledbelysning eller installera närvarostyrning.	2018-01-01	2018-12-31
Förvaltningen fortsätter arbetet med att uppgradera till ledbelysning i stadsdelsområdets parker.	2018-01-01	2018-12-31
Förvaltningen ska ta fram en checklista för klimatsmart byggande som ska kunna användas som stöd vid kravställning på entreprenörer som utför ny- eller ombyggnation av förvaltningens lokaler.	2018-01-01	2018-12-31
Förvaltningen ska under verksamhetsåret fortsätta söka klimatinvesteringsmedel för att byta ut befintliga vitvaror till mer energieffektiva alternativ.	2018-01-01	2018-12-31
Förvaltningen ska undersöka om miljö- och stadsbyggnadskontoret för användbar statistik över klimatsmart byggande.	2018-01-01	2018-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen ska utreda möjligheterna till att upprätta en vindsnurra som genererar elektricitet i stadsmiljön. Vindsnurran ska fylla ett pedagogiskt syfte och sprida kunskap om förnyelsebara energikällor.	2018-01-01	2018-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade

Nämnden bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet genom nämndmålet: "Nämndens transporter är energieffektiva".

För att minska andelen bilresor inom tjänsten uppmanas de anställda att gå, cykla eller resa kollektivt, i enlighet med resepolicyen från klimat- och miljöhandlingsplanen. Genom ett fortlöpande arbete med information och marknadsföring av de cyklar samt el-cyklar som finns tillgängliga för förvaltningens medarbetare ska användargraden ökas. Förvaltningen kommer under året att utreda möjligheterna att inrätta en säkrare förvaring av cyklar under arbetsdagen, för att uppmanera medarbetare att cykla till och från jobbet.

När det är nödvändigt att resa med bil sker det i miljöbilar som tankas med miljöbränsle.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel miljöbränsle i stadens etanol- och biogasfordon	90 %	85 %	Halvår

Nämndmål:

Nämndens transporter är energieffektiva

Beskrivning

Med energieffektiv menas en övergång till mer kapacitetsstarka och mindre miljöbelastande transportmedel.

Förväntat resultat

Struktur:

Medarbetarna känner till förvaltningens resepolicy.

Medarbetarna känner till förvaltningens klimat- och miljöhandlingsplan.

Förvaltningens miljöbilar tillgodoser behovet av bilar.

Process:

De anställda går, cyklar eller reser kollektivt när de reser i tjänsten.

Om det är nödvändigt att resa med bil används förvaltningens miljöbilar.

Miljöbilarna tankas miljövänligt.

Resultat:

Andelen transporter med bil minskar.

Ökad användning av cyklar och el-cyklar.

Ökad samordning av transporter.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel dubbdäck	0 %		År
Andel elbilar	15 %		År
Andel miljöbilar i stadens bilflotta	100 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
E85-bilar och fordonsgasbilar ska tankas med det miljöbränsle de är avsedda för.	2018-01-01	2019-12-31
Förvaltningen ska under verksamhetsåret kontinuerligt informera om klimat- och miljöhandlingsplanen.	2018-01-01	2018-12-31
Förvaltningens miljösamordnare bedriver under verksamhetsåret ett informationsarbete för att öka kännedomen om förvaltningens resepolicy.	2018-01-01	2019-12-31
Löpande översyn görs för de bilar vars avtal löper ut för att se om de kan ersättas med elbilar.	2018-01-01	2019-12-31
Samverka med trafiknämnden om investeringar och reinvesteringar gällande pendelstråk för cykling.	2018-01-01	2018-12-31
Vid upphandling av transporttjänster ska förfrågningsunderlaget formuleras så att transporter mellan olika verksamheter samordnas.	2018-01-01	2019-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3 Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning

Nämnden bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet genom nämndmålet: ”Flickor och pojkar, kvinnor och män har tillgång till parker och grönområden som är anpassade till nya klimatförutsättningar och bidrar till en mångfald av ekosystemtjänster.”

Nya krav ställs på stadsdelsområdets grönområden, både ur ett rekreativt och ur ett ekologiskt perspektiv, i och med det expansiva bostadsbyggandet. När ytor hårdgörs i samband med bostadsbyggande påverkas omkringliggande grönområden, bland annat avseende den naturliga dagvattenhanteringen. För att bidra till en hållbar mark- och vattenanvändning bevakar förvaltningen grönområdesfrågor från ett tidigt skede av exploateringsprojekt. I samband med grönkompensationsprojekt förespråkas plantering av nya träd. För att stärka det kollektiva ansvaret för grönområdena och utveckla dess innehåll arbetar förvaltningen fortlöpande med att skapa goda möjligheter till stadsodling. Dessutom söks klimatinvetseringsmedel för att plantera fruktträd i parker.

Utöver de stadsövergripande dokumenten Grönare Stockholm, stadens översiktsplan och miljöprogram, utgör förvaltningens parkplan ett viktigt underlag i arbetet med att bevara samt vidareutveckla särskilt viktiga grönområden. Vid utveckling av park- och grönområden tas stor hänsyn till ekosystemtjänster samt den biologiska mångfalden.

För att säkerställa att stadsdelsområdets grönområden håller en hög kvalitet genomför förvaltningen kontinuerliga kvalitetskontroller av de entreprenörer som ansvarar för underhåll av parker och andra offentliga miljöer.

Förvaltningen deltar i arbetsgrupperna för tre nya naturreservat inom stadsdelsområdet. I detta

arbete kommer förvaltningen verka för att de skötselplaner som tas fram främjar bevarandet och utvecklingen av ekosystemtjänster samt den biologiska mångfalden.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med idrottsnämnden, fastighetsnämnden, miljö- och hälsoskydds-nämnden och trafiknämnden, arbeta med att tillgängliggöra naturreservaten för stockholmarna samt hur rekreativa och ekologiska värden kan utvecklas och stärkas i reservaten.	2018-01-01	2018-12-31

Nämndmål:

Flickor och pojkar, kvinnor och män har tillgång till parker och grönområden som är anpassade till nya klimatförutsättningar och bidrar till en mångfald av ekosystemtjänster.

Beskrivning

Med nya klimatförutsättningar menas:

Väderförhållanden som påverkas av ett klimat i förändring. Detta avser bland annat nederbörds-mängd och genomsnittliga temperaturer.

Med ekosystemtjänster menas:

Nämnden utgår i verksamhetsplanen från Naturvårdsverkets definition som säger att ekosystemtjänster är "alla produkter och tjänster som naturens ekosystem ger oss människor och som bidrar till vår välfärd och livskvalitet. Pollinering, naturlig vattenreglering och naturupplevelser är några exempel".

Förväntat resultat

Struktur:

Det finns riktlinjer för hur stadens och nämndens arbete med grönytor, vattenförekomster, biologisk mångfald med mera ska stärkas ur miljöhänseende.

Det finns strategier för dagvattenhantering och för skötsel.

Process:

Ekosystemkartläggning tillämpas i planprocesser.

Ekosystemtjänster i stadsdelsområdets parkmiljöer stärks.

Resultat:

Flickor och pojkar, kvinnor och män har tillgång till parker och grönområden.

God status i vattenförekomster.

Stärkt biologisk mångfald.

Väl fungerande ekosystemtjänster.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
En plan för förvaltningens fortsatta arbete med ekosystemtjänster tas fram under året.	2018-01-01	2018-12-31
Förvaltningen kommer att söka klimatinvesteringsmedel för att tillskapa fler LOD-anläggningar samt genomföra olika koldioxidbindande åtgärder, såsom trädplantering.	2018-01-01	2018-12-31
Förvaltningen ska aktivt arbeta med information riktad mot invånare om möjligheter till stadsodling, för att öka förekomsten av stadsodlingar i stadsdelsområdets offentliga miljöer.	2018-01-01	2018-12-31
Förvaltningen ska undersöka möjligheterna till trädplantering i samband med större ombyggnationer av parkmiljöer.	2018-01-01	2019-12-31
I samband med förslag till ny bebyggelse som medför intrång i grön- och vattenområden, ska grönkompensation med likvärdig funktion i närområdet begäras.	2018-01-01	2019-12-31
I samband med nybyggnation ska nyplantering av träd föreslås som grönkompensation, där det är relevant.	2018-01-01	2019-12-31
När gallring utförs och vid fällning av träd i parker ska det planteras ett nytt träd för varje fällt träd på en lämplig plats i stadsdelen.	2018-01-01	2019-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva

Nämnden bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet genom nämndmålet: ”Avfallshanteringen inom nämndens verksamheter är miljövänlig och resurseffektiv.

Förvaltningen arbetar aktivt med att implementera miljöplanens aktiviteter.

För att hantera avfall inom stadsdelsområdet tillämpar förvaltningen EU's avfallshierarki. Hierarkin innebär följande prioriteringsordning:

1. Förebyggande arbete för att minimera uppkomsten av avfall.
2. Återanvändning.
3. Återvinning av material.
4. Energiåtervinning.
5. Deponi.

Genomtänkt planering vid inköp av olika varor och tjänster inom förvaltningen bidrar till att minimera mängden avfall. Genom att samverka internt kan olika produkter, såsom kontorsmöbler, återanvändas.

För att minska det avfall som idag deponeras obehandlat arbetar förvaltningen för att utveckla förutsättningarna för att återvinna, både inom förvaltningens verksamheter och i parkmiljöerna.

För att utveckla omvandlingen av matavfall till biogödsel och biogas kommer förvaltningen under året att samarbeta med Stockholm vatten.

Nämndmål:

Avfallshanteringen inom nämndens verksamheter är miljövänlig och resurseffektiv

Beskrivning

Det miljöeffektiva är att i möjligaste mån förhindra att avfall uppstår.

Resurseffektivt innebär att minimera mängden avfall och öka andelen som nyttiggörs genom återanvändning och återvinning.

Matavfall sorteras ut för biologisk behandling.

Förväntat resultat

Struktur:

Stadsdelsområdets parkmiljöer erbjuder förutsättningar för boende och besökare att återvinna (sortera) avfall.

Förvaltningens medarbetare har kunskap om förvaltningens miljöhandlingsplan.

Inom förvaltningens verksamheter finns möjlighet att sortera avfall för återvinning.

Process:

Verksamheterna minskar uppkomsten av avfall genom att inte använda engångsartiklar.

Verksamheterna sorterar avfall.

Möjligheterna till återvinning ökar.

Resultat:

Fler verksamheter sorterar ut matavfall.

Avfall som uppkommer skickas till återvinning.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel enheter som sorterar ut matavfall för biologisk behandling	80 %		År
Antal förskolor som utrustas med återvinningsstation under 2018.	2		År
Antal parker som utrustas med återvinningsstation under 2018.	1		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Aktuella brukaravtal redovisas årligen för stadsdelsnämnden. Avtalen redovisas separat i kategorierna stadsodling och grönyteskötsel.	2018-01-01	2019-12-31
De förskolor som inte har rätt förutsättningar för att samla in matavfall i kärll så tillsammans med fastighetsägarna undersöka möjligheten att installera matavfallskvarn.	2018-01-01	2019-12-31
Förvaltningen ska undersöka hur återvinning fungerar i olika verksamheter och lokaler.	2018-01-01	2018-12-31
Förvaltningen ska vid inköp av varor och tjänster planera för att minska uppkomsten av avfall, ex undvika onödiga förpackningar, emballage samt engångsmaterial och minska matsvinn genom planerade måltidsinköp.	2018-01-01	2019-12-31
Klimatinvesteringsmedel ska sökas för att möjliggöra för alla verksamheter att sortera ut matavfall till biologisk behandling.	2018-01-01	2019-12-31
Produkter och inventarier som inte längre används inom verksamheten ska så långt det är möjligt återanvändas. Det kan t.ex. vara möbler eller textilier.	2018-01-01	2018-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Schaktmassor ska återanvändas för att undvika uttag av outnyttjade naturresurser och minska transportbehovet av schaktmassor.	2018-01-01	2019-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.5 Stockholms miljö är giftfri

Nämnden bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet genom nämndmålet: "Flickor och pojkar, kvinnor och män besöker och arbetar i miljöer som är giftfria."

För att minska spridningen av miljögifter i stadsdelsområdet arbetar förvaltningen utifrån Kemikalieinspektionens prioriteringsguide PRIO. I samtliga verksamheter ställs höga krav på byggnader, varor och tjänster för att minimera skadlig påverkan på miljön. I strävan efter giftfria miljöer i verksamheterna samarbetar förvaltningen med Miljöförvaltningen och Kemikaliecentrum.

För att göra det tydligt hur mycket olika maträtter påverkar klimatet och utifrån det genomföra ändringar, till exempel öka andelen vegetariska rätter, kommer en tilläggsmodul till det kostdatasystem som infördes 2017 att börja användas inom förskolorna. Kostdatasystemet möjliggör också för förskolorna att näringsberäkna maten och beräkna kostnaderna för matsvinn. Arbetet med en hållbar utveckling är integrerat i förskolornas verksamhet och innefattar både det pedagogiska arbetet med barnen, inköp och maten som serveras. Förskolorna ska se över möjligheten att börja väga och registrera matsvinnet för att på sikt tillaga rätt mängd mat. Barnen kan involveras i det arbetet och på så sätt kan matens klimatpåverkan synliggöras för dem.

Skolverkets utmärkelse "Skola för hållbar utveckling" kommer att vara en grund för att ta fram ett gemensamt upplägg för arbetet med hållbar utveckling. Upplägget kommer sedan att implementeras i några förskolor under sommaren 2018. Upplägget ska presenteras i tertialrapport 1. I samband med att ett upplägg tas fram kommer förvaltningen att genomföra en kartläggning över bland annat förskolornas möjlighet till källsortering och återvinning.

För att kunna göra större åtgärder och utbyte av inventarier, som inte ryms inom den ordinarie budgeten, söks budgetjustering från medel för en kemikaliesmart förskola.

Kostenhetens strävan är att skapa en matsedel med maträtter med så lågt koldioxidutsläpp som möjligt och samtidigt kunna möta brukarnas behov och önskemål. Under förutsättning att sökta medel tilldelas kommer Kostenheten att köpa in en datamodul för beräkning av koldioxidutsläpp för livsmedel. Modulen skapar förutsättningar för att underlätta klimatsmarta val vid menyplanering och inköp.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel av stadens förskolor som har genomfört alla åtgärder på nivå 2 enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola	33,33 %	Fastställs 2018	År
 Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggsvarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system	100 %	80%	År
 Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel	45 %	45%	År

Nämndmål:

Flickor och pojkar, kvinnor och män besöker och arbetar i miljöer som är giftfria

Beskrivning

Med giftfri miljö menas att undvika farliga ämnen i kemiska produkter såsom leksaker, rengöringsmedel, möbler, textilier och byggmaterial samt att öka andelen ekologisk mat i nämndens verksamheter.

Förväntat resultat

Struktur:

Förskolorna samarbetar med Kemikaliecentrum och använder Kemikaliecentrums vägledning som styrande i arbetet för en kemikaliesmart förskola.

Förvaltningen har styrsystem för inköp av ekologiska varor och planering för tillagning av mat.

Process:

Alla kemikalier som används i förvaltningen förtecknas i stadens system för kemikaliehantering (Chemsoft).

Fler förskolor uppnår nivå 2 i en kemikaliesmart förskola.

Resultat:

Kännedomen om vilka kemikalier som används i verksamheterna ökar.

Andelen inköp av ekologiska och vegetariska livsmedel ökar.

Giftfria alternativ ersätter miljöfarliga material.

Innehållet av miljö- och hälsofarliga ämnen i upphandlade varor ska minska.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel relevanta upphandlingar av varor och tjänster där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår	100 %		Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Alla verksamheter ska årligen från 2017 rapportera uppgifter om utfasningsämnen och prioriterade riskminskningsämnen till kemikaliecentrum.	2017-01-01	2019-12-31
Alla verksamheter som anlitar entreprenörer som använder kemiska produkter ska ställa krav i upphandlingen på att entreprenören redovisar uppgifter om utfasningsämnen och prioriterade riskminskningsämnen.	2018-01-01	2019-12-31
Alla verksamheter som har utfasningsämnen och prioriterade riskminskningsämnen ska arbeta aktivt för att minska dem.	2017-01-01	2019-12-31
Förvaltningen använder stadens gemensamma kemikaliehanteringssystem för att bland annat kartlägga olika kemikalier som används i verksamheterna.	2018-01-01	2018-12-31
Förvaltningen kommunicerar det egna kemikaliearbetet både internt och externt för att på detta sätt inspirera till att minska användningen av miljö- och hälsofarliga kemikalier.	2018-01-01	2019-12-31
Inköp av ekologisk mat ska eftersträvas vid upphandlingar av representation, catering och övriga inköp.	2018-01-01	2019-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Klimatinvesteringsmedel ska sökas till en klimatmodul för att skapa förutsättningar att klimatberäkna Kostenhetens matsedel och därmed kunna underlätta klimatsmarta val vid menyplanering och inköp inom äldreomsorgen.	2018-01-01	2018-12-31
När tjänster och entreprenader upphandlas ska krav ställas på att miljövänliga produkter ska användas.	2018-01-01	2019-12-31
Regelbunden städning ska säkerställas genom rutiner med korrekta metoder och kontinuerlig uppföljning av dessa.	2017-01-01	2019-12-31
Vid nybyggnation eller större ombyggnationer av befintlig verksamhet inom äldreomsorg och förskola ska frågan om tillagningskök alltid utredas. Strävan är att så många som möjligt ska ha tillgång till tillagningskök.	2017-01-01	2019-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund

Nämnden bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet genom nämndmålet: ”Flickor och pojkar, kvinnor och män som besöker eller arbetar i nämndens verksamheter har en god inomhusmiljö.”

För att förebygga hälsoproblem, orsakade av bristfälliga inomhusmiljöer i förvaltningens verksamhetslokaler, ställs höga krav på faktorer som påverkar ljud- och ljusmiljö vid till exempel byggnadskonstruktioner, materialval, inköp av möbler samt ytskiktsbehandling.

Nämndmål:

Flickor och pojkar, kvinnor och män som besöker eller arbetar i nämndens verksamheter har en god inomhusmiljö

Beskrivning

Nämndens verksamheter bedrivs i lokaler med god inomhusmiljö. Med god inomhusmiljö avses:

Luftkvalitet, ljud och ljus uppnår fastställda gränsvärden alternativt rekommenderade nivåer.

Förväntat resultat

Struktur:

Det finns en organisation och struktur för att följa upp inomhusmiljön i förvaltningens lokaler.

Process:

I planeringen av om- och nybyggnation ställs krav på en god miljö avseende bland annat störningar i inomhusmiljön.

Bristande inomhusluft och buller kartläggs samt åtgärdas i förskolor.

Arbetsmiljön följs regelbundet upp via skyddsronder.

Resultat:

Mätningar avseende luftkvalitet, ljud, ljus och luftkvalitet ligger inom gränsvärden.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
-----------	------------	-----------

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Det påbörjade arbetet med att ta fram ett funktionsprogram för förskolelokaler ska slutföras under 2018.	2017-01-01	2018-12-31
God ljudnivå ska upprätthållas vid verksamheter med hjälp av ex bordsskivor med ljuddämpande ytskikt, möbeltassar, bullerdämpande mattor, ljuddämpande väggfärg, takabsorbenter och skärmar.	2018-01-01	2019-12-31

KF:s inriktningsmål:

3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

För att bidra till kommunfullmäktiges inriktningsmål är förvaltningen öppen för förnyelse och förändringar i syfte att utveckla verksamheterna och hitta nya lösningar. Möjligheten att pröva och vara piloter för nya arbetssätt tas emot positivt. Förvaltningens verksamheter tar initiativ till nya, innovativa lösningar.

Unga vuxna motiveras till studier och/eller arbete och nyanlända ges möjlighet att etablera sig på arbetsmarknaden. Ungdomarna erbjuds feriejobb för att få referenser och arbetslivserfarenhet. Fler tidsbegränsade anställningar skapas, formerna för att arbetspröva/arbetsträna utökas. Försörjningsstödet och missbruksvården utvecklar samverkan kring gemensamma brukare som ett led i arbetet mot en arbetsinriktad aktivitet/rehabilitering. Kvinnors möjligheter till egen försörjning uppmärksammas särskilt.

För att knyta akademi närmare, följa aktuell forskning och vara en attraktiv arbetsgivare, som tryggar framtida rekryteringsbehov, samverkar förvaltningen med högskolor och universitet.

För att stimulera till att starta fler företag och skapa fler arbetstillfällen i stadsdelsområdet samarbetar förvaltningen utifrån den strategi för söderort som antogs våren 2016.

Förvaltningens medarbetare har adekvat kompetens, utbildning och erfarenhet för sitt uppdrag. Förvaltningen erbjuder medarbetarna kompetensutveckling, vidareutbildningar och möjlighet till karriärvägar/karriärsteg.

Alla enheter har en ekonomi som är långsiktigt hållbar och följer sin budget. Vid prognostiserade avvikelser vidtas åtgärder skyndsamt.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.1 Stockholm är en världsledande kunskapsregion

Nämnden bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet genom nämndmålet: ”Flickor och pojkar, kvinnor och män får service och insatser som vilar på en kunskapsbaserad grund.”

För att knyta akademi närmare, följa aktuell forskning och vara en attraktiv arbetsgivare som tryggar framtida rekryteringsbehov samverkar förvaltningen med högskolor och universitet kring studentmottagande och VFU. För att kunna ta emot fler studenter, vilket är en viktig del för att säkra kompetensförsörjningen i förskolorna, kommer förvaltningen under våren att erbjuda förskollärare att utbilda sig till VFU-handledare.

Samarbetet kring socionomstudenter på VFU utvecklas för att koppla samman teori med praktik och attrahera blivande socionomer till förvaltningen. Studenterna får genom samarbetet en större kunskap om förvaltningens ansvarsområden, och får ta del av arbetet inom olika verksamheter, på ett bättre sätt än tidigare.

Avdelning egen regis AKA arbetar med att utveckla modellen för studentmottagandet för att garantera en bra verksamhetsförlagd utbildning. Studentmottagandet utökas med studenter som omvandlar utländsk examen till svensk legitimation.

Verklighetslabb Stureby fortsätter att utvecklas och möjliggör att olika professioner kan samlas tillsammans med brukare samt närstående för att utveckla och pröva idéer. Här

utvecklas även ett virtuellt verklighetslabb för personal, brukare och anhöriga, som ska utgöra en internationell mötesplats.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	280	Tas fram av nämnden	Tertial

Nämndmål:

Flickor och pojkar, kvinnor och män får service och insatser som vilar på en kunskapsbaserad grund

Beskrivning

"Service och insatser som vilar på en kunskapsbaserad grund" innebär att det nämnden erbjuder ska vara baserat på vetenskap och beprövad erfarenhet. Det innebär också att nämnden ska säkra kvalitet i sina verksamheter.

Förväntat resultat

Struktur:

Verksamheterna har utarbetade kontakter med berörda lärosäten.

Verksamheterna har en fastlagd organisation för att ta emot studenter och praktikanter.

Process:

Praktikanter och studenter tas emot i alla verksamheter.

Nämnden samarbetar med forskare kring uppföljning av verksamheter.

Resultat:

Studenter och praktikanter som tas emot i förvaltningens verksamheter är positiva till att söka anställning efter avslutad utbildning.

Antalet nyrekryteringar, som tidigare gjort praktik i förvaltningens verksamheter, ökar.

Ökad koppling akademi - praktik.

Kommentar

Förvaltningens förskolor kommer under våren 2018 att gå in i forskningsprogrammet "Flerstämmig undervisning i förskolan". Forskningsprogrammet bedrivs i samarbete med Malmö Högskola och Ifous. Ifous är ett fristående forskningsinstitut som verkar för att skapa nytta för svensk skola och förskola genom att samordna praktiktäta forskning samt konkret utvecklingsarbete. Syftet med programmet är bland annat att utveckla ett vetenskapligt förhållningssätt, att utarbeta verktyg för kollegiala lärprocesser samt att öka den samlade kunskapen om undervisning och lärande i förskolan.

För att utveckla arbetet inom försörjningsstödet har förvaltningen med hjälp av forskare från Linnéuniversitetet intervjuat brukare om Globenmodellen. Under 2018 ska arbetet utvecklas utifrån de utvecklingsområden som framkommit. För att följa vilka effekter Globenmodellen har för arbetsätt och arbetsbelastning har förvaltningen hjälp av två forskare från Stockholms universitet. Projektet pågår under 2016-2019. I samarbete med Stockholms universitet deltar förvaltningen också i utvecklandet av virtuella klienter, i syfte att ta fram en modell för

bemötande för socialsekreterare utifrån motiverande samtal (MI).

Försörjningsstödet informerar förstaårsstudenter på Socialhögskolan om arbetet i syfte att attrahera nya medarbetare och säkra framtida rekrytering.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2 Stockholm är en företagsvänlig stad

Nämnden bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet genom nämndmålet: "Företag väljer att etablera sig i stadsdelsområdet."

Förvaltningen ska utveckla den lokala samverkan med aktörer från näringslivet och civilsamhället i syfte att skapa förutsättningar för jobb, integration samt social hållbarhet. För att stimulera till att starta fler företag och skapa fler arbetstillfällen i stadsdelsområdet arbetar förvaltningen utifrån den plan som antogs våren 2016. Planen omfattar att träffa företagarråden i stadsdelsområdet tre gånger per år, uppdelat på geografiska områden, och att anordna en näringslivsmässa per år, där alla företag inom det lokala näringslivet i stadsdelsområdet bjuds in. Nämnden ska också främja nyföretagande och start-up verksamheter i första hand med betoning på nyanlända.

Enheten för extern arbetsgivarsamverkan på Arbetsmarknadsförvaltningen och Stockholm Invest AB tog hösten 2016 fram en omfattande arbetsmarknadsanalys som beskriver det lokala näringslivet i Stockholm uppdelat på stadsdelsområden. Tillsammans med Stockholm Business Region finns en utvecklingsgrupp för att hitta samarbetsformer och utvecklingsområden mellan Stockholm Invest AB, Arbetsmarknadsförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna.

För att påverka möjligheten till arbetsplatser inom stadsdelsområdet bevakar förvaltningen frågan om arbetsplatspotential vid större bygg- och investeringsprojekt.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stockholm Business Region AB ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna kartlägga möjligheterna för ökad tillväxt inom respektive stadsdels geografiska område genom en lokal näringslivsanalys	2018-01-01	2018-12-31

Nämndmål:

Företag väljer att etablera sig i stadsdelsområdet

Beskrivning

Nämnden har ett gott samarbete med de företagarföreningar och privata utförare som finns i stadsdelsområdet samt med Invest Stockholm.

Nämnden fungerar som en länk mellan lokala företag och staden.

Förväntat resultat

Struktur:

Det finns en struktur och planering kring förvaltningens samarbete med det lokala näringslivet – lokala företag.

Process:

Förvaltningen samarbetar med företagareföreningar och privata utförare som finns i stadsdelsområdet samt med Invest Stockholm.

I stadsplaneringsarbetet bevakar förvaltningen att det planeras för arbetsplatser i stadsdelsområdet.

Resultat:

Fler arbetstillfällen förläggs till stadsdelsområdet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Tillsammans med Enheten för extern arbetsgivarsamverkan, på Arbetsmarknadsförvaltningen, kartlägga möjliga samarbeten med det lokala näringslivet i stadsdelsområdet.	2018-01-01	2018-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:**3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva**

Nämnden bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet genom nämndmålet: "Kvinnor och män är självförsörjande."

För att unga, som inte har försörjningsstöd, snabbt ska komma ut i arbete/studier och inte fastna i en livsstil utanför arbetsliv eller studier söker RCC samt ÖCC upp och motiverar unga att söka arbete, studier eller praktik samt till kontakt med Jobbtorg. Möjlighet till en strukturerad vardag erbjuds också. Samarbete kommer att ske med civilsamhället och Jobbtorgs uppsökande verksamhet. Inriktningen på RCC:s verksamhet kommer att ändras för att verksamheten ska fungera mer uppsökande och coachande. Tydliga mål för verksamheten ska tas fram och utvärdering av metoder samt resultat ska göras löpande och redovisas senast till tertialrapport 1. Liknande verksamhet kommer att startas i Dalen under 2018.

För att personer med arbetsförmåga snabbt ska komma ut i egen försörjning har förvaltningen organiserat försörjningsstödet med en mottagning som har korta väntetider, som gör grundutredningar och remitterar till Jobbtorg. Personer som behöver försörjningsstöd längre tid förs över till försörjningsstödsenheterna.

För att personer som står långt från arbetsmarknaden ska få en egen försörjning är samverkan internt och externt viktigt. Det gäller till exempel utrikes födda, kvinnor och män som saknar gymnasieutbildning, sjukskrivna, personer som har varit utanför arbetsmarknaden i flera år eller har en funktionsvariation. Förvaltningen utvecklar formerna för att arbetspröva/arbetsträna för att i ett senare steg kunna få Stockholmsjobb OSA. OSA har rehabiliterande inslag och riktas till personer med nedsatt arbetsförmåga av psyko- sociala skäl, personer som varit utanför arbetslivet en längre tid på grund av psykisk sjukdom eller har rätt till insatser enligt LSS. Stockholmsjobb erbjuds personer som varit bidragsberoende under lång period och har svårt för att få anställning på den öppna arbetsmarknaden.

Försörjningsstödet och missbruksvården utvecklar samverkan kring gemensamma brukare som ett led i arbetet mot en arbetsinriktad aktivitet/rehabilitering. Globenmodellen används som stöd i arbetet. En utgångspunkt i Globenmodellen är att bygga på det friska, att en liten arbetsförmåga ska omsättas i arbete. Detta är en viktig grundförutsättning för det fortsatta sociala förändringsarbetet.

För att öka kvinnors deltagande på arbetsmarknaden fortsätter satsningen med att fokusera på SFI-studerande kvinnor som har försörjningsstöd, alternativt kvinnor med utländsk bakgrund, som haft försörjningsstöd under lång tid. Utifrån den kartläggning som gjordes av bidragshushåll i Rågsved, inom ramen för LUP, kommer ett intensifierat arbete göras med ensamstående kvinnor med barn som bor i Rågsved, i samverkan med Jobbtorg och Arbetsmarknadsförvaltningen, med inriktning egen försörjning. Även handläggare från Individ och familjeomsorgen barn och unga kommer att delta i detta arbete, i några utvalda ärenden.

Förvaltningen utökar antalet feriejobb för skolungdomar till 1 600 platser, för ökad sysselsättning av skolungdomar och för kommande rekryteringsbehov. Feriejobb erbjuds under sommarlovet och under höst- samt jullov. Förvaltningen kommer att ha utbyte av feriearbetare med annan stadsdelsförvaltning.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	1,8 %	1,6%	Tertial
 Andel unga som varken arbetar eller studerar		Fastställs 2018	År
Kommentar Målvärde fastställs under 2018.			
 Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	1,1 %	1,1%	Tertial
 Antal aspiranter som fått Stockholmsjobb	58 st	1 000 st	Tertial
 Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	25 st	500 st	Tertial
 Antal tillhandahållna platser för feriejobb	1 600 st	9 000 st	Tertial
 Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	85 st	1 000 st	Tertial
 Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	1 600 st	9 000 st	Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Arbetsmarknadsnämnden ska genom jobbtorgen för unga i Kista, Skärholmen och vid Globen, och i samarbete med stadsdelsnämnderna förstärka det uppsökande och stödjande arbetet för unga utan sysselsättning och med komplex problematik samt utveckla insatser för målgruppen.	2018-01-01	2018-12-31
 Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna fortsätta arbetet med kvinnor långt ifrån arbetsmarknaden för att öka delaktigheten och den ekonomiska jämställdheten i staden.	2018-01-01	2018-12-31
 Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna öka utbytet mellan stadsdelarna kring sommarjobben för att öka sammanhållningen i staden och möjliggöra för fler att testa arbete i andra stadsdelar än där man bor.	2018-01-01	2018-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska arbeta aktivt med villkor för sysselsättningsfrämjande åtgärder vid upphandlingar.	2018-01-01	2018-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden utveckla samverkan med det lokala näringslivet och civilsamhället för att skapa förutsättningar för jobb, integration och social hållbarhet med en	2018-01-01	2018-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
särskild inriktning mot unga.		
 Stadsdelsnämnderna ska, exempelvis inom ramen för sina olika verksamhetsområden, öka möjligheterna för personer med funktionsnedsättningar att komma i arbete.	2018-01-01	2018-12-31

Nämndmål:

Kvinnor och män är självförsörjande

Beskrivning

Med självförsörjande menas att kvinnor och män har en egen försörjning i form av lön, ersättning från Försäkringskassan eller studiemedel och inte är beroende av försörjningsstöd.

Förväntat resultat

Struktur:

Det finns stöd och insatser för kvinnor och män som står nära arbetslivet.

Det finns stöd och insatser för kvinnor och män som står långt från arbetsmarknaden, för att öka deras anställningsbarhet

Process:

Kvinnor och män ges individuellt stöd för att komma ut i arbete eller på annat sätt få egen försörjning.

Kvinnor och män som står långt från arbetsmarknaden ges stöd för att öka anställningsbarheten.

Resultat:

Antalet (andelen) kvinnor och män som har egen försörjning ökar i stadsdelsområdet.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel kvinnor med OSA-anställning	50 %		År
Andel män med OSA-anställning	50 %		År
 Andel personer inom processtödet som blir självförsörjande	35 %		År
 Andel personer inom processtödet som har en förändringsplan.	60 %		Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Fördjupat arbete med personer som har försörjningsstöd i Rågsved	2017-01-01	2018-12-31
Om möjligt bidra till att arbetsintegrerade sociala företag bildas. Särskilt undersöka möjligheten att starta ett socialt företag i Allaktivitetshuset i Östberga.	2017-01-01	2018-11-30
Ökat mottagande av feriearbetare på skollov	2017-01-01	2018-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.4 I Stockholm är det enkelt att utbilda sig genom hela livet

Nämnden bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet genom nämndmålet: ”Flickor och pojkar, kvinnor och män möter kompetenta medarbetare i nämndens verksamheter.”

Utbildningar för personal i förskolan med anledning av införandet av "Skolplattform Stockholm" kommer att genomföras under året.

Barnskötare uppmanas att söka till den erfarenhetsbaserade förskollärarytbildningen och utbildade barnskötare erbjuds pedagogisk grundutbildning. Förvaltningen kommer under året att erbjuda en utbildning för barnskötare med utgångspunkt i den nya reviderade läroplanen för förskolan.

Till tertialrapport 1 kommer, om möjligt, eventuella medel för kompetensutveckling för barnskötarna att sökas.

En satsning kommer att göras på fritidsledarna för att stärka deras profession och tydliggöra uppdraget. Ett samarbete kommer att inledas med en eller flera folkhögskolor för att samverka kring detta.

En stor satsning gjordes under 2017 genom att medarbetare inom Individ och familjeomsorgen barn och unga utbildades i Signs of safety. Den satsningen fortsätter då det är viktigt att alla medarbetare har den kompetensen och att arbetsmetoden kan användas fullt ut.

Nyanställda socialsekreterare och biståndshandläggare kommer att få gå grundläggande utbildningar om stadens riktlinjer samt få grundläggande utbildningar i autism, psykisk funktionsvariation med mera. Alla medarbetare utbildas löpande i MI. Under året kommer flera kompetensutvecklingssatsningar göras i samverkan, såsom utbildning i FREDA-kortfrågor, om bemötande, diskriminering, våld i nära relation/hedersrelaterad våld och förtryck.

Förvaltningen samverkar med Farsta, Hässelby-Vällingby och Skarpnäcks stadsdelsförvaltningar för att söka medel för kompetensutveckling av socialsekreterare och biståndshandläggare, "Kompetenstrappa".

Förvaltningens övergripande kompetensutveckling gällande jämställdhet och diskriminering kommer att fortsätta och ytterligare förstärkas.

Nämndmål:

Flickor och pojkar, kvinnor och män möter kompetenta medarbetare i nämndens verksamheter

Beskrivning

Med ”kompetenta medarbetare” menas att medarbetarna har adekvat kompetens, utbildning och erfarenhet för sitt uppdrag.

Nämnden erbjuder medarbetarna kompetensutveckling, vidareutbildningar och möjlighet till karriärvägar/karriärsteg.

Förväntat resultat

Struktur:

Nämnden har former för att tillvarata medarbetarnas behov av kompetens- och karriärutveckling.

Alla medarbetare har en nedskrivnen individuell kompetensutvecklingsplan utifrån både verksamhetens behov och medarbetarens önskemål, förutsättningar.

Process:

Enheterna inventerar behovet av kompetensutveckling och sammanställer en övergripande plan för året.

Kompetensutveckling erbjuds utifrån analyserade behov i verksamheterna och medarbetarnas önskemål samt förutsättningar.

Resultat:

Alla medarbetare tar del av kompetensutveckling i någon form varje år.

Ökad nöjdhet med medarbetarnas kompetens.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen söker medel för Kompetenstrappan, utveckling av modell och test av fördjupad introduktion inom socialtjänsten.	2018-01-01	2018-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar

Nämnden bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet genom nämndmålet: "Nämndens verksamheter bedrivs kostnadseffektivt med fokus på goda resultat för verksamheterna."

För att skapa stabila villkor för verksamheten har förvaltningen en tydlig ekonomistyrning och gör säkra prognoser.

Vid risk för budgetavvikelse upprättas åtgärdsplaner och ej planerade kostnadsökningar ska finansieras genom omprioriteringar inom budgetramen.

Verksamheterna har tillgång till olika verktyg för uppföljning av verksamheten för att säkerställa att goda resultat uppnås. Det finns regelbundet stöd i ekonomi- och personalfunktionen samt utbildningsinsatser för att resurserna ska kunna utnyttjas på ett effektivt sätt.

Verksamheterna har en medvetenhet kring att utveckla metoder/arbetsätt/insatser som både ger goda resultat för den enskilde och är resurseffektiva.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %	100 %	Tertial
 Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %	100 %	Tertial
 Nämndens prognossäkerhet T2	+/- 1 %	+/- 1 %	År

Nämndmål:

Nämndens verksamheter bedrivs kostnadseffektivt med fokus på goda resultat för verksamheterna

Beskrivning

Med kostnadseffektivt avses att:

- Verksamheterna har en budget i balans
- Att prognossäkerheten är god
- Att invånarna får ta del av verksamheter som är anpassade till deras behov samt uppnår goda resultat.

Förväntat resultat

Struktur:

Det finns redskap/verktyg/metoder/för att följa upp budget och verksamhet.

Process:

Nämnd och enhetsmål följs upp vid tertialrapporter och verksamhetsberättelse.

Förvaltningens och enheternas budget följs upp månadsvis.

Åtgärder vidtas vid avvikelse.

Resultat:

Verksamheten bedrivs inom budgetramen.

Verksamheterna uppnår målen i verksamhetsplanen.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Inventera användningen av tomställda lokaler och föreslå åtgärder. Redovisas vid tertialrapport 2.	2018-01-01	2018-12-31

KF:s inriktningsmål:

4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm

För att bidra till kommunfullmäktiges inriktningsmål genomsyras förvaltningens arbete av att de boende i stadsdelsområdet behandlas lika och ges samma förutsättningar.

Nämnden erbjuder verksamheter som lever upp till mänskliga rättigheter och är fria från diskriminering.

Arbetet med jämställdhetsintegrering som strategi fortsätter att utvecklas. Förvaltningen deltar i ett utvecklingsarbete genom SKL, "Modellkommuner", tillsammans med 12 andra stadsdelsförvaltningar/kommuner. Förvaltningen ska, med stöd av stadsledningskontoret och i samarbete med Skarpnäck, Älvsjö och Farsta stadsdelsförvaltningar, utveckla arbetet genom att fungera som modellstadsdel i projektet.

De boende i stadsdelsområdet får en verksamhet med god kvalitet. Att förvaltningen är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor är en förutsättning för hög kvalitet i verksamheterna. Förvaltningen ökar takten i att göra heltid till norm vid nyanställningar och erbjuder ofrivilligt deltidsarbetande heltid. Arbetet med att skapa en friskvårdande kultur pågår genom att erbjuda friskvårdssubvention genom hälsportal, friskvårdstimma och subventionerade friskvårdsaktiviteter.

För att stärka kvinnors organisering och öka kvinnors inflytande kommer förvaltningen stötta samt samverka med civilsamhället.

För att erbjuda ett sammanhållet föräldrastöd kommer förvaltningen öppna Familjens hus i Högdalens centrum och samla bland annat familjerådgivare, öppna förskolan och föräldrakurser.

Personer som utsätts för våld i nära relation eller utsätter annan för våld får stöd och insatser för ett liv fritt från våld. Barn som utsätts för eller har bevittnat våld får stöd.

De boende har inflytande över utvecklingen i stadsdelsområdet. För att skapa ett tryggt och trivsamt Östberga och en mötesplats för de boende pågår planeringen av Allaktivitetshuset i Östberga. Förslaget uppkom i den medborgardialog som genomfördes under hösten 2016 i Östberga.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika

Nämnden bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet genom nämndmålet: "Flickor och pojkar, kvinnor och män får ett jämställt bemötande, en jämställd myndighetsutövning samt jämställt stöd och omsorg."

Arbetet med jämställdhetsintegrering som strategi fortsätter att utvecklas inom alla förvaltningens verksamheter, styrkedjan ses över och jämställdhet finns med på alla nivåer i verksamhetsplanerna. Under året kommer fokus fortsatt vara jämställdhetsanalyser för att uppmärksamma eventuella ojämsställda mönster och arbeta med åtgärdsplaner/handlingsplaner. Som stöd i utvecklingen av jämställdhetsarbetet har förvaltningen en jämställdhetsstrateg anställd.

För att utveckla arbetet med jämställdhetsintegrering deltar förvaltningen, som en av tolv

stadsdelsförvaltningar/kommuner, i ett utvecklingsarbete genom SKL, "Modellkommuner". Fokus är systematiskt lärande i arbetet med jämställdhetsintegrering genom benchmarking. Förvaltningens benchmarkingkommun är Eskilstuna. Andra kommuner i gruppen är Norrtälje och Hedemora. Lärandet tas tillvara i respektive organisation genom att förbättringsarbeten genomförs, sprids och följs upp på hemmaplan i respektive kommuners ordinarie verksamhetsuppföljning. Arbetet omfattar bland annat V.I.P., arbete mot våld i nära relationer riktat till grupper som ofta glömt bort, såsom daglig verksamhet inom LSS och personer som är aktuella inom socialpsykiatri. Förvaltningen ska, med stöd av stadsledningskontoret och i samarbete med Skarpnäck, Älvsjö och Farsta stadsdelsförvaltningar, utveckla arbetet med jämställdhetsintegrering genom att fungera som modellstadsdel i utvecklingsarbetet inom "Modellkommuner".

Könsuppdelade analyser av kostnadsfördelning av insatser kommer under året att genomföras inom flera verksamheter. Tjänsteutlåtanden kommer att innehålla jämställdhetsanalyser.

För att stärka enhetschefernas roll att styra och leda jämställdhetsintegrering på enhetsnivå kommer det strategiska chefsnätverket att fortsätta inom förvaltningen.

Kvinnors organisering

För att stärka kvinnors organisering och öka kvinnors inflytande kommer förvaltningen stötta samt samverka med civilsamhället. Förvaltningen ser medborgarkontoret och stadsdelsmammorna som viktiga resurser för att nå kvinnor som står utanför jobb, studier och ideellt samhällsengagemang. Fritidslötsen är tillsammans med Idrottsförvaltningen och Stockholmsidrotten viktiga funktioner för att möjliggöra samt motivera flickor att delta i föreningsliv och organiserade aktiviteter på fritiden.

Demokratidagarna ska detta år ha huvudtemat Kvinnors organisering och problematisera kring villkoren för flickors samt kvinnors engagemang i civilsamhället och möjligheter till inflytande. Dagarna ska även lyfta fram goda exempel på positiv samhällsförändring där kvinnor organiserat sig eller fått ökat inflytande.

Det ekonomiska stödet till föreningslivet är ett instrument för att stötta ideell verksamhet som drivs av och för kvinnor.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel tjänsteutlåtanden som innehåller en jämställdhetsanalys	100 %	100 %	Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna stödja kvinnors organisering med målet att öka kvinnors makt och inflytande i det offentliga rummet.	2018-01-01	2018-12-31

Nämndmål:

Flickor och pojkar, kvinnor och män får ett jämställt bemötande, en jämställd myndighetsutövning samt jämställt stöd och omsorg.

Beskrivning

Med jämställdhet avses att flickor och pojkar, kvinnor och män, oavsett bakgrund får ta del av förvaltningens verksamheter på lika villkor.

Med jämställt bemötande avses att bli bemött utifrån faktiska behov och utan stereotypa föreställningar om kön.

Med jämställd myndighetsutövning avses att resurser fördelas utifrån faktiska behov och utan stereotypa föreställningar om behov utifrån kön.

Jämställdhetsintegrering används som strategi för att uppnå jämställda verksamheter.

Förväntat resultat

Struktur:

Förvaltningen har en lokal handlingsplan för jämställdhetsarbetet och medarbetarna känner till Program för ett jämställt Stockholm.

Jämställdhet är ett av förvaltningens fokusområden.

Förvaltningen erbjuder kompetensförsörjning inom området.

Process:

Alla verksamheter har könsuppdelad statistik och genomför jämställdhetsanalyser.

Resultat:

Resurserna fördelas på lika villkor mellan flickor och pojkar, kvinnor och män.

Verksamheterna uppnår lika goda resultat för flickor och pojkar, kvinnor och män.

Eventuella skillnader analyseras och åtgärdas.

Kommentar

Förskolorna ska arbeta vidare med det jämställdhetsarbete som genomfördes under 2017 då bland annat utbildningen "7 timmar om jämställt bemötande i förskolan" avslutades. Under 2018 fortsätter jämställdhetsarbetet på förskolorna genom till exempel återkommande kompetenshöjande insatser, regelbundna observationer och arbeta in jämställdhetsperspektivet i pedagogernas reflektion samt dokumentation.

Varje förskoleenhet ska planera för hur de ska göra jämställdheten i förskolan ständigt aktuellt och hur det ska bli en del av enheternas systematiska kvalitetsarbete. En del av förskolorna har genomfört jämställdhetsanalyser och under 2018 ska varje förskola genomföra minst en jämställdhetsanalys. Analysen kan till exempel genomföras genom SKL:s analysmodell "sjuan".

Tre fritidsgårdar kommer under året samarbeta med Kontigo kring observationer av bemötande utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Planen är att inom ramen för samarbetet ta fram ett arbetsmaterial som övriga verksamheter kan använda i sin kompetensutveckling kring jämställt bemötande.

Inom individ- och familjeomsorgen barn och unga går resursfördelningen i linje med andelen

brukare fördelat på kön, det vill säga att avdelningen har 40 % flickor och 60 % pojkar aktuella och resurserna är fördelade på samma sätt. Resursfördelningen avseende placeringskostnader följs upp och analyseras regelbundet. Verksamheterna ska göra jämställdhetsanalyser och vid behov åtgärda eventuella ojämslällda mönster.

Missbruksvården påbörjade under 2017 en kartläggning av hur insatser och vårdkostnader fördelas mellan kvinnor och män. Arbetet fortsätter under 2018 med vidare analyser och en större kartläggning över fördelning av insatser och vårdkostnader.

Utifrån analyser av bemötande som gjorts inom försörjningsstödet kommer avdelningen Individ och familjeomsorgen vuxna arbeta med en åtgärdsplan för ett jämslälldt bemötande inom alla enheter. Åtgärdsplanen kommer att omfatta att tillsammans med medarbetarna ta fram en checklista för att arbeta in nya arbetssätt, utbildningssatsningar, interaktiva övningar med mera. Nya uppföljningar av bemötande kommer också att göras.

Analysarbetet fortsätter kring att arbetsmarknadsinsatser fördelas olika mellan kvinnor och män samt vilka åtgärder som kan vidtas för att det ska fördelas mera lika, utifall analyser påvisar att det föreligger ojämslällda mönster.

Beställaravdelningen ska analysera framtagna statistik som beskriver resursfördelning mellan flickor och pojkar, kvinnor och män när det gäller beviljade insatser. Utifrån kartläggningen ska jämslälldhetsanalyser göras inom alla verksamhetsområden.

Avdelning egen regi kommer att implementera det arbetsmaterial kring jämslälldhet, som under 2017 utarbetats av enhetschefer tillsammans jämslälldhetsstrategen.

För att säkerställa goda resultat i form av gott och jämslälldt bemötande, trygghet, delaktighet samt välbefinnande kommer Avdelning egen regis stab att arbeta fram en rutin som beskriver hur arbetet med jämslälldhet genomförs från det att en medarbetare introduceras i sitt arbete till kontakten med brukare.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel könsuppdelade indikatorer av samtliga indikatorer	75 %		År
Antal jämslälldhetsanalyser som genomförts på enheterna	7 st		Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Genomföra ekonomiska analyser utifrån jämslälldhetsperspektiv.	2018-01-01	2018-12-31
Implementera Program för ett jämslälldt Stockholm	2018-01-01	2018-12-31
Varje förskola ska under 2018 genomföra minst en jämslälldhetsanalys	2018-01-01	2018-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

Nämnden bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet genom nämndmålet: "Nämnden är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor."

Ett viktigt led i att vara en Attraktiv arbetsgivare är att säkerställa kompetensförsörjningen, bland annat för att säkerställa att förvaltningens medarbetare har rätt kompetens och att arbetsmiljön är god.

För att kunna tillmötesgå de ökade behov av stöd och service, som förväntas i och med den pågående exploateringen av stadsdelsområdet, kommer förvaltningen att behöva rekrytera fler medarbetare. Arbetet fortsätter med att ta fram en kompetensförsörjningsplan, på 3-5 år, som ska brytas ner till avdelningsnivå.

För att öka andelen förskollärare tog förvaltningen under 2017 fram en handlingsplan som ska implementeras med början 2018. Andra åtgärder är att prioritera grundutbildningar till förskollärare och barnskötare.

I syfte att ge nya medarbetare en bra start i sitt nya uppdrag fortsätter arbetet med introduktion för nyanställda. Introduktionsprogram ska finnas på tre nivåer, förvaltnings-, avdelnings- och enhetsnivå.

Viktiga faktorer för att öka förutsättningarna för en god hälsa och trivsel bland medarbetarna är ett bra arbetsklimat som kännetecknas av delaktighet, ansvarstagande och inflytande. Förvaltningen arbetar med att löpande kartlägga risker på arbetsplatserna och säkra att samtliga chefer får utbildning samt blir certifierade i systematiskt arbetsmiljöarbete. I syfte att skapa goda förutsättningar för chefer att utöva ett nära ledarskap och skapa en god arbetsmiljö är förvaltningens målsättning att enhetschefer/biträdande enhetschefer ska ha max 30 – 35 medarbetare. Arbetet kommer att inledas med fokus på Avdelning egen regi.

För att förbättra arbetssituationen för förskollärare och barnskötare ska en handlingsplan för förbättrad arbetssituation för förskollärare och barnskötare tas fram, tillsammans med Utbildningsnämnden.

Förvaltningen ska öka takten i att göra heltid till norm vid nyanställningar och erbjuda ofrivilligt deltidsarbetande heltid. Särskilt fokus kommer att läggas på äldreomsorgen och handlingsplaner ska tas fram.

Arbetet med att skapa en friskvårdande kultur, och om möjligt förebygga sjukskrivningar, fortsätter genom att erbjuda friskvårdssubvention genom hälsoportal, friskvårdstimma samt subventionerade friskvårdsaktiviteter.

I syfte att öka frisknärvaron intensifieras arbetet med att sänka sjukfrånvaron. Inom de två avdelningar som har störst sjukfrånvaro görs förstärkningar med HR-resurser som utvecklar och stöttar cheferna i rehabiliteringsarbetet. Dessutom fortsätter arbetet med att stötta enheter i det förebyggande rehabiliteringsarbetet. Särskilt fokus läggs på korttidsfrånvaron och att en tidig kontakt tas med företagshälsovården.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Aktivt Medskapandeindex	83	81	År
 Index Bra arbetsgivare	84	84	År
 Sjukfrånvaro	7,5 %	tas fram av nämnden	Tertial
 Sjukfrånvaro dag 1-14	2,25 %	tas fram av nämnden	Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
-----------	------------	-----------

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Äldrenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna stödja stadsdelsnämnderna i hur äldreomsorgen kan organisera sin ledningsorganisation för att främja det närvarande ledarskapet	2018-01-01	2018-12-31
 Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna genomföra och utvärdera en pilot med schemalagd reflektionstid i hemtjänsten	2018-01-01	2018-12-31

Nämndmål:

Nämnden är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor

Beskrivning

Med attraktiv arbetsgivare avses att nämnden kan behålla, utveckla och rekrytera kompetent person samt har gott externt renommé.

Med goda arbetsvillkor avses möjligheter till kompetensutveckling, friskvård, gott ledarskap och ett aktivt medarbetarskap samt medbestämmande och möjlighet till heltidsanställning.

Förväntat resultat

Struktur:

Att vara en attraktiv arbetsgivare är ett av förvaltningens fokusområden.

Det finns en organisation för strukturerad samverkan mellan arbetsgivare och arbetstagarorganisationer.

Förvaltningen har ett strukturerat arbetsmiljöarbete.

Process:

Kompetensbaserad rekrytering används vid nyrekrytering.

Utbildningar och utvecklingsmöjligheter erbjuds.

Förvaltningen erbjuder friskvårdsförmåner.

Resultat:

Kompetenta medarbetare kan behållas och rekryteras.

Medarbetarna upplever att de arbetar för en attraktiv arbetsgivare.

Ett aktivt medarbetarskap.

Frisknärvaron är hög.

Medarbetare och chefer trivs på arbetsplatsen

Antalet heltidsanställningar ökar.

Kommentar

Kompetensförsörjning

Ett viktigt led i att vara en Attraktiv arbetsgivare är att säkerställa kompetensförsörjningen, bland annat för att säkerställa att förvaltningens medarbetare har rätt kompetens och att arbetsmiljön är god.

Åldersstrukturen hos förvaltningens medarbetare är en utmaning. Inom gruppen förskolechefer är flertalet mellan 60-65 år, cirka 44 % av förskollärarna är över 50 år och inom befattningarna vårdbiträde och undersköterskor sker stora pensionsavgångar inom de

närmaste åren. Under 2018 blir cirka 30 medarbetare 65 år eller äldre. Socialsekreterarna är den grupp som har högst andel yngre/nya medarbetare, 30 % är 29 år eller yngre. En viktig insats för att säkerställa god kvalitet i verksamheterna är att säkra kompetensöverföring från erfarna medarbetare till de nya som anställs.

Barnskötare ska få förutsättningar att utvecklas i sitt yrke. För att vara en attraktiv arbetsgivare ska förvaltningens förskolor ha en hög kvalitet och därmed erbjuda goda förutsättningar för den personal som arbetar i stadsdelsområdet. Goda förutsättningar handlar bland annat om stödfunktioner, karriärmöjligheter, kompetensutveckling, gemensamma satsningar inom förskolorna och goda förutsättningar för ett hållbart ledarskap i en tydlig organisation med tydlig ansvarsfördelning.

För att säkra kompetensförsörjning inom socialtjänsten ska förvaltningen i samarbete med Socialförvaltningen, Farsta respektive Skarpnäcks stadsdelsförvaltningar utveckla introduktionen av nyanställda för att säkerställa nya medarbetarnas kunskaper. En förutsättning är att sökta KUS-medel beviljas.

Arbetsmiljön

I syfte att ge nya medarbetare en bra start i sitt nya uppdrag fortsätter arbetet med introduktion för nyanställda. En bra introduktion är också en grundförutsättning för att bibehålla en bra arbetsmiljö. Introduktionsprogram ska finnas på tre nivåer, förvaltnings-, avdelnings- och enhetsnivå.

För att förbättra arbetssituationen för förskollärare och barnskötare ska en handlingsplan för förbättrad arbetssituation för förskollärare och barnskötare tas fram, tillsammans med Utbildningsnämnden, under 2018. Handlingsplanen ska ligga till grund för motsvarande arbete inom Avdelning förskola.

Viktiga verktyg för att säkerställa att medarbetarna har en god arbetsmiljö är arbetsmiljöronder, medarbetarsamtal och medarbetarenkät. De ger viktig information och skapar på så sätt förutsättningar för att identifiera samt minska risken för otrivsel och kränkningar på arbetsplatsen samt ökar möjligheterna till delaktighet.

Från deltid till heltid.

Förvaltningen ska öka takten i att göra heltid till norm vid nyanställningar och erbjuda ofrivilligt deltidsarbetande heltid. Särskilt fokus kommer att läggas inom äldreomsorgen och handlingsplaner ska tas fram.

Förvaltningen ska utreda möjligheten att införas vikariepooler inom Avdelning egen regi och Avdelning kultur, fritid och demokrati för att säkerställa rätt kompetens samt, där det är möjligt, erbjuda heltidstjänster inom respektive område.

Sjukfrånvaron

Ett viktigt led i en god arbetsmiljö är att ha friska, delaktiga och engagerade medarbetare. Både utifrån att kunna upprätthålla en god kvalitet och kontinuitet i arbetet till brukarna och därmed kunna känna yrkesstolthet. Men även för att kunna få ett jämnt och stabilt arbetsflöde. I syfte att öka frisknärvaron intensifieras arbetet med att sänka sjukfrånvaron. Högst sjukfrånvaro har Avdelning förskola och Avdelning egen regi. Inom dessa två avdelningar ska förvaltningen förstärka med HR-resurser. Inom Egen regi fortsätter, under 6 månader, det arbete som påbörjats med en HR-konsult som utvecklar och stöttar cheferna i arbetsmiljö- och

rehabiliteringsarbetet. Motsvarande stöd ska tillsättas inom Avdelning förskola. Utöver den extra satsningen fortsätter arbetet med att stötta enheter i det förebyggande rehabiliteringsarbetet. Särskilt fokus läggs på korttidsfrånvaron och att en tidig kontakt med företagshälsovården tas. Om detta arbete löper väl ut blir det ett arbetssätt för alla enheter inom förskolan.

I syfte att sänka korttidsfrånvaron ska ett arbete med så kallade ”Hälsosamtal” starta. Hälsosamtal ska genomföras i ett tidigt skede med medarbetare som har upprepad korttidsfrånvaro. Tydliga och kända rutiner för hur sjuknämnan görs ska finnas på alla arbetsplatser och utgå från förvaltningsövergripande rutiner.

För att söka goda exempel med att sänka sjukfrånvaron, från andra verksamheter/förvaltningar, kommer omvärldsbevakning göras.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Handlingsplanerna för att förbättra arbetsmiljön för socialsekreterare och biståndsbedömare följs upp och det medarbetarnära stödet utvärderas.	2017-01-01	2018-12-31
HR-avdelningen ger stöd till cheferna i rehabiliteringsärenden och utbildningar för chefer i rehabiliteringsprocessen anordnas.	2018-01-01	2018-12-31
Kompetensbaserad rekrytering används som metod vid all rekrytering.	2017-01-01	2018-12-31
Stadens nya personalpolicy tas upp på APT och förankras på alla enheter.	2017-01-01	2018-12-31
Systematisk uppföljning av sjukfrånvaro på enhets- och avdelningsnivå sker varje månad och det rehabiliterande arbetet startar tidigt.	2017-01-01	2018-12-31
Verksamheterna har introduktionsprogram för nyanställda	2017-01-01	2018-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering

Nämnden bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet genom nämndmålet: ”Flickor och pojkar, kvinnor och män får sina mänskliga rättigheter tillgodosedda och bemöts fritt från diskriminering.”

För att främja lika rättigheter och möjligheter för alla flickor och pojkar utarbetar förskolorna årliga likabehandlingsplaner mot diskriminering samt kränkande behandling. Genom likabehandlingsplanerna analyseras förekomsten av, och risker, för diskriminering samt kränkande behandling i den egna verksamheten.

Förskolorna arbetar förebyggande genom att utveckla barnens förhållningssätt gentemot varandra, att lära dem att sätta sig in i andras perspektiv och sätta det i relation till sitt eget. För att skapa en förståelse för att det finns olikheter använder förskolorna till exempel sagor och dilemmaberättelser. Viktigt är också att barn får stöd och hjälp i att lösa konflikter samt att skapa en trygghet i att kunna säga ifrån.

En förskoleenhet ska under våren 2018 i samarbete med en av skolorna som ingår i satsningen kring MVP prova på och arbeta med de frågor som programmet innefattar med inriktning på vårdnadshavarna. Vårdnadshavarna kommer bland annat att bli inblandade i arbetet genom utvecklingssamtalen och fokus kommer att ligga på konflikthantering, bemötande samt ”vad är en bra kompis”.

För att utveckla arbetet och bemötandet utifrån ett HBTQ-perspektiv avser Ungdomsmottagningen att söka medel för finansiering så att alla medarbetare kan gå stadens diplomutbildning.

För att utveckla arbetet med bemötande utifrån jämställdhet, etik och språkssystem, utveckla samverkan samt använda resurserna på ett effektivt sätt kommer Individ- och familjeomsorgen, båda avdelningarna, att genomföra gemensamma utbildningar för samtliga medarbetare kring de olika diskrimineringsgrunderna och kring bemötandefrågor.

För att på ett bättre sätt kunna tillgodose behoven hos HBTQ-personer med missbruksproblem kommer missbruksvården under året genomföra den handlingsplan som tagits fram och som kommer som att leda till att verksamheten får HBTQ-diplomering. En gemensam värdegrund kommer också att tas fram.

Beställaravdelningen ska genomföra en utbildning för alla medarbetare på temat HBTQ.

Avdelning egen regis verksamheter arbetar kontinuerligt för ett jämställt och gott bemötande, fritt från diskriminering, i alla möten utifrån avdelningens värdegrundsbaserade vision.

Förstärkt föräldrastödsprogram

För att erbjuda ett sammanhållet föräldrastöd kommer förvaltningen öppna Familjens hus i Högdalens centrum och samla bland annat familjerådgivare, öppna förskolan samt föräldrakurser på samma ställe. Syftet är att ge tidigt stöd till familjer, förbättra barns uppväxtvillkor och ge föräldrar stöd i sin roll. Samverkan med andra stadsdelsförvaltningar planeras för att erbjuda gruppverksamhet för bland annat barn till föräldrar med missbruksproblematik.

För att stärka föräldrars kunskaper om barn och ungdomars rättigheter, skolgång, fritid, hälsa samt föräldrars rättigheter och skyldigheter kommer förvaltningen komma att erbjuda ett nytt föräldraprogram, Föräldraskap i Sverige. Programmet riktar sig till nyanlända och personer som varit längre tid i Sverige men önskar mer information kring föräldraskap samt och samhälle. Gruppledarutbildning kommer genomföras under våren. Tänkbara funktioner för att leda gruppträffarna är stadsdelsmammor, medborgarkontorets personal och aktörer inom civilsamhället som kommer i kontakt med målgruppen.

Indikator	Arsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel brukare i dagverksamhet för äldre som inte upplever diskriminering	94 %	Öka	År
 Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering	83 %	Öka	År
 Andel brukare inom socialpsykiatri som inte upplever diskriminering	91 %	Öka	År
 Andel brukare som inte upplever diskriminering inom förskolan och familjedaghem	100 %	Öka	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stadsdelsnämnderna ska i samverkan med civilsamhället och genom befintliga mötesplatser verka för att nå och stärka kunskaperna hos fler föräldrar om barn och ungas rättigheter. Kommunstyrelsen ska vara behjälplig i arbetet	2018-01-01	2018-12-31

Nämndmål:

Flickor och pojkar, kvinnor och män får sina mänskliga rättigheter tillgodosedda och bemöts fritt från diskriminering

Förväntat resultat

Struktur:

Medarbetarna har kunskaper om syftet med diskrimineringslagstiftningen.

Verksamheterna har rutiner och metoder för att kartlägga och analysera diskriminering.

Process:

Förvaltningen erbjuder utbildning/handledning, metoder och arbetssätt för att säkerställa bemötande på lika villor.

Verksamheterna har brukarundersökningar/dialoger där frågor ställs om de upplever att de diskrimineras.

Verksamheterna genomför analyser av brukarundersökningar/dialoger och utvecklar arbetet utefter resultaten.

Resultat:

Flickor och pojkar, kvinnor och män som tar del av förvaltningens verksamheter upplever sig inte vara utsatta för diskriminering.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
♀ Andel som i missbruksvårdens brukarenkät uppger att de inte känt sig diskriminerade av medarbetare	80 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen ska aktivt arbeta för att öka antalet anställda med funktionsvariation.	2016-01-01	2018-12-31
Implementera Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning.	2018-01-01	2018-12-31
Implementera Program för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet och könsuttryck.	2018-01-01	2018-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention

Nämnden bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet genom nämndmålet: "Flickors och pojkars rättigheter enligt FN:s barnkonvention respekteras i nämndens verksamheter."

Utifrån förslaget att Barnkonventionen ska bli lag från 1 januari 2020 har förvaltningens verksamheter behov av kompetensutveckling utifrån att nya krav kommer att ställas på barns delaktighet.

Implementering av stadens "Program för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad" i verksamheterna kommer göras.

Tjänsteutlåtanden ska innehålla analyser av såväl barnperspektiv som jämställdhets- och tillgänglighetsperspektiv.

Nämndmål:

Flickors och pojkars rättigheter enligt FN:s barnkonvention respekteras i nämndens verksamheter

Beskrivning

Med rättigheter menas att:

- Flickors och pojkars bästa beaktas i beslut som rör dem.
- Flickor och pojkar ges möjlighet att uttrycka sin mening i frågor som rör deras vardag.
- Flickor och pojkar är delaktiga i de beslut samt insatser som rör dem.
- Vid beslut som gäller barn ges det som är bra för barn hög prioritet, konsekvenser av olika handlingsalternativ analyseras och redovisas, barn får möjlighet att säga sitt och åsikterna väger tungt.

Förväntat resultat

Struktur:

Medarbetarna har kunskaper om de grundläggande principerna i barnkonventionen. Metoder, systematik och verktyg finns för att säkerställa barnens inflytande i utveckling av verksamheterna samt beslut som rör dem.

Det finns metoder för att säkerställa att det framkommer vilka konsekvenser de beslut som fattas får för barn.

Process:

Flickor och pojkar får uttrycka sin mening i frågor de är berörda av.

I de beslut som rör barn har barnets behov vägts in

Resultat:

Det framgår av dokumentation att barn varit delaktiga i utredningar som rör dem.

Det framgår av dokumentation att barnets perspektiv har vägts in i utredningar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Implementera Program för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad.	2018-01-01	2018-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld

Nämnden bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet genom nämndmålet: "Flickor och pojkar, kvinnor och män som upplever våld i nära relation får skydd och stöd."

Till stöd och vägledning för medarbetare inom förskolan, kring våld i nära relation, finns materialet "Rosa pärm", som är framtaget i samverkan mellan förskolorna och individ- och familjeomsorgen.

RVCS, som förvaltningen driver i samverkan med Farsta och Skarpnäck stadsdelsförvaltningar, ger stöd- och behandlingsinsatser till vuxna som utsätts för våld i nära relation, och till våldsutövare, för att våldet ska upphöra. Flickor och pojkar som upplevt våld i nära relation får individuellt stöd från respektive förvaltning. Under 2018 kommer verksamheten att vidareutvecklas utifrån de förbättringsområden som framkommit i den forskningsrapport som gjorts under 2017. För att våldsutsatta och våldsutövare ska få likvärdigt stöd i hela staden utvidgas RVCS uppdrag med att omfatta även samverkan med polis och åklagare.

RVT:s arbete kommer under året att i första hand omfatta att våldsutsatta personer som är i akut behov av skydd och stöd får sina behov tillgodosedda, att personer som blir bostadslösa som en konsekvens av våldsutsatthet ska erbjudas stöd i att finna en hållbar boendesituation och att våldsutövare uppmärksammas samt erbjuds stödinsatser för att sluta utöva våld. RVT kommer också bedriva kunskapsfrämjande arbete genom informationsspridning till interna och externa samarbetspartners samt till stadsdelsområdets invånare, utveckla samarbetet med andra enheter inom förvaltningen och med externa samarbetspartners för att nå särskilt sårbara grupper.

För att sprida information om verksamheterna och de möjligheter till stöd som kan ges samverkar RVT och RVCS med bostadsbolagen kring våld i nära relation samt deltar på Rågsvedsdagen och liknande evenemang i stadsdelsområdet.

För att utveckla kompetensen inom området och förbättra samverkan kommer avdelningarna inom individ- och familjeomsorgen genomföra gemensamma utbildningssatsningar kring FREDA-kortfrågor. FREDA-kortfrågor ska användas om frågor om våld inte finns med bland de frågor som ställs i de utredningsverktyg som används inom verksamheterna. Syftet är att alla medarbetare ska kunna ställa frågor om våld och hänvisa till rätt stödinsats.

För att förebygga våld i nära relationer för personer med intellektuella/psykiska funktionsvariationer, och ge förutsättningar för en upplevelse av trygghet för brukarna, kommer Avdelning egen regi att utbilda medarbetare till certifierade gruppledare enligt V.I.P. Programmet utgörs av en strukturerad, pedagogisk gruppledarutbildning. Under året utvärderas arbetet och förutsättningarna för att implementera programmet som en permanent del av den ordinarie verksamheten. Förvaltningen blir "Modellstadsdel" för andra stadsdelsförvaltningar i staden kring programmet V.I.P.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel medarbetare som gått utbildning kring att upptäcka barn som upplever våld i nära relation samt hedersrelaterat våld, konsekvenser av det och hur man kan prata om detta	60 %	Tas fram av nämnden	År
 Andel medarbetare som har genomgått utbildning om att upptäcka våldsutsatthet och konsekvenser av detta inkl särskilt utsatta grupper	60 %	Tas fram av nämnden	År
  Antal personer som utsatts för våld i nära relation som är kända av socialtjänsten	210 st	tas fram av nämnden	År

Nämndmål:

Flickor och pojkar, kvinnor och män som upplever våld i nära relation får skydd och stöd

Beskrivning

Personer som utsätts för psykiskt (bland annat hot), fysiskt, ekonomiskt, sexuellt våld eller utsätts för hedersrelaterat hot och våld erbjuds skydd och stöd.

Barn som upplevt våld får skydd och stöd.

Personer som utövar våld erbjuds behandling för att våldet ska upphöra.

Målet gäller alla nämndens verksamheter som riktas till brukare.

Förväntat resultat

Struktur:

Det finns kunskap inom förvaltningens verksamheter för att kunna identifiera risk för våld i nära relation, utreda behov och erbjuda insatser.

Allmänheten får information om vart de kan vända sig vid våld i nära relation.

Process:

Evidensbaserade eller kunskapsbaserade metoder används för att upptäcka våld i nära relation, för att ge stöd för de som utsätts för våld och för att ge stöd till de som utövar våld, så att våldet upphör.

Resultat:

Våldsutsatta lever utan våld och upplever trygghet.

Våldsutövare får verktyg för att sluta använda våld.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Implementera Stockholms stads program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck.	2017-01-01	2018-12-31
Ny arbetsmetod för brukare med intellektuella/ psykiska funktionsvariationer utvärderas och implementeras inom ramen för Viktig Intressant Person (V.I.P).	2018-01-01	2018-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla

Nämnden bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet genom nämndmålet: "Flickor och pojkar, kvinnor och män lever ett självständigt liv oavsett funktionsförmåga."

I planeringen av lokaler och offentliga miljöer arbetar förvaltningen mot stadens övergripande mål om att "alla i Stockholms stad ska ha tillgång till och kunna delta på lika villkor i samhällets gemenskap". För att säkerställa att planeringen genomsyras av en hög medvetenhet för tillgänglighetsfrågor kompetensutvecklas medarbetare inom området.

För att säkerställa att tillgänglighetsaspekten beaktas när staden utvecklas kommer förvaltningen under året att stämma av större planer, som kommer ut på remiss, med

funktionshinderrådet. För att säkerställa brukarperspektivet vid nybyggnation av vård- och omsorgsboenden informeras pensionärsrådet en till två gånger per år om aktuell planering, och får i samband med det möjlighet att lämna synpunkter.

Fortlöpande kontroller görs för att säkerställa att belysning, snöröjning och halkbekämpning fungerar på de vägar som förvaltningen ansvarar för.

För att motivera brukarna till en hälsofrämjande livsstil fortsätter det hälsofrämjande arbetet, med ett särskilt fokus på fysisk hälsa. Omsorgsverksamheterna kommer att arbeta tillsammans med dietisten med olika hälsoprojekt, såsom undervisning kring kost och hälsa. För ökad delaktighet i samhället fortsätter samarbetet med Spårvägens IF och Stockholm Maraton.

För att presentera och förtydliga frågeställningar samt svarsalternativ, och säkra delaktighet bland brukare med kognitiv funktionsvariation, kommer verksamheterna undersöka möjligheten att utöka användandet av enkätverktyget Pict-O-Stat.

Ny lokal för Daglig verksamhet på Tallbacken Planterarvägen, enligt LSS förbereds på grund av tunnelbanebygge.

För att utveckla arbetssätt, metoder och stöd kring den enskilde brukaren, inom grupp-servicebostad enligt LSS, fortsätter handledningen av personal som ges av metodutvecklaren.

Ansökan görs om resurser via KUS för att utveckla kommunikationsmodellen KAT inom gruppboende och servicebostäder enligt LSS.

Nämndmål:

Flickor och pojkar, kvinnor och män lever ett självständigt liv oavsett funktionsförmåga

Beskrivning

Med självständigt liv menas att vara delaktig i olika verksamheter så självständigt som möjligt. Oavsett funktionsförmåga innebär att eventuella funktionsvariationer inte ska begränsa den enskildes möjligheter att delta utifrån sina individuella förutsättningar.

Förväntat resultat

Struktur:

Det finns organisation och struktur för flickors och pojkars, kvinnors och mäns inflytande och delaktighet.

Bemötande är ett av förvaltningens fokusområden.

Process:

Flickors och pojkars, kvinnors och mäns behov utreds med evidensbaserade eller kunskapsbaserade metoder.

Tillgänglighet beaktas i förvaltningens tjänsteutlåtanden.

Förvaltningens information utvecklas för att göras tillgänglig för alla.

Vid utveckling av parkmiljöer beaktar förvaltningen att parkmiljöer är tillgängliga för målgrupper med olika funktionsvariationer.

Resultat:

Flickor och pojkar, kvinnor och män med funktionsvariation, som får insatser från förvaltningen, är nöjda samt trygga med det stöd de får.

Flickor och pojkar, kvinnor och män med funktionsvariation, som får insatser från förvaltningen, kan påverka sin vardag.

Flickor och pojkar, kvinnor och män med funktionsvariation har möjlighet att ta del av stadens verksamheter samt offentliga miljöer.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel nöjda brukare - Daglig verksamhet (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	90 %	88 %	År
 Andel nöjda brukare - korttidsboende (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	90 %	90 %	År
 Andel nöjda brukare - LSS-boende, vuxna och barn (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	81 %	88 %	År
 Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	92 %	89 %	År
 Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de har en fungerande bostad (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	87 %	tas fram av nämnden	År
 Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	82 %	77 %	År
 Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att stadens inne och utemiljö är tillgänglig och användbar. (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	70 %	tas fram av nämnden	År
 Andelen nöjda omsorgstagare – funktionsnedsättning i egen regi	90 %		År
 Andelen omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs - funktionsnedsättning i egen regi	82 %		År
 Andelen trygga omsorgstagare – funktionsnedsättning i egen regi	92 %		År
 Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	92 %	91 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Beställaravdelningen ska kartlägga biståndshandläggarnas kunskaper om kommunikation utifrån olika funktionsvariationer och identifiera utbildningsbehov.	2018-01-01	2018-12-31
Beställaravdelningen ska utveckla målbeskrivningarna i beställningarna för att underlätta en bostadskarriär för personer med funktionsvariation där det är möjligt.	2018-01-01	2018-12-31
Implementera Kommunikationsplan för Stockholms stad	2018-01-01	2018-12-31
Som ett led i arbetet med handlingsplanen för biståndshandläggarnas arbetsituation ska de två tillfälliga tjänsterna som biträdande enhetschef och biståndshandläggare inom beställarenheten funktionsnedsättning och socialpsykiatri permanentas.	2018-01-01	2018-12-31
Utveckla arbetet med att underlätta för alla att kommunicera med förvaltningens medarbetare.	2017-01-01	2018-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande

Nämnden bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet genom nämndmålet: ”Flickor och pojkar, kvinnor och män har dialog och inflytande över nämndens utvecklingsarbete.”

För att skapa ett tryggt och trivsamt Östberga och en mötesplats för de boende pågår planeringen av Allaktivitetshuset i Östberga. Förslaget kommer från den medborgardialog som genomfördes under hösten 2016 i Östberga. Medborgardialogen fortsätter i Östberga med fokus på medverkan från de boende för att skapa Allaktivitetshuset som förväntas bli klart under hösten. Bred involvering sker med boende, föreningar, andra förvaltningar och de chefer samt medarbetare som kommer att bedriva sina verksamheter i huset.

Arbetet med att utveckla flickor och pojkars demokratiska delaktighet och inflytande kommer ske genom att lotsa grupper från våra fritidsgårdar till nämndens områdesmöten. Fritidsgårdarnas personal kommer också att tillsammans med besökarna arbeta mer med de gängse verktygen som exempelvis Tyck-till-appen och medborgarförslag.

Förvaltningen ser civilsamhället som en demokratibärande faktor i sig själv men även som en arena för människors engagemang i samhällsfrågor som skapar kanaler för inflytande. För att ge stöd till ett aktivt föreningsliv och för att ge flickor och pojkar, kvinnor och män en arena för delaktighet samt inflytande kommer förvaltningen samverka med civilsamhället utifrån det nyligen framtagna strategiska dokumentet för samverkan.

Förvaltningen ser den sociala sammanhållningen och invånarnas samhällsengagemang som viktiga förutsättningar för att skapa trygghet i stadsdelsområdet samt förtroende för myndigheter samt samhällsfunktioner. För att främja valdeltagandet kommer förvaltningen satsa på tillitsskapande åtgärder och information om valsystemet. En riktad satsning skall göras för att öka valdeltagandet i Rågsved. En särskild utbildningsinsats ska genomföras till anställda som verkar i området så att de i sin tur kan informera vidare till brukare med flera. I samarbete med Medborgarkontoret kommer informationsmöten hållas på torget i Rågsveds centrum. I områden med särskilt lågt valdeltagande kommer en uppsökande insats att genomföras. En person kommer att anställas för att samordna insatsen som ska göras i samverkan med civilsamhället och Medborgarkontoret. Möjligheten att använda ferieungdomar i arbetet ska undersökas. En detaljerad projektplan för arbetet tas fram under början av 2018.

Nämndmål:

Flickor och pojkar, kvinnor och män har dialog och inflytande över nämndens utvecklingsarbete

Beskrivning

Med inflytande avses att invånarna har möjlighet att vara delaktiga, ha inflytande över utvecklingen och komma med åsikter om utvecklingen i stadsdelsområdet. Bland annat genom medborgarförslag, öppna nämndmöten, medborgardialoger och genom de olika rådgivande råden.

Förväntat resultat

Struktur:

Förvaltningen har former för att hämta in, ta emot och hantera synpunkter från de boende, för att utveckla stadsdelsområdet.

Förvaltningen har struktur för att återkoppla förslagen som inkommer.

Process:

Medborgarförslag som inkommer utreds av förvaltningen och förslagen delges stadsdelsnämnden.

Synpunkter från de rådgivande råden protokollförs och delges stadsdelsnämnden.

Synpunkter och åsikter från de boende kan framföras muntligt på de öppna nämndmötena och på medborgardialoger.

Resultat:

Synpunkter och förslag som inkommer från de boende påverkar förvaltningens utvecklingsarbete.

Ökad tillit, bland de boende i stadsdelsområdet, till förvaltningens arbete.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel stockholmare som har förtroende för stadsdelsförvaltningen i det område där de bor	87 %	Fastställs 2018	År
 Andel stockholmare som vet hur de kan påverka beslut som rör deras närmiljö	70	Fastställs 2018	År
 Valdeltagande i Rågsved			År
Kommentar			
Målvärde anges vid tertialrapport 1.			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen ska upprätta en aktivitetsplan för ökat valdeltagande.	2018-01-01	2018-12-31
Utveckla användandet av informationskanaler som exempelvis sociala medier	2017-01-01	2018-12-31
Utveckla flickor och pojkars demokratiska delaktighet och inflytande	2017-01-01	2018-12-31
Utveckla intern samverkan	2017-01-01	2018-12-31
Utveckla metodstöd för medborgarförslag och inkomna synpunkter utifrån ett jämställdhets- och barnperspektiv	2017-01-01	2018-12-31
Öka och stärka samarbetet med föreningslivet	2017-01-01	2018-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning

En förutsättning för att kunna använda upphandling strategiskt är att arbetet sker utifrån en tydligt beskriven och inom förvaltningen känd samt väl förankrad process. Förvaltningen avvaktar resultatet av det projekt som pågår på central nivå i staden avseende en gemensam inköpsprocess och kommer att implementera denna process anpassad utifrån lokala förutsättningar och organisation. .

En annan grundläggande förutsättning är en aktiv avtalsförvaltning. För att optimera resursanvändningen ska samtliga avtalsägare göra en analys av sina avtals strategiska betydelse för att kunna identifiera uppföljningsbehov och fördela befintliga resurser rätt. Analysen utgår ifrån varje avtals värde och påverkan på verksamheten i förhållande till övriga avtal. Utifrån avtalets klassificering utformas en plan för uppföljning och de uppföljningskrav som behöver ställas i upphandlingen.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel elektroniska inköp	65 %	Tas fram av nämnden	Tertial
 Andel upphandlade avtal där en plan för systematisk uppföljning har tagits fram	85 %	85%	År

Nämndmål:

Den offentliga upphandlingen utgör ett strategiskt verktyg för utveckling av verksamheterna i hållbar riktning

Beskrivning

Offentlig upphandling är ett medel för att driva utvecklingen i socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbar riktning.

Nämnden ställer höga krav på kvalitet och effektivt resursutnyttjande vid upphandlingar.

Förväntat resultat

Struktur:

Upphandlingar och inköp genomförs med utgångspunkt i Stockholms stads program för upphandling samt inköp.

Det finns en organisation och struktur för prioritering och planering av avtalsuppföljning.

Process:

Inköpsverksamheten kännetecknas av affärsmässighet och högt ställda kvalitetskrav. I upphandlingarna beaktas miljöhänsyn och sociala hänsyn, där det är motiverat samt förväntas ge effekt. Arbetet struktureras i enlighet med tillämpningsanvisningarna.

Avtal följs upp systematiskt enligt planering.

Resultat:

Nämndens upphandlingar bidrar till att kommunfullmäktiges mål på olika områden uppfylls, exempelvis social och ekologisk hållbarhet. Upphandlade verksamheter håller god kvalitet vilket säkerställs genom systematisk avtalsuppföljning.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Aktiviteter, roller, mandat och ansvar i inköpsprocessen förtydligas genom den processbeskrivning som tagits fram på central nivå implementeras inom förvaltningen.	2017-01-01	2018-12-31
Ett förvaltningsgemensamt arbetssätt för prioritering och genomförande av avtalsförvaltning implementeras utifrån framtaget stöd för prioritering och planering av uppföljning.	2017-01-01	2018-12-31
Förvaltningen ska under verksamhetsåret i samverkan med andra stadsdelar utreda möjligheten att upphandla parkskötseln på ett nytt sätt som ska säkerställa en högre kvalitet på skötseln.	2018-01-01	2018-12-31

Uppföljning av ekonomi

Nämndens ekonomiska förutsättningar

Budget per verksamhetsområde

Verksamhetsområden, mnkr	Kostnader	Intäkter	Netto VP 2018	VP 2017	VB 2016
Nämnd- och förvaltningsadm.	66,1	2,1	64,0	55,6	52,5
Individ- och familjeomsorg	340,1	80,0	260,1	247,1	283,9
<i>varav barn och unga</i>	<i>222,5</i>	<i>70,0</i>	<i>152,5</i>	<i>142,4</i>	<i>182,8</i>
<i>varav vuxna</i>	<i>48,8</i>	<i>5,0</i>	<i>43,8</i>	<i>41,6</i>	<i>44,2</i>
<i>varav socialpsykiatri</i>	<i>68,8</i>	<i>5,0</i>	<i>63,8</i>	<i>63,1</i>	<i>56,9</i>
Stadsmiljö drift	19,7	0,0	19,7	17,8	18,0
Stadsmiljö avskrivningar	9,3	0,0	9,3	10,1	10,5
Stadsmiljö ränta	0,5	0,0	0,5	1,5	1,5
Förskola	582,5	36,2	546,3	541,3	517,3
Äldreomsorg	990,3	223,7	766,6	762,4	761,6
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	491,3	81,7	409,6	403,0	403,7
Fritid och kultur	65,1	8,5	56,6	55,5	49,2
Arbetsmarknadsåtgärder	35,7	10,0	25,7	23,7	23,3
Ekonomiskt bistånd	169,9	21,0	148,9	152,7	154,8
Drift totalt	2 770,5	463,2	2 307,3	2 270,7	2 276,3
Investeringar					
Parkinvesteringar	18,6	0,0	18,6	18,0	41,2
Maskiner och inventarier	3,2	0,0	3,2	3,2	6,2
Investeringar totalt	21,8	0,0	21,8	21,2	47,4

Kommunfullmäktige har beslutat om en nettobudget för år 2018 om 2 307,3 mnkr för driftverksamhet och 21,2 mnkr för investeringar. I jämförelse med ursprunglig budget för 2017 ökar driftsbudgeten med 36,6 mnkr vilket motsvarar 1,6 %. I budgeten finns också effektiviseringskrav utlagda på verksamheterna.

Under året kommer avläsningar och slutlig justering av budget att göras för de prestationsrelaterade verksamheterna förskola och omsorg om personer med funktionsnedsättning.

Förvaltningen har i budgetarbetet utgått från att de olika verksamheterna ska få den budgettilldelning som kommunfullmäktige har gett via fördelningsnycklarna, vilket betyder att ingen omfördelning mellan verksamhetsområden har gjorts i denna budget.

I kommunfullmäktiges fördelning till verksamhet för barn, ungdom, kultur och fritid ingår även medel för förebyggande verksamhet för barn och unga, 11,0 mnkr tillförs förebyggande verksamhet inom individ- och familjeomsorg för barn och unga.

För att förebygga osäkerheter kopplade till verksamheten under året samt en eventuell

svängning i konjunkturen som kan komma att påverka till exempel ekonomiskt bistånd eller annan verksamhet, avsätts även detta år en reserv för att kunna täcka kostnader, som i dagsläget är svåra att bedöma om de kommer att uppstå och till vilket belopp, totalt 22,0 mnkr (cirka 1,0 %).

Nämnd- och förvaltningsadministration

Verksamhet, mnkr	Kostnader	Intäkter	Netto VP 2018	VP 2017
Nämnd	2,2		2,2	2,2
Administration	56,3		56,0	47,2
Facklig tid	7,6	2,1	6,5	6,2
Summa	66,1	2,1	64,0	55,6

För 2018 budgeteras totalt 64,0 mnkr, vilket är en ökning om 8,4 mnkr jämfört föregående år. Den ökade budgeten beror på ökade hyreskostnader, förstärkning av lokalsamordning, IT-samordning och säkerhetssamordning samt flytt av projektledare från avdelningen för kultur fritid och demokrati till administrationen. Medel avsätts också för övergripande oförutsedda kostnader.

Kommunfullmäktige tilldelar ingen budget för nämnd- och förvaltningsadministration, för att avsätta denna budget har ett administrativt avdrag på 2,9 % gjorts från varje verksamhetsområdes nettobudget. Undantaget från avdrag är budget för LASS kostnader.

Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri

Verksamhet, mnkr	Kostnader	Intäkter	Netto VP 2018	VP 2017
Barn och unga	222,5	70,0	152,5	142,4
Vuxna	48,8	5,0	43,8	41,6
Socialpsykiatri	68,8	5,0	63,8	63,1
Summa	340,1	80,0	260,1	247,1

För hela verksamhetsområdet avsätt 260,1 mnkr vilket är en ökning med 13,0 mnkr i jämförelse med 2017.

Barn och unga

För Individ- och familjeomsorgen barn och unga budgeteras 152,5 mnkr vilket är en ökning med 10,1 mnkr jämfört med 2017. I oktober 2017 prognostiseras ett underskott med 21,9 mnkr.

Från anslaget verksamhet för barn, ungdom, kultur och fritid tillförs 11,0 mnkr till barn och ungdoms budget. Medlen är avsedda för förebyggande arbete, exempelvis inom ungdomsmottagning, föräldramottagning och sociala insatsgrupper. Detta är samma belopp som överfördes i verksamhetsplan för 2017. Under oktober månad 2017 var totala antalet aktuella ärenden 787 st. varav 298 st. var flickor och 489 st. var pojkar.

Arbetet med förbättringsområden utifrån analysen av ekonomi och arbetssätt fortsätter under 2018. Förbättringsområden är bland annat avtal och kostnadsmedvetenhet.

Vuxna

För Individ- och familjeomsorgen vuxna budgeteras 43,8 mnkr, vilket är en ökning med 2,2 mnkr jämfört med föregående år. I oktober 2017 prognostiseras ett underskott på 2,1 mnkr.

Socialpsykiatri

För socialpsykiatri budgeteras nettokostnader om 63,8 mnkr vilket är en ökning med 0,7 mnkr i jämförelse med 2017. För 2017 prognostiseras, i oktober, ett underskott med 2,0 mnkr före resultatöverföringar och 1,0 mnkr efter resultatöverföringar. Kommunfullmäktige fastställer ersättningarna inom kundvalssystemet. För 2018 blir ersättningen till utförarna oförändrade. För att finansiera gemensamma och administrativa kostnader görs ett avdrag med 3,5 % av egen regi avdelningens intäkter, vilket är samma nivå som för 2017. Utöver det administrativa avdraget finansierar utförarenheten egen regi avdelningens gemensamma kostnader.

I bilaga 01 redovisas alla ersättningsnivåer inom socialpsykiatrin.

Stadsmiljöverksamhet

Drift, mnkr	Kostnader	Intäkter	Netto VP 2018	VP 2017
Parkskötsel	15,9	0,0	15,9	14,2
Administration	3,8	0,0	3,8	3,6
Avskrivningar	9,3	0,0	9,3	10,1
Räntor	0,5	0,0	0,5	1,5
Summa	29,5	0,0	29,5	29,4

För stadsmiljö budgeteras totalt 29,5 mnkr. En ökning med 1,7 mnkr sker för parkdrift och en minskning av budget sker för räntor och avskrivning med 1,8 mnkr. För att täcka andra verksamheters eventuella underskott under året hålls en reserv på 1,0 mnkr

Trafiknämnden har beviljat Trafikkontoret medel för Grönare Stockholm, 2,0 mnkr av dessa medel har avsatts till Parkleken Backen och 5,0 mnkr har avsatts till Bandängen i vår stadsdel. Medlen ska användas för att göra parklekarna grönare samt mer tillgängliga för fler Stockholmare och förvaltningen ska utföra arbetet.

I enlighet med anvisningarna söks extra investeringsmedel för klimatinvesteringar samt medel från den nyinrättade trygghetsfonden. Se vidare under budgetjusteringar

Förskoleverksamhet

Verksamhet, mnkr	Kostnader	Intäkter	Netto VP 2018*	VP 2017
Peng 80 %	416,1	35,2	380,9	376,2
Peng - tillägg 3 %	15,6		15,6	15,4
Verksamhetsstöd	48,3	1,0	47,3	47,0
Lokaler	84,4		84,4	75,5
Övergripande	28,40		28,4	27,2
Summa	592,7	36,2	556,5	541,3

*nettobudgeten inklusive förväntade budgetjusteringar om 10,2 mnkr.

I tabellen ovan budgeteras förskolan totalt till 556,5 mnkr. Det är inklusive väntade budgetjusteringar till följd av att barnantal beräknas öka under 2018. Den tilldelade budgeten från kommunfullmäktige utgår från antalet barn som var inskrivna i förskolan per den 31:e mars 2017. Under året kommer avläsning och slutlig justering av budget att göras utifrån genomsnittligt antal inskrivna barn varje månad, från januari till december. Då barnantalet beräknas öka under året kommer budgeten att öka med motsvarande belopp. I dagsläget

beräknas ökningen till 9,7 mnkr. Budgettillskott beräknas under året för höga hyror med 6,5 mnkr och för barnomsorgsgarantin med 3,7 mnkr.

I budgeten för övergripande verksamhet ingår en reserv med 10,0 mnkr för att täcka eventuella underskott inom andra verksamheter, samma belopp som för 2017.

Övergripande administration omfattar, förutom personalkostnader, främst kostnader för IT, kostnader till serviceförvaltningen för central avgiftshantering, kontaktcenter samt löne- och fakturahantering. Den omfattar även satsningar inom lokala utvecklingsprogrammet, LUP.

Då nytt verksamhetssystem införs under år 2018, i och med projektet Skolplattform Stockholm, kommer IT kostnaderna för systemet Bosko/BER att bli 1,8 mnkr, till skillnad från 0,5 mnkr år 2017.

Kostnaden för hyror har ökat med 11,7 mnkr. Kostnadsökningen beror på normala hyreshöjningar samt nya förskolelokaler som ska öppnas för att tillgodose ett ökat barnantal under kommande år.

Kommunfullmäktige har fastställt peng ersättningen per inskrivet barn hos förskole enheterna till minst 80 % av schablonen. För att förstärka verksamheterna fördelas ytterligare 3 % av schablonen till förskolorna på samma sätt som i budgeten för 2017. Resterande del av schablonen ska täcka kostnader för lokaler och övergripande administration. Ersättningen till enheterna ökar med 3,1 %.

För verksamhetsstödet avsätts totalt 48,3 mnkr vilket samma belopp som 2017. Medlen fördelas så att resurser på bästa sätt ska möta barnens behov.

För barn i behov av särskilt stöd kommer medel att tilldelas utifrån individbaserade ansökningar från utförarna 29,8 mnkr. Stöd kommer att ges utifrån geografiska områdens socioekonomiska förutsättningar 7,0 mnkr och för specialavdelningen Delfinen 2,7 mnkr samt för övriga insatser 2,7 mnkr. Inom stödenheten 4,1 mnkr så finns 3 specialpedagoger samt en deltidstjänst för språkpedagog.

Enhet	Socioekonomiskt anslag (mnkr)
Snösåtra förskolor	1,0
Rågsved 1 förskolor	1,4
Rågsved 2 förskolor	1,3
Örby förskolor	0,7
Högdalens förskolor	0,7
Hagsåtra förskolor	0,7
Dalens förskolor	0,4
Årsta 2	
Enskede	
Östberga	0,7
Blåsut (Johanneshov)	
Årsta 3	
Stureby	
Summa	7,0

År 2017 infördes en ny ersättningsmodell för barnomsorg på obekvämt arbetstid, där utbildningsnämnden ansvarar för att godkänna ansökningar. Ersättningen betalas ut mot uppgift om antalet utförda timmar. Med hänsyn till denna ändring, och ett eventuellt behov av ökad administration kring redovisningen, reserveras 0,3 mnkr bland övergripande kostnader.

Verksamhet (antal barn)	VP 2018	VP 2017
Förskola 1-3 år	1 496	1 464
Förskola 4-5 år	2 240	2 332
Familjedaghem 1-3 år		
Familjedaghem 4-5 år		
Allmän förskola	1	
Totalt antal barn	3 737	3 796

Äldreomsorg

Verksamhet, mnkr	Kostnader	Intäkter	Netto VP 2018	VP 2017
Vård och omsorg, varav:	923,2	221,2	702,1	681,8
<i>Vård och omsorgsboende</i>	542,7	179,9	362,8	371,3
<i>Öppen hemtjänst</i>	234,4	16,0	218,4	213,2
<i>Servicehus</i>	122,8	24,3	98,5	80,0
<i>Dagverksamhet</i>	15,3	1,0	14,3	9,3
Biståndsenheten	26,1		26,1	26,0
Övergripande	34,1	2,5	31,5	49,2
Gemensamt	6,9		6,9	5,4
Summa	990,3	223,7	766,6	762,4

För äldreomsorg budgeteras totalt 766,6 mnkr. Kostnadsramen ökar med 5,7 mnkr och intäktskravet ökar med 0,4 mnkr, vilket ger en nettoökning med 5,3 mnkr i jämförelse med 2017. Budgeten inkluderar prisuppräknningar, höjning av peng för vård och omsorgsboende, hemtjänst samt lokalpeng för privata utförare. Enligt befolkningsprognosen minskar antalet personer i de äldre åldersgrupperna där vårdbehovet är som störst. Därmed är en volymminskning som motsvarar ca 2,8 % av anslaget medräknat i äldreomsorgens kostnadsanslag.

I budgeten finns en reserv med 10,0 mnkr för att täcka eventuella underskott inom andra verksamheter.

Kostnader för start av två aktivitetscentra i anslutning till seniorboende i Rågsved och Enskede är medräknade i budgeten. Där kommer det att erbjudas sociala aktiviteter, gemensamma måltider och fysisk aktivitet samt utvecklas andra aktiviteter tillsammans med de boende.

Volym

Generellt beräknas en minskning av volymerna inom äldreomsorgen jämfört med 2017. I tabellen nedan visas budgeterade volymer för de största verksamheterna 2018, utfall för oktober 2017 samt budgeterade volymer för 2017.

Verksamhet	VP 2018	Okt. 2017	varav kvinnor	varav män	VP 2017
Vård och omsorgsboende, helårspersoner	504	510	350	160	530
Öppen hemtjänst:					
<i>Dagtimmar / månad</i>	<i>43 424</i>	<i>46 477</i>	<i>32 627</i>	<i>13 850</i>	<i>44 034</i>
<i>Nattbesök / månad</i>	<i>3 221</i>	<i>3 914</i>	<i>2 595</i>	<i>1 319</i>	<i>3 221</i>
<i>Larmkunder / månad</i>		<i>1 405</i>	<i>1 033</i>	<i>372</i>	<i>1 213</i>
Servicehus:					
Helårspersoner	245	251	171	80	270
Timmar / månad	16 981	17 359	12 448	4 911	19 333

Under 2018 beräknas antalet platser inom vård- och omsorgsboende minska med 6 st. helårsplatser i jämförelse med oktober 2017. Det innebär ett genomsnitt om 504 st. belagda platser per månad. Antalet beviljade dagar per månad inom dagvården beräknas uppgå till 1 000 dagar för 2018.

Antalet helårspersoner inom servicehus beräknas till 245 personer vilket är en minskning med 6 personer i jämförelse med oktober 2017.

Beräkning av budgeten för hemtjänsten inom ordinärt boende utgår från 86,7 % utförda hemtjänsttimmar. Snittet utförda timmar per månad beräknas minska med 5,9 % givet befolkningsprognosen för 2018. För 2018 prognostiseras att cirka 1 400 personer kommer att erhålla 31 hemtjänsttimmar i snitt per månad.

Priser

Ersättningarna till utförarna utgår enligt priserna i kommunfullmäktiges budget för år 2018. För hemtjänst höjs ersättningen med 2,5 %. Ersättningen per dygn inom vård- och omsorgsboende höjs med 2,7 % och lokalschablonen med 1,8 %. Dagersättningen inom dagvården höjs med 2,5 %. Ersättningen för avlösning och ledsagning höjs med 2,7%.

Kommunfullmäktigen har beslutat att en ny enhetlig timersättning för anhörigvård införs 2018.

För kostenhetens priser gäller överenskommelsen om intraprenad med egen regi. Indexregleringen från och med den 1:a november 2017 innebär en ökad ersättning med 3,7 % för 2018.

Nämnden beslutar om pris för växelvård (korttidsplatser). För 2018 föreslås en ökning med 2,7 % jämfört med 2017.

Servicehusens priser består av två delar, grundpris per person och månad samt timpris för hemtjänstinsatser. Servicehusen ingår inte i kundvalsmodellen och därmed beslutar nämnden om grundpriserna. Från och med 2018 införs en enhetlig ersättning, beslutad av kommunfullmäktige, för hemtjänst på servicehus med 359 kr per beställd timme.

Grundkostnadsersättningarnas interna priser exklusive ersättning för öppen dagverksamhet är oförändrade. Externa priser däremot blir lägre på grund av att ersättningarna för öppna dagverksamheter har sänkts inför organisatoriska förändringar.

Ersättning om 25 kr/dygn och brukare tillkommer för öppen dagverksamhet inom servicehusen.

Priserna för korttidsplatser och grundkostnadsersättningarna för servicehus inkluderar internt avdrag för gemensam administration och 5,0 % pålägg vid extern försäljning.

Priserna för förvaltningens egna utförare är desamma som kommunfullmäktige har fastställt. Ett administrativt avdrag görs med 3,5 % av enhetens intäkter för att täcka gemensamma kostnader och administrativa kostnader. Utöver det administrativa avdraget finansierar utförarenheterna i egen regi avdelningens gemensamma kostnader.

I bilaga 01 redovisas alla ersättningsnivåer inom äldreomsorgen.

Stöd och service för personer med funktionsnedsättning

Verksamhet, mnkr	Kostnader	Intäkter	Netto VP 2018	VP 2017	Omslutningsförändring
Verksamheter	463,8	81,5	382,3	378,5	81,5
Ledning/biståndshandläggning	24,4		24,4	21,6	0,0
Svedmyrabadet	3,1	0,2	2,9	2,9	0,0
Summa	491,3	81,7	409,6	403,0	81,5

För omsorg om personer med funktionsnedsättning budgeteras netto 409,6 mnkr. Den tilldelade budgeten beräknas utifrån prestationer per den 27:e augusti 2017. Slutlig justering av budgeten för 2018 kommer att göras utifrån avläsning av prestationer i mars och augusti. Ökningen i jämförelse med 2017 beror främst på ökade priser.

En ökad inströmning av ärenden och försäkringskassans strama bedömningar ställer hårda krav på att hitta lösningar som är kostnadseffektiva.

Utifrån handlingsplanen för socialsekreterare och biståndshandläggare tillsattes tillfälligt under 2017 en tjänst som administrativ biståndshandläggare samt ytterligare en biträdande enhetschef. Dessa tjänster permanentas 2018.

Volym

Följande biståndsbedömda prestationer ingår i den tilldelade budgeten

Verksamhet (helårspersoner)	VP 2018	varav kvinnor	varav män	VP 2017
Eget boende med boendestöd	113	51	62	103
Servicebostad	38	20	18	36
Gruppboende	113	40	73	117
Bamboende	8	2	6	9
Korttidshem	76	28	48	82
Daglig verksamhet	321	126	195	324
LASS-ärenden	141	52	89	151
KTT (korttids tillsyn för skolungdom över 12 år enligt LSS)	52	27	25	49
Summa	862	346	516	871

Jämfört med VP 2017 har antalet biståndsbedömda prestationer minskat med 1,0 %. Antalet kvinnor är oförändrat medan antalet män har minskat med 1,7 %.

Priser

Enheter inom egen regi och enheter upphandlade genom entreprenad eller ramavtal ersätts per prestation utifrån de nivåer som kommunfullmäktige har beslutat. Gruppboende, assistansenheter och daglig verksamhet i egen regi betalar 3,5 % av sina intäkter för gemensam administration. Utöver det administrativa avdraget bidrar utförarenheterna i egen regi till finansieringen av avdelningens gemensamma kostnader.

Ersättningsnivåerna enligt LSS för vuxenboende, barnboende, daglig verksamhet, korttidsvistelse samt korttidstillsyn för skolungdomar över 12 år är höjda med 1,5 %.

Ersättningen för assistans enligt LASS respektive LSS är 295,40 kronor per timme och följer den ökning som regeringen har fastställt. Internpris till assistansenheter föreslås till 285 kr per timme efter administrativt avdrag.

Kostnader för gemensamhetslokaler ingår inte i LSS-pengen och hanteras centralt av beställaren. Vid försäljningen av platser till andra stadsdelar tar förvaltningen ut en lokalschablon som motsvarar lokalkompensationen i pengarna för verksamheter i övrig privat regi (130 kr/dygn för gruppboende, 293 kr/dygn för korttidshem, 154 kr/dag för heltid och 123 kr/dag för deltid på dagligverksamhet).

Alla priser inom verksamheter för funktionsnedsatta exkluderar resor.

I bilaga 01 redovisas alla ersättningsnivåer inom omsorg om personer med funktionsnedsättning.

Fritid och kultur

Verksamhet, mnkr	Kostnader	Intäkter	Netto VP 2018	VP 2017
Demokrati- och utvecklingsarbete	4,9		4,9	4,9
Fältassistenter	5,0		5,0	4,9
Öppna mötesplatser	30,6	2,2	28,4	27,6
Kulturaktiviteter och föreningsbidrag	1,3			1,3
Gemensamt inom avdelningen	17,9	6,3	11,6	11,4
Öppen förskola	5,4		5,4	5,4
Summa	65,1	8,5	56,6	55,5

För avdelningen kultur, fritid och demokrati budgeteras netto 56,6 mnkr för 2018.

För gemensamma funktioner inom avdelningen avsätts 11,6 mnkr för ledningsfunktion, preventionsarbete, projektledare för att utveckla demokratiarbetet, föräldrautbildning, kollo och ÖCC. För öppen förskola avsätts 5,4 mnkr. För att erbjuda ungdomar fritidsaktiviteter och öppna mötesplatser avsätts 28,4 mnkr. För föreningsbidrag och kulturaktiviteter avsätts 1,3 mnkr.

Förvaltningen har åtta fältassistenter som jobbar aktivt för att skapa trygghet inom stadsdelen genom att föra dialog med ungdomar. Fältverksamheten fortsätter och 5,0 mnkr avsätts i budgeten för denna verksamhet.

Då öppen förskola organisatoriskt tillhör kultur fritid och demokrati men verksamheten

ekonomiskt redovisas inom förskoleområdet korrigeras budgeten i tabellsammanställningen med 5,4 mnkr.

Nämnden har erhållit 4,9 mnkr för demokrati- och utvecklingsarbete. Om kommunstyrelsen i avstämningsärendet, i februari 2018, beslutar enligt aviserat kommer nämnden att erhålla ytterligare budget om 3,6 mnkr för demokrati- och utvecklingsarbete. Medlen kommer att användas för medborgarkontor, RCC och det nya DCC (Dalen Community Center), samordning av LUP arbetet, ökad närvaro och trygghetsskapande åtgärder framförallt i Rågsved, insatser för ökat valdeltagande, fortsättning av medborgardialog i Östberga samt start av ny dialog för fokusområde Hagsätra Rågsved. Dessutom finansieras en mindre del av feriearbeten i LUP områdena.

Ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder

Verksamhet, mnkr	Kostnader	Intäkter	Netto VP 2018	VP 2017
Arbetsmarknadsåtgärder	35,7	10,0	25,7	23,7
Ekonomiskt bistånd	130,6	25,8	104,8	113,8
Ledning och handläggning	46,4	2,3	44,1	38,9
Summa	212,7	38,1	174,6	176,4

Budgeten för ekonomiskt bistånd inklusive handläggning har minskat med 4,0 mnkr jämfört med 2017. Antalet bidragshushåll har minskat från 1 166 st. i januari 2017 till 1 074 st. i oktober 2017. Antalet bidragshushåll bedöms fortsätta minska under 2018.

Budgeten för arbetsmarknadsåtgärder har ökat med 2,0 mnkr jämfört med 2017.

Anslaget för arbetsmarknadsåtgärder är 2,1 mnkr högre jämfört med föregående år och ska täcka kostnaderna för feriejobb för ungdomar, OSA samt arbetsträning/arbetsprövning. För året har 3,9 mnkr erhållits för kommunala visstidsanställningar. Samverkan kommer att ske med Arbetsmarknadsförvaltningen och Arbetsförmedlingen vad gäller dessa anställningar. Målet är att erbjuda försörjningsstödstagare anställning i staden under sammanlagt ett år.

Under året beräknas 1 600 st. ungdomar erbjudas feriejobb. Nämnden har erhållit finansiering för 1 468 st. feriearbeten, ytterligare finansiering sker via medel för demokrati och utvecklingsarbete samt arbetsmarknadsåtgärder.

Lokaler

Förvaltningens samlade lokalkostnader beräknas till cirka 211 mnkr. Av dessa är cirka 134 mnkr hyror för verksamhetslokaler och 79 mnkr boendehyror. Förvaltningen redovisar nedan de lokalförändringar som påbörjas eller färdigställs under. I detta sammanhang innebär lokalförändring byggnation, renovering/utökning av lokal, bygglov som löper ut, förlängning av bygglov eller avveckling.

Lokal	Kommentar
Förskola	
Klippan, Bjursätragatan 72, Rågsved	Ny förskola på sex avdelningar som beräknas färdigställas under 2018. Befintlig förskola på två avdelningar utryms till den nya förskolan efter färdigställande och lokalen behålls som evakueringslokal.
Tusenskönan, Spårfinnargränd 12, Rågsved	Verksamheten, som består av två avdelningar, flyttas till den

Lokal	Kommentar
	nya förskolan på Bjursätragatan 72 under 2018. Lokalen är i dåligt skick och rivning alternativt upprustning och utökning med en avdelning utreds.
Snesen, Kvarnatorpsgränd 13-15, Hagsätra	Byggnation av ny förskola på sex avdelningar beräknas påbörja under 2018 för att kunna färdigställas under 2019. Befintlig paviljongförskola på tre avdelningar rivs i samband med byggstart.
Förskolan Vingåkersvägen, Vingåkersvägen 22-26, Örby	Beräknad byggstart 2018 för ny förskola på sex avdelningar för färdigställande under 2019. Befintlig förskola på fyra avdelningar rivs i samband med byggstart.
Råbyvägen, Örby	Paviljongförskola på sju avdelningar med tillfälligt bygglov till och med 2024. Färdigställs under kvartal 1, 2018.
Ekan, Sandfjärdsgatan 39, Årsta	En avdelning som kommer att avvecklas under 2018. Förskolebyggnaden är ett annex till förskolan Sandfjärden.
Mullvaden, Hjälmarsvägen 39- 41, Årsta	Förskola på två avdelningar som planeras att avveckla under 2018.
Humlan, Hummelvägen 10, Årsta	En ny förskola på sex avdelningar, vars byggnad ska vara ett passivhus i två plan. Färdigställs under 2018.
Stureby förskola, Uddeholmsvägen 236, Stureby	Tillfälligt bygglov som löper ut 2018. Förlängning av bygglovet med ytterligare fem år kan sökas. Förskolan har fyra avdelningar.
Rörmokaren, Bjulevägen, Stureby	Två och en halv avdelningar i bottenplan på bostadshus som kopplas till befintlig förskola Rörmokaren på Bjulevägen 2-8.
Terassen förskola, Tussmötevägen 195, Stureby	Tillfälligt bygglov som löpte ut 2017. Ansökan om förlängning har inlämnats men Stadsbyggnadskontoret ifrågasätter underlaget.
Mejeriet, Medlemsvägen, Enskede gård	Förskola i bottenplan på JM:s flerbostadshus. Byggnation pågår och inflytt beräknad till våren 2018.
Trädskolan, Trädskolevägen 60, Enskede gård	Annex till musikförskolan Plantan på en avdelning. Tillfälligt bygglov löper ut och förlängning för fem år kan sökas.
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	
Generellt	Behov av nya gruppboende är anmält i flera detaljplaneärenden och i andra delar i verksamhetsplanen, diskussioner med byggaktörer pågår.
Poppelgården , Bersågränd 90	Planering pågår att omvandla till gruppboende LSS från äldreboende, beräknad inflytt slutet 2018
Individ- och familjeomsorg	
	Inga planerade lokalförändringar
Äldreomsorg	
	Inga planerade lokalförändringar
Övrigt	
Kinnaredsgränd, Backens parklek	Ny parkleksbyggnad planeras inom ramarna för detaljplanen för fastigheten Familjen 2.
Slakthusplan 8A	Ombyggnad av bottenplan på förvaltningshuset till aktivitetsbaserat kontor.
Östberga torg, Allaktivitetshus	Nytt allaktivitetshus i Östberga som beräknas kunna färdigställas under 2018.
Valvet	Flytt från befintlig lokal pga. uppsagda av fastighetsägaren ny lokal utreds

Investeringar

Parkinvesteringar, mnkr	Kostnader	Intäkter	Netto VP 2018	VP 2017	Omslutningsförändring
Backen i Östberga	5,0	0,0	5,0	3,1	0,0
Vättersdälden	0,0	0,0	0,0	3,1	0,0
Grynkvarnsparken	1,0	0,0	1,0	0,0	0,0
Mindre investeringar	6,9	0,0	6,9	6,8	0,0
LUP-åtgärder	3,0	0,0	3,0	3,0	0,0
RE Övrig utrustning	0,4	0,0	0,4	1,0	0,0
RE Parkvägar	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0
Rågdaalen	0,8	0,0	0,8	0,0	0,0
RE Trappor	1,0	0,0	1,0	0,0	0,0
RE Övrigt grönt	0,5	0,0	0,5		
Summa	18,6	0,0	18,6	18,0	0,0

Planeringen av investeringar för stadsdelsområdets parker och grönområden sker bland annat utifrån parkplanerna för Enskede, Årsta och Vantör i samarbete med Trafikkontorets landskapsarkitekter.

Parkleken Backen:

En renovering av parken påbörjades 2016 efter samråd med boende i Östberga. Genom att upprusta den slitna lekparken med en hygienisk och miljövänlig plaskdammsanläggning samt en ny lek- och aktivitetspark skapas en naturlig samlingsplats för de boende i Östberga. Nämnden har även beviljats medel från Grönare Stockholm 2,0 mnkr för att ytterligare satsa på denna parklek.

Vättersdälden

En omtyckt och välbesökt plats förädlas med bättre förutsättningar för lek och fritid för barngrupper och familjer. Ny tillgänglig lekutrustning byggs och platsen görs tryggare. Ny toalett byggs i anslutning till dammen.

Grynkvarnsparken

En utredning ska göras av den icke fungerande dammen. LOD- anläggningen fungerar inte, det saknas idag vattenspegel även vid större nederbörd. En förstudie har tagits fram som pekar ut olika scenarios. Jämställda parker, Stockholmsstilen och framtida utveckling har stått i centrum för framtagandet. Parkens olika funktioner bör utvecklas för att klara av det ökade besöksstryck som kommer när området exploateras. Det behövs nya sittplatser för lugn och ro, ytor för lek och spontanidrott samt förnyring av ett uppvuxet trädbestånd. Nyplantering är viktigt eftersom parken är utsatt för buller och delar av parken är igenvuxen och skräpig. Inriktningen är att knyta ihop Grynkvarnsparken med det som blir kvar av Steningeparken efter exploateringen kring Bolidenplan samt ta lyfta fram och ta i anspråk den södra entrén.

Mindre investeringar

Medel för mindre investeringar kommer främst att användas för tillgänglighetsanpassningar av lekplatser och parkvägar samt till reinvesteringar. Fokus kommer att ligga på att öka tillgängligheten till parker och grönområden för personer med olika funktionsvariationer. Kompletteringar av utrustningar i lekplatser kommer också att göras.

LUP

Arbetet med det lokala utvecklingsprogrammet kommer att pågå under året. Planering av vilka åtgärder som ska utföras i Högdalen, Rågsved, Östberga, Dalen och Hagsätra påbörjas.

RE Övrig utrustning

Stängsel längs trafiklederna behöver lagas samt i vissa sektioner bytas ut. Det finns även stängsel vid fotbollsplaner som behöver bytas/lagas, belysning som behöver bytas/lagas samt behov av att byta ut dåliga papperskorgar och säckställningar och trasiga bänkar.

Rågdalen

Parken är en central samlingsplats för många boende i kringliggande områdena Rågsved och Hagsätra. Parken är eftersatt och sliten. Upprustning behövs vad gäller lekplatsutrustning och det saknas solskydd/skugga. Bollplanen behöver tillgänglighetsanpassning. Platser för picknick eller lugn och ro behöver skapas, Ute gym/multisport enligt medborgarförslag bör anläggas. Detta är ett prioriterat område i vår lokala utvecklings program.

RE Trappor

Upprustningen av gamla trappor fortsätter även under 2018. I samband med upprustningarna tillgänglighetsanpassas också trapporna. För en del av trapporna räcker mindre åtgärder medan andra måste läggas om helt.

RE Övrigt grönt

För att öppna upp och friställa värdefulla träd finns ett stort behov av att röja bort sly. En eftersatt trädvård medför också behov av att inventera och eventuellt byta ut vissa dåliga/sjuka träd. Det finns också behov av nyplantering av perennrabatter, buskage samt träd för att öka artvariationen och få in mer blommande växtlighet i stadsdelen.

Resultatenheter

Enligt kommunfullmäktiges regler ska resultatenheter föra över hela sitt resultat som uppkommit av eget handlande till följande år. Dock får resultatöverföringen uppgå till maximalt 5 % av enhetens bruttobudget för året. Resultatfonden får ha ett överskott med maximalt 10 % av enhetens bruttobudget. Uppkomna underskott i resultatfonden ska täckas i samband med nästkommande års bokslut. Om underskottet inte har kunnat täckas under nästkommande år upplöses resultatenheten och underskottet täcks i bokslutet av nämnden.

Förvaltningen arbetar för att alla utförarenheter ska kunna bli resultatenheter. Med en tydlig ekonomi- och verksamhetsstyrning, där enheten får intäkt utifrån prestation, möjliggörs en god budgethållning och en större självständighet för enheten. I tabellen nedan föreslår förvaltningen resultatenheter för år 2018. I huvudsak har alla enheter som föreslås vara resultatenheter idag en budget i balans och de som redan är resultatenheter har överskott i sina fonder. Ersättningarna för 2018 redovisas under respektive verksamhetsområde samt i bilaga.

Enheter som idag är resultatenheter och föreslås vara kvar	
Örby förskolor	Högdalens förskolor
Hagsätra förskolor	Rågsved 1 förskolor
Rågsved 2 förskolor	Snösätra förskolor
Dalens förskolor	Blåsut förskolor
Årsta 2 förskolor	Årsta 3 förskolor
Enskede Gårds förskolor	Östberga förskolor
Sturebys förskolor	Enskede hemtjänst
Vantörs hemtjänst	Enskede nya servicehus
Rågsveds servicehus	Assistansenheten
Gruppboendestäder Enskede-Årsta-Vantör	Daglig verksamhet
Utförarenheten Socialpsykiatri	Mårtensgården, intraprenad
Stureby Vård- och omsorgsboende, intraprenad	Kostenheten, intraprenad

Intraprenader

När ett egenregi anbud vunnit en upphandling bildas en intraprenad. Intraprenadens villkor regleras i en överenskommelse med nämnden. Mårtensgårdens vård- och omsorgsboende, Stureby vård- och omsorgsboende samt äldreomsorgens kostnhet är intraprenader.

Budgetjusteringar

Ansökan om budgetjusteringar görs med totalt 44,3 mnkr för följande ändamål.

Medel för hemlöshet

Budgetjustering begärs med 1,8 mnkr för arbete med hållbara boendeformer, motverka hemlöshet.

Medel för klimatinvesteringar

Nämnden ansöker om budgetjustering om totalt 21,5 mnkr för klimatinvesteringar

Klimatinvesteringar gällande stadsmiljö söks med 4,0 mnkr. Syftet är dels att öka antalet trädplanteringar 1,0 mnkr och ängsflora 1,0 mnkr för att öka mängden ekosystemtjänster i stadsdelen samt för att öka tillgängligheten och tryggheten på gång- och cykelvägar så att fler använder dessa för att förflytta sig

Klimatinvesteringar i lokaler söks med 17,5 mnkr. Syftet är dels att byta ut till mer energisnåla vitvaror på avdelningen egen regi och förskola samt inom kultur och fritid 9,0 mnkr samt utbyte av belysningsarmatur till LED för att minska energiförbrukningen på avdelningen egen regi och i förvaltningshuset samt inom kultur och fritid 7,9 mnkr. Vidare söks medel för elcyklar inom egen regi 0,4 mnkr samt kostmodul till förskola och egen regi 0,2 mnkr.

Medel för åtgärder för giftfri förskola

För att arbeta mot kommunfullmäktiges mål om kemikaliesmarta förskolor söks medel för åtgärder för giftfri förskola med 1,0 mnkr. I Stockholms stads vägledning för kemikaliesmart förskola anges åtgärder i olika nivåer där insatserna skiljer sig åt vad gäller omfattningen och kostnader. För att gå vidare i arbetet behöver nu förskolorna i stadsdelen genomföra åtgärder som inte ryms inom ordinarie budget. En del av befintligt material och inredning på

förskolorna innehåller farliga kemikalier och behöver bytas ut. Det handlar till exempel om soffor, sov madrasser, byggkuddar, glas, lamineringsmaskiner, ljuddämpande bord med linoleum, tallrikar, skötbordsmadrasser och öka andelen ekologisk mat.

Medel för trygghetsskapande åtgärder ur Trygghetsfonden

Nämnden ansöker om budgetjustering för trygghetsskapande arbete om totalt 15,4 mnkr.

Medel söks för unga demokratiutvecklare idéer i Hagsätra 1,5 mnkr, effektbelysning och trygghetsröjning i Dalen 1,0 mnkr, i Östberga 2,3 mnkr, i Rågsved 1,2 mnkr samt i Högdalen 1,0 mnkr, ny fotbollsplan i Dalen 2,0 mnkr, färdigställande av allén med belysning samt ny beläggning och bommar 5,0 mnkr samt ny trappa FSK Ädelstenen Östberga 1,4 mnkr.

Medel söks för unga demokratiutvecklare idéer i Hagsätra 1,5 mnkr, effektbelysning och trygghetsröjning i Dalen 1,0 mnkr, i Östberga 1,2 mnkr, i Rågsved 1,2 mnkr samt i Högdalen 1,0 mnkr, ny fotbollsplan i Dalen 2,0 mnkr, färdigställande av allén med belysning samt ny beläggning och bommar 5,0 mnkr, allaktivitetshus i Östberga för att aktivera nya föreningar 0,6 mnkr och levande torg i Östberga 0,5 mnkr.

Maskiner och inventarier

Budgetjustering söks för ökade investeringar i maskiner och inventarier om 4,6 mnkr. Medlen avser inredning mm för 13 avdelningar på två nya förskolor samt inredning av Allaktivitetshus.

Omslutningsförändringar

I kommunfullmäktiges budgetram ingår endast kostnader och intäkter för nämndens egen verksamhet. Utöver det har nämnden kostnader och intäkter för verksamhet som säljs till andra förvaltningar, främst inom äldreomsorg och stöd och service till personer med funktionsnedsättning. Totalt föreslås omslutningsförändringar med 395,1 mnkr i nämndens budget.

Kvalitetsarbete

Förvaltningens strategiska kvalitetsarbete utgår från förvaltningsledningen, det vill säga stadsdelsdirektören och förvaltningens avdelningschefer. Fokus i kvalitetsarbetet är att styra arbetet mot önskade resultat genom olika metoder så som lean, resultatbaserad styrning och genom att ha en evidensbaserad metod/praktik. En ökad samverkan med akademier ger stöd i det arbetet. En jämställdhetsstrateg ger avdelningar och enheter stöd i utvecklingen av jämställdhetsarbetet.

Förvaltningen deltar i stadens gemensamma aktiviteter för att sprida goda idéer och metoder inom olika verksamheter, exempelvis Kvalitetsutmärkelsen och Goda exempelmässan. Förvaltningens medarbetare har de senaste åren också både deltagit i, föreläst och förevisat goda exempel från förvaltningens verksamheter, såsom jämställdhetsarbetet, den nationella Kvalitetsmässan som anordnas i Göteborg vartannat år och i Forum jämställdhet, som anordnas varje år.

Tillsammans ger utredare/kvalitetsutvecklare stöd till enhetscheferna med skrivarestugor vid arbetet med verksamhetsplaner, tertialrapporter och verksamhetsberättelser.

Exempel från förvaltningens form för strategiskt kvalitetsarbete:

- Efter att tertialrapport 2 godkänts av nämnden hålls en resultatkonferens och workshop utredare/kvalitetsutvecklare tillsammans med förvaltningens chefsgrupp. Grupparbeten genomförs med bearbetning och analys av resultaten från rapporten.
- När finansborgarrådets förslag till budget släpps har alla avdelningar budgetkonferenser, med genomgång av uppdrag utifrån budgeten och diskussioner om hur uppdragen ska genomföras.
- I slutfasen av enheternas arbete med verksamhetsplanerna hålls dialogmöten med SWOT-analys på enheterna, tillsammans med medarbetare, enhetschef, avdelningschef och utredare/kvalitetsutvecklare.
- Innan enheternas VP förhandlas och arkiveras ska de godkännas av respektive avdelningschef.
- Under försommaren - workshop förvaltningsledningen tillsammans med utredare/kvalitetsutvecklare kring mål/målformuleringar kopplat till de politiska uppdragen.